

**MEIÄN NIMETKI
ALKAA SAMALLA
KIRJAIMELLA**

JA 18 MUUTA NOVELLIA

**MEIÄN NIMETKI
ALKAA SAMALLA
KIRJAIMELLA**

JA 18 MUUTA NOVELLIA

Meiän nimetki alkaa samalla kirjaimella
ja 18 muuta novellia

Nuorisotyön tallentamiskeskus Nuoperi,
Turun yliopisto, Turku

Kielenhuolto: Marja Pajula

Kannen ja sisuksen taitto: Vitale Ay

Toimitus: Minna Heikkinen ja Terhi Lehtonen

ISBN 978-951-29-8379-7 (PDF)

ISBN 978-951-29-6491-8 (painettu)

Painopaikka: Painosalama, Turku, 2016

*Paljon vaikeampaa on kuvata tuttu.
Siitä ei tiedä mitään, ei edes sitä yhtä
lausetta. Kaikkein vaikeinta on kuvata
itsensä. Sama kuin selittäisi elämän.*

(Petri Tamminen: Muita hyviä ominaisuuksia, 2010)

Sukantekijä

SUVI HOLOPAINEN

Minusta piti tulla vanhanajan käsityöläinen. Sellainen hitusen boheemi ja huoleton liihottelija, jota maailman lait eivät koskettaisi tai ainakaan haittaisi. Ajattelin, että valvoisin ja nukkuisin koko ikäni koska sattuu huvittamaan. Kietoisin pitkän tukkani vuodesta toiseen villeille saparoille, vaikka silmäkulmat vetäytyisivätkin vähitellen uurteille. Kun lanteille kertyisi iän mukanaan tuomia kiloja, suhtautuisin niihin ennen kaikkea itseni ja tylsän todellisuuden väliin kohonneena suojamuurina. Olisin ikuinen pikkutyttö.

Suunnitelmani kariutui siihen, etten oppinut tekemään edes villasukan kantapäätä. Vaikka miten kääntelin ohjelehtisiä ja kolusin marttojen

kursseja, silmukat putoilivat puikoilta ja koko sukka veti vinoon. Sitä paitsi ei oikea taiteilija mitään kursseja käy. Ja lanka muuten maksaa paljon, varsinkin jos sitä menee hukkaan niin paljon kuin meni. Rahat loppuivat, enkä jaksanut paljaan makaronin voimin olla enää kovinkaan boheemi.

Jostain mielenoikusta päädyin ammattikorkeakouluun opiskelemaan kuntoutuksen ohjaajaksi. Halusin ehkä alitajuisesti pelastaa muita kaltaisiani hukkalanka- ja makaronikierteeltä. Ja tulihan minusta lopulta ihan kelpo ohjaaja. Kunnon ihmiseksi muunnuin viimeistään sillä hetkellä, kun kampaaja lakaisi täysin palvelleet saparoni rikkalapioon työhuoneensa lattialta.

Uusi polkkatukkainen minäni huomasi nopeasti, että työtä riitti. Onnettomia, koloissaan neuvottomina pesiviä taiteilijanalkuja oli jonoksi asti. Tai olisi ollut, mikäli olisivat kyenneet keräämään itsensä jonoon saakka. Minusta tuli kaikkien yhteinen äiti, kokonaisen taiteilijapolven paimentaja, joka lähetti pommiin nukkuneille

herätystekstiviestejä ja pelasti milloin mistäkin pulasta.

Kieltämättä työssäni oli alusta alkaen epätoivon hetkiä. Usein neuvoni ja apuni tuntuivat valuvan hukkaan, vaikka miten yritin. Poliisi kolkutteli monien suojattieni ovella ja työpaikan haku tökki, vaikka tein kaiken voitavani. Onneksi myönteisiäkin yllätyksiä ilmaantui. Jotkut pääsivät opiskelemaan tai töihin, jotkut onnistuivat lopettamaan päihteiden käytön. Erään sairauttaan oireilevan onnistuin saamaan lääkärin hoitoon sitkeästä vastustuksesta huolimatta. Silti joskus piti jättää viestit lukematta, kaipa jotkut tapaukset olivat sittenkin liikaa sisäiselle sapatotyölleni.

Tavattuani tarpeeksi monta itsensä hukannutta haaveilijaa törmäsin erääseen oikeasti lahjakkaaseen. Hänen ongelmansa oli jokseenkin päinvastainen kuin useimmilla muilla: taitoa oli, mutta haaveilu puuttui. Teimme melkein vahingossa hyvät vaihtokaupat. Minä istutin häneen unelmia, opetin päivärytmin ja kuskasin pääsy-

kokeisiin. Hän puolestaan opetti minut neulomaan sen kirotun kantapään. Ei se lopulta vaikeaa ollut, nukkuneilla silmillä. Kaikki on niin pienestä kiinni, yönistä ja vuorokausirytmistä. Käsitöissäkin.

En minä uudesta opista huolimatta voinut työtäni lopettaa. Olinhan opastanut monta harailijaa elämän pariin, monta makaroninsyöjää paremman ruokavalion ääreen. Ja sen ainoan kohtaamani syntytaiteilijan olin ohjannut kaltaisiensa pariin kehittämään taitojaan. Jäin katsomaan, josko tapaisin toisen lahjakkaan, ehkä kolmannenkin.

Lopulta minusta tuli paimenen lisäksi ihan kelvollinen sukantekijä. Otin tavaksi neuloa jäähyväissukat jokaiselle, jonka olin saanut selviytymään omin nokkineen. Lankaa on mennyt paljon, muttei lainkaan hukkaan.

Kevät

ROSA APHALO

Jo kuusivuotiaana Atte Sinkkonen tiesi, mitä tekisi isona. Hänestä tulisi vanhassa talossa asuva maalaisrouva, joka leipoisi pullaa ja kasvattaisi iloisia lapsia ja kauniita kukkia. Leijonankidat olivat hänen suosikkejaan. Kun laittoi sormensa kukan leukapieliin ja painoi varovasti, ne avasivat ja sulkivat suutaan kuin eläin. Mutta isä ei antanut usein kokeilla sitä, sillä joskus lapset kohtelivat kukkia liian kovakouraisesti, ja ne menivät rikki. Silloin isä oli vihainen.

Aten toiveet olivat toteutuneet. Hän työnsi sormensa multaan suuren maalaistalon pihassa ja hengitti syvään lämmintä syysilmaa. Aurinko paistoi taivaalta vinosti, kuin pinnistellen. Joka ilta se laski hetkeä aikaisemmin. Kevään kukkaset

olivat jo lakastuneet, mutta leijonankitapenkki loisti uhkeana elokuun auringon valossa. Atte aukoi ja sulki kukkien leukoja ja hymyili.

– Eiks siun pitäis mennä töihin?

Atte käänsi päänsä ja näki Tommin seisovan ovella kahvikuppi kädessä.

– Eiks sun pitäis olla jo töissä? hän vastasi puolisolleen.

– Vappaapäivä, Tommi vastasi ja käveli hitaasti kukkapenkissä kyykkivän Aten viereen.

– Mistä lähtien sul on vapaapäivii ollu? Atte kysyi ylös noustessaan ja suuteli Tommia.

– Huomenta vaan siulleki, Tommi vastasi ja hymyili.

Iltapäivällä oli tyttöjen kerhon kokoontuminen. – Heipä hei! Atte huudahti tyttöjoukon astellessa yhtenä ryppäänä hänen luokseen. Tämän päivän tapaaminen oli sovittu ostoskeskuksen luo. He menisivät ostamaan yhdessä kynsilakkoja.

– Moi Atte!

Kaikki tervehtivät iloisesti, paitsi Oona.

– Tulitteks te kaikki yhes? Mis Petra on? Atte kyseli.

– Ei se tuu, se on kippeenä.

– Eikä oo! Se vaan teeskentellee, kun se ei halunnut tulla liikkatunnille! Myö pelattiin tänään poikien kaa pesistä ja pojat aina nauraa Petralle kun se on niin huono.

– Ja sit se vissiin yritti kyllä tulla tänne mejän kanssa, mut sen äiti tajus, että se ei ollukkaan kippeenä ja alko huutaa sille.

– Nii ei se vissiin oo nyt tulossa.

Atte huokaisi.

– No me voidaan sit varmaan mennä. Mä oon tehny meille budjetin. Meil on yhteensä kakskyt euroo rahaa ja enempää ei saa käyttää. Joten pohtikaa nyt tarkkaan, mitkä lakat halutte.

Tytöt lähtivät juoksemaan hälisevänä joukkona tavaratalon kosmetiikkaosastolle.

– Kattokaa, vähän ihana!

– Hei tää mejän on ainakin pakko ottaa!

– No hyi! Ei ainakaan tuota! Ihan hirvee!

– Ei oo hirvee! Emma avasi testeripullon ja yritti laittaa kirkkaankeltaista glitterlakkaa Lauralle.

– Mitä vittuu sie teet? kokonaan mustiin pukeutunut Laura kiljahti loukkaantuneena ja juoksi kauemmas lakkapurkista. – Mie vastustan kynsilakkoja. Tajjuuttekstyö miten turhaa tuollanen on? Hirveetä tuhlausta.

– No miks sit tulit tänne? Ei kukkaan pakotanu.

– Kuka halluu kultalakkaa? Oonaa, halluutko kauniin väriset kynnet? Emma maanitteli. Oona tuhahti ja jatkoi kirkkaanpinkin lakan maalaamista kynsiinsä.

– No Eerika sitten!

– Lopeta jo, Eerika tuhahti.

– Mulle saa laittaa, Atte ojensi yhtäkkiä käntensä Emmalle. Hetken hämmästyneenä räpyteltyään Emma hihkaisi riemusta ja alkoi lakata Aten kynsiä.

– Saanko mie lakata kaikki kynnet? Emma hihitti ja muut tytöt kerääntyivät heidän ympärilleen.

– Hei, eiku laitetaan joka kynteen eriväristä lakkaa!

– Eiku tehään satteenkaarikynnet! Joka kyn-
teen montaa eri värii!

– Joo! Raidat!

Myyjä alkoi lähestyä joukkoa uhkaavasti.

– Tehdään niin, että kun tullaan nuokkarille,
saatte lakata mun kynnet. Mut nyt valitaan ne, mitkä
ostetaan, ettei vartijat suutu, Atte sanoi hymyillen.

Oona seisoi kädet lanteilla erillään muista ja
puristi tiukasti pinkkiä lakkapulloa.

Tultuaan nuorisotalolle tytöt kävivät heti
uusien kynsilakkojen kimppuun. Paikalle alkoi
tulla muutakin porukkaa, mutta toisin kuin yleen-
sä, kaikki eivät hajaantuneet erillisiin porukoi-
hin vaan kerääntyivät sohvan ympärille ihastele-
maan uusia kynsilakkoja. Kaikki paitsi Tuure ja
Markus, jotka naurahtivat pilkallisesti nähdes-
sään kiljuvan porukan ja menivät tietokoneelle
pelaamaan.

– Atte, saanks mie nyt maalata siun kynnet?
Pliis! Emma nauroi sohvalle käpertyneenä.

– Eiku mie halluun maalata! Miun vuoro, Emma sie lakkasit jo siellä kaupassa.

– Se oli miun idea!

– Se oli miun idea! Markus matki vauvan äänellä tietokoneen takaa ja molemmat pojat purskahtivat nauruun.

– No niin pojat, Atte sanoi vakavalla äänen- sävyllä ja kääntyi sitten tyttöjen puoleen. – Mitäs jos Emma lakkaa oikeen käden ja Eerika vasemman.

– Okei. Mut mie halluun glitterlakan! Emma huudahti ja hyökkäsi keltaisen lakkapullon kimppuun.

– Saanks mie lakata varpaankynnet? hiljainen poika vastapäisen sohvan nurkasta yhtäkkiä kysyi.

– Totta kai, Atte huudahti. – Mut joudut ite ottaan sukat pois, kun mun kädet on nyt vähän varatut.

– Mitähän siun vaimo sannoo kun sie tuut kottiin kynnet glitterlakassa! Eerika naureskeli kaksinkerroin taipuen.

– En mä usko, et Tommil on mitään sitä vastaan, Atte kertoi. – Ei se ois eka kerta kun mul on kynsilakkaa.

– Ootsie homo? Eerika kiljahti ja punastui samassa tulipunaiseksi. – Oho, hups, siis, mie en vaan tienny. Ei se haittaa, siis sori.

– Idiootti, kaikkihan sen tietää! Oona tiuskaisi koppavana nojatuolista, jossa näpytteli synkän näköisenä kännykkäänsä. – Kato nyt minkälaisia vaatteita se käyttää! Vitun friikki.

Selitettyään nuorille homouden, transsukupuolisuuden ja transvestiittiuden eroja ja vastattuaan heidän loputtomiin kysymyksiinsä Atte oli niin väsynyt, että jaksoi tuskin seisoa. Nuorisotalon ovien sulkemisen jälkeen hänen oli vielä pyöräiltävä viidentoista kilometrin matka kirkonkylältä kotiin. Hetken hänestä tuntui, ettei hän millään jaksaisi, mutta heti hypättyään satulaan ja tuntiessaan viileän iltailman vilisevän ympärillään hän tunsu mielensä taas paremmaksi. Pelot heiluiivat viljavina tien molemmilla puolilla ja ilma tuoksui kypsän vihreältä.

Kun Atte tuli kotiin, Tommi oli jo mennyt nukkumaan. Aamulla mies heräisi jälleen neljän aikoihin valmistelemaan taikinaa. Atte silitti nukkuvan Tommin hiuksia. Sitten hän käveli takaovesta pihalle. Hän istahti portaille ja jäi katsomaan hitaasti kuihtumaan alkavia leijonankitoja.

Seuraavana aamuna Aten pomo tuli kertomaan saaneensa valituksen Atesta.

– Yhden tytön äiti soitti ja sanoi, että nuorisotalolla kannustetaan homoseksuaalisuuteen, pomo kröhi kiusaantuneena. – Sanoi, että jos asia ei muutu, hän ei päästä tyttöä enää tänne.

– Mitä sä haluat et mä teen? Atte kysyi hämmästyneenä. – Pitäskö mun vaan lakata olemasta se kuka mä oon?

– Ei tietenkään, pomo vastasi painoa jalalta toiselle siirrellen. – Mutta yritä ymmärtää, että tää on pieni kylä. Täällä ei olla vielä totuttu sellasiin asioihin jotka ehkä on normaaleja jossain Helsingissä. Eikä sitä sukupuolisuuntautumusta nyt koko ajan tarviis niin korostaakaan.

– En mä sitä piilottaakaan rupee, Atte vastasi tiukasti.

– Ymmärrätkö, että voit saada potkut?

– Se on laitonta! Atte huusi nousten ylös tuoiltaan. Hän tuijotti pomoa silmiin niin pitkään, että pomo laski katseensa alas.

Seuraavalla viikolla Atte tarkkaili Oonaa tyttöjen kerhossa. Muiden suunnitellessa näytelmää ja penkoessa pukuväriä Oona räpelsi kännykkäänsä ja tiuski kaikille. Sitten yhdessä vaiheessa Atte ei nähnyt Oonaa missään. Vähän ajan päästä Oona palasi vessasta ja heitti vaatekasaan miesten kauluspaidan ja kravatin. Avointen alkaessa Atte jätti työkaverinsa vastuuseen nimien kirjoittamisesta listaan ja istahti Oonan viereen.

– Miten menee? hän kysyi.

– Hyvin, Oona vastasi kasvojaan Candy Crushista nostamatta.

– Ootko innostunu näytelmäprojektista?

Oona katsahti Atteen halveksuvasti. – Joo, tosi, hän vastasi ivallisella äänellä.

– Musta se vaikuttaa tosi hauskalta. Voi olla vapauttavaa päästää irti arkiroolista. Saattaa vaikka löytää jotain uutta itestään.

– Miks pitäis päästää irti? Onks miussa jottain vikkaa tällasena?

– Ei tietenkään. Mut voi olla ihan hyvä keilla eri rooleja niin oppii tuntemaan ittensä paremmin.

Huoneen toisella puolella Markus karjahti. Oona jäi hetkeksi katsomaan telkkariruudulla näkyvää jääkiekko-ottelua.

– Miten äidin kanssa menee?

Oona kohautti olkiaan. – Mitä se siulle kuuluu.

Molemmat jäivät katsomaan jääkiekkoa hetkeksi.

– Voidaan me mennä lähemmäskin kattoon, jos haluat, Atte ehdotti.

– Katotsie jääkiekkoo vai? Oona kysyi. – Ethän sie oo mikkään... mies.

– Eihän se nyt sitä kato. Kyl mun äitikin kattoo jääkiekkoo. Tuu, mennään.

Mutta Oona pudisti päättään ja suoristi vaaleanpunaisen paitansa helmaa. – Eikun mie meen tuonne missä nuo lakkaa kynsiä.

Seuraavalla viikolla Oona ei tullut tyttöjen kerhoon. Eikä seuraavallakaan.

– Mis Oona on? Atte kysyi tyttöjen harjoittellessa kuppikakkujen leipomista.

– Ei se tuu, Petra selitti.

– Miks?

– Ei sen äiti anna sen enää tulla... Laura hihitti hermostuneena ja lorautti kuorrutukseen liian paljon vihreää karkkiväriä. – Oho, apua, kattokkaa tätä, tää näyttää ihan myrkyltä!

– Hullu, sie pilasit sen! Tiesitsie et karkkivärit on aika epäterveellisii?

– No ei se nyt parista lisätipasta pilalle mene!

– Minkä takia Oona lopetti? Atte jatkoi kysymistä, vaikka tiesi vastauksen.

– Emmie tiää, siis no Oona kai riiteli kerran sen äitin kanssa ja sano sille et sie oot homo ja sit sen äiti suuttu ja nyt se ei enää saa tulla. Ihan tyhmää miun mielestä. Oonan äiti on aika outo.

Tyttöjen syötyä kuppikakkunsa ja lähdettyä kotiin Atte meni pomon toimistoon ja etsi sieltä Oonan yhteystiedot. Hän näppäili numeron puhelimeensa ja mietti pitkään käsi vihreän luurin kohdalla. Sitten hän soitti.

– Tässä Atte Sinkkonen nuorisotalolta hei. Onko Riitta Eronen puhelimesta?

– Soittelin kyselläkseni Oonasta. Oonaa ei oo näkyny vähän aikaan tyttöjen kerhossa. Onko Oona lopettanu kerhon?

– Jaaha, niin. Niin. Joo. Ymmärrän. Mutta ei se kyllä mitenkään tartu... Aivan, aivan. Tärkeintä on, että Oonalla on kaikki hyvin.

– Niin, no. Hei vaan.

Atte istui pitkän aikaa pomon tuolilla ja katseli ulos ikkunasta. Sitten hän ajatteli hetken sinisiä astereita ja hymyili. Hän lukitsi nuorisotalon oven ja hyppäsi pyörän selkään.

Alkoi olla jo oikea syksy. Koivut tiputtelivat keltaisia lehtiä tienposkeen ja sumu leijaili autioiden peltojen yllä. Kotipihassa Atte heitti pyörän talon viereen ja käveli takapihan puu-

tarhaan. Missään ei ollut yhtäkään asteria. Viimeisetkin kukat makasivat lakastuneena maassa. Ilmassa tuoksui pakkanen. Täällä talvi tuli aikaisin.

Silloin kun nuorten ohjaaminen ja kasvattaminen tuntui liian vaikealta, Atte keskittyi puutarhaan. Oli helpottavaa, että oli jotain, jonka kasvattaminen oli yksinkertaista. Kun laittoi siemenen maahan, kasteli sitä ja ehkä lannoitti hie-man silloin tällöin, siemenestä todennäköisesti kasvoi kasvi. Samaa ei voinut sanoa nuorista. Ikinä ei tiennyt, kuka pääsisi helposti opiskelemaan ja työhön ja normaaliin elämään ja kuka putoaisi kyydistä, ja miksi. Mitä piti tehdä pelastaakseen ihminen? Talvella kaikki oli vaikeampaa. Kun lumi peitti puutarhan, Atte ei voinut muuta kuin ajatella Oonaa.

Eräänä päivänä Oona sitten palasi. Äkkiä ja yllättäen, ja käyttäytyen aivan kuin ei olisi koskaan poissa ollutkaan. Oona tuli muiden mukana sisään ja istui sohvalle keskustelemaan Aten johdolla päihteiden käytöstä.

– Tiia oli leikattu kaljuks, kun se sammui Roopella pari viikkoo sitten, Eerika hihitteli.

– Joo, nyt se kulkee sanomassa, että se on muka uusinta muotia, Petra paheksui. – Idiootti.

– Miten niin, kyllä mie voisin ihan hyvin leikata hiukset lyhyeks. Ei tarviis koko ajan selvittää takkuja, Laura totesi pitkiä mustia hiuksiaan sivellen.

– Mie voin leikata! Laura saanks mie leikata? Oon leikannu Eerikaltakin kerran, Emma alkoi pomppia innoissaan.

– Et.

– Miun hiukset voi leikata, Oona yhtäkkiä sanoi. Kaikki kääntyivät katsomaan häneen.

– Ai ihan oikeesti?

– Hullu, siulla on ihan sika pitkät hiukset! Siinä mennee ainakin viis vuotta, että ne kasvaa takas! Eerika kauhisteli.

– Siulla on ihanat hiukset! Elä leikkaa niitä!

– Kaikki hiljaa! Oona, mie voin leikata! Ihan oikeesti! Mie oon leikannu monta kertaa. Leikkasin Eerikaltakin. Ja leikkaan aina miun pikkuveljen hiukset. Saanko leikata?

Kaikki katsoivat Atteen.

– No menkää leikkaamaan. Jatketaan keskustelua sen jälkeen.

Tytöt juoksivat hälisevänä joukkona vessaan.

– Kaikki muut kauemmas, mie leikkaan kohta ihan vinnoon, jos työ hälisette siinä koko ajan! Emma ohjasi ammattimaisena.

Atte ohjasi muut tytöt olohuoneeseen ja yritti jatkaa päihdekeskustelua heidän kanssaan, mutta keskustelu keskeytyi koko ajan hiuspohdintoihin.

– Sen äiti tulee tappamaan sen. Se oli ihan raivona sillonki kun Oona ei suostunu laittamaan mekkoa kutosluokan kevätjuhlaan.

– Niin oli, se oli ihan seko. Alko huutaa Oonalle kesken todistusten jaon. Oona-parka. Kaikki kiusas sitä siitä koko syksyn.

– Kiusasit itekin.

– No joo...

Sitten Oona yhtäkkiä seiso i heidän edessään hiukset parin sentin pituisina.

– Oona! Sie näytät ihan erilaiselta!

Kaikki tuijottivat Oonaa pitkään.

– Sopii sulle tosi hyvin, Atte lopulta hymyili ja muut yhtyivät kehuihin.

– Nuo on oikeesti tosi nätit. Et ees näytä kauheesti pojalta.

– Ai en? Oona kysyi ja juoksi sitten viereiseen huoneeseen, haki löytötavarakorista löysän harmaan hupparin ja veti sen tiukan printtipaitansa päälle. – Entä nyt?

– Ehkä vähän.

Muiden mentyä Atte pyysi Oonaa jäämään hetkeksi juttelemaan.

– Saanko pittää tän paijan? Oona kysyi.

– Sä tiedät, et sun täytyy palauttaa se.

– Pliis!

– No ota se nyt mukaan ja tuo huomenna takas.

– Jes, kiitti! Tajusin yhtenä päivänä, ettei miulla oo muita kun pinkkejä ja valkosia vaatteita. En halluu enää käyttää niitä.

– Muut tytöt sano, et sun äiti saattaa suuttua sulle hiusten leikkaamisesta. Haluutko, et yritän puhua sen kanssa?

– Joo, mut ihan sama, siis ei siun tarvii. Ei se kuitenkaan voi laittaa hiuksia takas miun päähän. Eikä pakottaa minnuu käyttämään pinkkejä vaatteita, jos en halluu. Kyllä mie oon aina tien-ny, etten oikeesti oo tyttö. Sen takkii mie aina yritän näyttää niin kovasti tytöltä. Ettei kukkaan tajuus, etten oikeesti oo.

– Mä oon ilonen, et sä oot uskaltanu myöntää sen. Se on tosi rohkeeta, Atte vastasi hymyillen. – Mulle voi aina tulla jutteleen, jos haluat keskustella asiasta enemmän.

– Joo, ehkä mie tuun.

Atte ja Oona poistuivat nuorisotalolta yhtä aikaa ja vilkuttivat pihassa toisilleen hyvästiksi. Kun Atte tuli kotiin, Plantagenin katalogi oli saapunut.

Maailman korkein puu

ILARI MARTTI

Satoi. Tiina käveli leveää metsäpolkua pitkästyttävän hitaasti. Hänen edessään kulki kymmenen hypähtelevää ja kiljahtelevaa ykkösluokkalaisista. Miten sade ei ikinä vaikuta lasten mielialaan, Tiina ajatteli. Hän itse oli ollut tarpeeksi pahalla tuulella jo ennen ulos lähtemistä.

Jonon ensimmäisenä käveli Jaana. Jaana oli Tiinan kollega, luontokoulun ohjaaja, tomera nainen. Jaanan ääni kuului lasten metelöinnin yli:

– Oikealla pajuja! Kevään pilliainesta! Tiinan teki mieli laittaa pillit pussiin ja kääntyä kohti kotia. Äänekäs letka ei edes huomaisi hiljaisen peränpitäjän puuttumista.

Polku kulki matalassa sekametsässä. Tiina tiesi, että maailman korkein puu on 115,56 metriä

pitkä ja sijaitsee Redwoodin kansallispuistossa Kaliforniassa, Yhdysvalloissa. Tutkijat eivät ole paljastaneet puun tarkkaa sijaintia, suojellen sitä turismita. Tiina kuvitteli itsensä majesteettisiin, villedihin punapuumetsiin. Tässä metsikössä kuului vieheisen moottorien humina kaiken yllä kaiken aikaa.

Tiina talsi ajatuksissaan ja jäi muista jälkeen. Hänen saapuessaan taukopaikalle Jaana istui jo lasten keskellä ja jakoi eväsleipiä.

– Onko joku huonosti? Koita nyt pysyä lasten vauhdissa, Jaana tuli sanomaan Tiinalle, joka istahti kivelle vähän matkan päähän kiljah-televista lapsista. Jaana oli aina reippaampi ja nopeampi ja tehokkaampi kuin muut ja hehkui kun sai osoittaa sen tavallisen laiskoille työtovereilleen. Hän oli mestari verhoamaan vittuilun näennäisen huolehtivaaseen höpöttelyyn. Tiina ei viitsinyt kommentoida kuin huokaisten. Pää-täkin särki. Ehkä kahvi auttaa, hän ajatteli.

Tiina tarjosi termospullostaan kahvia Jaanal-lekin, mutta tajusi heti suunsa suljettuaan tarjoil-leensa tälle vain uuden tilaisuuden ylemmyyden-

tuntonsa pönkittämiseen. Jaana pääsi taas pitämään Tiinalle pienen luennon kahvin juonnin haitoista. Tiinaa oli ahdistanut koko työpäivän ajan. Oikeastaan koko syksyn oli ollut oudon inhottava olo töissä, hän oli huomannut. Niinpä Tiina ei pystynyt hillitsemään itseään vaan keskeytti Jaanan valistuksen ärähtäen.

– Anna olla. Anna mun nyt vaan olla.

Lapset saivat eväänsä syödyksi. Jaana pakotti Tiinan vuorostaan jonon johtajaksi. Tiina halusi jo pois metsästä, oman työhuoneen rauhaan loppupäiväksi, mutta matkaa oli vielä jäljellä melkein puoleksi tunniksi lasten vauhdilla. Tiina pakotti jalkansa kulkemaan hitaammin kuin olisi halunnut, pienimmät lapset joutuivat silti harppomaan pysyäkseen vauhdissa mukana. Jaana yritti huudella letkan perältä hidastamaan taktia, mutta ei kehdannut lasten kuullen huutaa tarpeeksi lujaa, jottei Tiina olisi voinut teeskennellä ettei kuule.

Maasto ympärillä muuttui märäksi ja polku jatkui pitkospuina. Tiina ei ollut jaksanut laittaa

vaelluskenkiä jalkaansa iltapäivän pientä lenkkiä varten ja arkilenkkarit luistivat sateesta liukkailla lankuilla. Pian jalka lipesikin, ja hän pysyi vain vaivoin pystyssä. Hampaiden välistä pääsi kuitenkin kirosana, vähän liian lujaa. Etummaislapset tuijottivat häntä silmät suurina ja luokan pienin poika huusi kovaan ääneen:

– Tiina sanoi ruman sanan! Tiinan teki mieli irvistää kakaralle. Joka päivä hän huomasi ajattelevansa, ettei hänestä mitään lastenkaitsijaa pitänyt tulla. Luontoa hän oli aina rakastanut, mutta sen hiljainen rauha ja lauma kouluikäisiä lapsia eivät mitenkään sopineet yhteen.

Jaana suhtautui vakavasti kiroilemiseen. Nyt hän lähti tarpomaan kumisaappaissaan pitkospuiden viertä Tiinan luokse. Kuullessaan Jaanan puhinan metrienkin päästä ja nähdessään tämän kiukkuiset kasvot, suun, joka oli valmiina sättimään Tiinaa taas kerran, ei Tiina jaksanut enää olla mieliksi. Hän käänsi selkensä Jaanalle ja lähti harppomaan eteenpäin. Lapset pinkaisivat perään.

– Nyt hidastat! Jaana huusi, eikä jaksanut enää esittää rauhallista lasten edessä. Tiina välitti lapsista vielä vähemmän ja lähti pinkomaan eteenpäin sellaista vauhtia, että lapset joutuivat vaihtamaan juoksuun. Pienin poika alkoi itkeä.

Tiinan kenkä luiskahti uudestaan ja nyt hän menetti tasapainonsa. ”Tämäkin vielä”, hän ehti ajatella ilmalennon aikana. Sitten hän rämähti maahan, jalkaterä jäi jumiin pitkospuun rakoon.

– Perkele! Tiina huudahti ääneen, kun hän tunsu kivun välähtävän nilkassaan.

Toinen kylki oli märkä, pipo tippui jonnekin. Tiina yritti nousta ylös, mutta jalkaan sattui todella. Jaana juoksi Tiinan luo.

– Mihin sattuu? Pystytkö nousemaan ylös? Jaana kysyi ja vaikutti tällä kertaa olevan oikeasti huolissaan.

– Nilkka varmaan nyrjähti, Tiina sai sanottua. Itku levisi lapsesta toiseen, ilmassa oli kaaoksen tuntu. Tiina yritti uudestaan ylös, mutta jalka ei kestänyt painoa. Hän ei pystyisi kävelemään takaisin omin avuin.

Kerrankin Jaanan tehokkuus ei ärsyttänyt Tiinaa. Jaana otti tilanteen haltuun nopeasti. Hän rauhoitteli lapsia ja järjesti heidät takaisin jonoon.

– Lapset on pakko viedä takaisin. Talolla on kainalosauvat, tuon ne sinulle niin pääset liikkumaan. Pystytkö odottamaan siihen asti tässä?

Tiina jäi yksin.

Lasten äänet häipyivät tulosuuntaan ja lopulta kuului vain tuulen humina, joka onnistui hetkeksi peittämään moottoritien melunkin alleen. Hiljaa huojuvat puut ympärillä rauhoittivat Tiinaa, joka makasi selällään pitkospuilla. Siitä perspektiivistä männyt näyttivät valtavilta, melkein ylväiltä punapuilta. Heti kun Tiina sai olla yksin, ajatukset tuntuivat selkiytyvän ja ahdistus väistyi. Nilkkaan sattui kovasti, mutta päänsärky oli poissa. Sadekin oli lakannut.

Tiina veti keuhkonsa täyteen raikasta ilmaa. Huokaus vei purkautuessaan mukanaan koko kolmen vuoden työsuhteen painon. Hän tiesi, ettei palaisi tälle polulle enää koskaan. Työ luontokoulun ohjaajana olisi tässä.

Redwood National Park Kaliforniassa kattoi
15 775 hehtaaria metsää. Maailman korkeim-
man puun etsimiseen voisi mennä viikkoja.
Tiinalla oli aikaa.

Kutsumusammattilainen

LINDA SKOGSTRÖM

Hegen kiinnostus nuorisotyöhön on säilynyt samana jo yli 30 vuotta.

– Eikä se taida mihinkään koskaan kadota, aurinkoinen mies hymyilee, kun istumme pullakahvilla nuorisotalon kahvitilassa.

Hege päätyi työhönsä puolivahingossa vuonna 1982, kun hän huomasi työn yksinkertaisesti vievän mennessään. Aluksi hänen oli tarkoitus vain hoitaa kuukauden sijaisuus.

– Se oli kyllä maailman paras vahinko, Hege sanoo. Aina perhettä toivonut mies on lasten ja nuorten kanssa elementissään. Ja kun omaa perhettä ei ole kuulunut, täyttää työ toiveen toimia kasvattajana ja vierellä kulkijana.

– Olen aika monelle nuorelle jopa jonkinlainen isähahmo, Hege kertoo työstään naisvaltaisella alalla.

Myös Hegen, ristimänimeltään Heikki-Pekan, lempinimi on nuorilta peräisin.

– Ei niillä ollut kärsivällisyyttä tuommoisille väliviivahirviönimille, eli minusta tuli sitten Hege 90-luvun alussa.

Vaikka työ on Hegelle mieluisaa, on siinä myös varjoisimmat puolensa. Usein hän kohtaa vaikeita tilanteita, kun lapsia tai nuoria kohdellaan kotona väärin tai esimerkiksi kiusataan koulussa.

– En voi sietää sellaisia asioita, ja siksikin olen varmaan tällä alalla pysynyt, mies pohtii.

Itse levottoman lapsuuden ja nuoruuden läpikäyneenä hän kokee nuorten surut syvästi. – Mutta aikuinenhan siinä silti pitää ennen kaikkea olla, Hege täsmentää, ja kertoo, miten nuorisotyössä pyritään esimerkiksi painottamaan toimintoja, jotka auttavat nuoria itsenäistymään, jotta aikuisuuden lähestyminen ei jännittäisi yhtä paljon.

Nuorten kanssa työskentely pitää myös nuorisohjaajan virkeänä. Hege omistautuu työlleen täysillä, mutta vapaa-aikaankin riittää virtaa. Mies pyöräilee paitsi päivittäiset työmatkat myös lenkin maastopyörällä noin viidesti viikossa. Salille ja uimaankin energiaa riittää parina päivänä viikossa.

Rauhallisempiin harrastuksiin kuuluu lukeminen, ja lempikirjailijakseen Hege nimeää John Irvingin. Mies kuluttaa myös paljon aikaa lukien psykologiaan, itsetuntoon ja henkisyyteen liittyviä teoksia.

– Parhaimmillaan lukemani auttaa työssäkin, Hege kertoo, ja jatkaa, että hänelle on tärkeää pysyä kärryillä siinä, mitä varsinkin yksinäiset ja turvattomat nuoret saattavat päässään käydä läpi. Tuntuu aina hyvältä, kun voi auttaa.

– Pidän nuorista, ja toivon niille helpompaa kasvua kuin omani oli, nöyrä mies summaa. Tässä on ihminen, joka on juuri oikeassa ammatissa, vahingon kautta tai ei.

Kasvukipuja

MARIA MARKELIN

Olen myöhässä. Kiti odottaa jo käytävällä. Punaisella muovituolilla särisevän loisteputkivalon alla hän näyttää potkitulta koiralta, yhtä aikaa aralta ja uhmakkaalta. Haluaisin halata häntä, rutistaa vahvaksi. Ruksautan työhuoneen oven auki.

– Kaikki on paskaa, Kiti sanoo kädet syvällä takintaskuissa.

En väitä vastaan. Nuorten kanssa se on turhaa. Kiti katsoo minua silmät kekäleinä ja minä tiedän, että kaikki ei kuitenkaan ole paskaa. Kaikkea on vain liikaa ja liian vähän ja reunoihin on helppo repiä itsensä.

Ilmastointikanavasta kantautuu lapsen itkua. Ikkunanpielet ovat täynnä kuolleita kärpäsiä.

Kiti liikahtaa levottomana. – Oon aatellu Joonasta.

Joonasta, jolla oli lähteenpohjasilmät ja narkkarivanhemmat. Poika, jonka sisällä kasvoi puu. Joonas, joka räjähti työhuoneeni ulkopuolella ja käytävä tuoksui mädille hedelmille kaksi viikkoa. Voin vieläkin erottaa lattialistoista verijälkiä.

– Mitä Joonaksesta?

Kiti vetää takkinsa hihaa ylemmäs. Ranteesta versoo ohut oksa täynnä silmuja. Minun on vaikea hengittää. Huone kutistuu. Aamupäivän valo siivilöityy sälekaihtimien välistä liian kirkkaana ja saa ilmassa leijuvat pölyhiukkaset hohtamaan.

– Mulla on varmaan sama kuin sillä.

Tartun Kitin käteen. Ohuen ihon alla risteilevät sinertävät suonet kuin puunjuuret. Ja siinä, yhden suonen vieressä, puskee esiin nuori ja notkea verso, tuskin peukalonkaan pituinen. Silmut ovat juuri puhkeamaisillaan, ne ovat syvänvihreää, täynnä voimaa ja puhtautta. – Milloin tää alkoi?

– Viikko sitten, Kiti sanoo ja pyyhkäisee nenänpäätänsä. – Kuolenko mä nyt?

Valuttaako Kitikin lattialle paksuja, tahmeita lätäköitä? Puskeeko hänenkin suustaan saarni niin että hampaat ropisevat lattialle?

– Et, jos se minusta on kiinni, vastaan ja vedän hihan takaisin Kitin ranteen suojaksi.

– Mä haluan repiä sen pois, Kiti sanoo. – Mä kuulen kuinka se kasvaa öisin, enkä saa unta.

Kiti haluaa amputoida elämän itsestään. Minä haluan kasvattaa hänestä kauniin ja kukkivan. Minä halusin kasvattaa Joonaksesta puun, jonka oksat olisivat kurkottaneet kohti taivasta ja jonka lehvistössä linnut olisivat voineet pesiä. Minä haluan kasvattaa heistä kaikista elämään eksyneistä nuorista vahvoja versoja.

– Odotetaan vielä viikko ja katsotaan sitten uudestaan, vastaan ja silitän Kitin rannetta. – Älä puhu tästä vielä kenellekään.

Kiti nyökkää. Hänen pähkinänruskeissa silmissään asuu kuitenkin jo pelko. Kitin loittonevaa selkää katsoessani minun sisälläni itää toivo.

Ehkä onnistun tällä kertaa.

Muistatko mut vielä?

SOFI YLIKOSKI

29.11.2015 klo 22.35

From: Julius Elstelä

To: Olga Elstelä

Subject: Muistatko mut vielä?

Huhuu Olga, Julius täällä huutelee. Aviomiehesi, lapsesi isä, nuorisotyöntekijä, sählyjoukkueen kapteeni ja monia muita asioita, joita sinä minusta olet sanonut. Kuten, että saan sinut aina nauramaan typerillä puujalkavitseillä ja etten itse tajua niiden olevan puujalkavitsejä. Tajuan kyllä, my darling, tajuan kyllä. Kuten tajuan sen, että olet selvästikin minua tai jotain muuta paossa jossain. Portugalissa veikkaan? Minulla kesti jonkin aikaa arvata, mutta lopulta se posti-

kortti jääkaapin ovesta paljasti. Se, jota olin heittä-
mässä roskiin, mutta sait lievän raivokohtauksen
kun löysit minut itse teossa. ”Keltaisessa raitio-
vaunussa nr. 28 minä vielä joskus kirjoitan kir-
jan”, huusit. Jos siihen vaunuun voisi soittaa niin
soittaisin. Jossain Estrelan kohdalla ja sanoisin
jotain tyyliin ”Hei Olga, long time no abc.”

Muistatko kun harrastettiin seksiä Pestana
Palacen parvekkeella. Sanoin, että ihan oikeasti
joku näkee ja sinä avasit hiuksesi ja kuiskasit,
että ei haittaa. Aurinko paistoi hiustesi lävitse ja
olin varma, että minulta lähtee taju. Osittain hi-
mosta ja osittain pelosta, että a. joku näkee b.
menetän sinut. Kävikö tässä lopulta molemmat?
Kuinka monta kertaa sanoitkaan aina miksi
haluan harrastaa seksiä pimeässä. Mutta huom-
huom. meillä oli Portugali! Ja kyse ei ole siitä,
ettenkö olisi halunnut nähdä sinua. Muuta en
olisi halunnut nähdäkään kuin sinut. Ja toki
uusimman Hardyn leffan ja biljardin MM-kiso-
jen tuloksen. Minusta kuitenkin tuntuu, että joku
rannalla näki. Joku aina näkee. Kävin kusella

eilen Siwan takapihalla, koska Seljan vaunuista hajosi pyörä eikä minulla ollut aikaa juosta kotiin. Olen varma, että joku näki. Luultavasti jonkun nuokkarilla käyvän nuoren vanhempi ja huomenna on nootti odottamassa töissä. Julkinen kuseskelija-Julius.

Mihin jäinkään... Niin tosiaan siihen, että sinä olet villi ja vapaa, vaikka se kuulostaakin kliseiseltä. Kuka hitto nyt hylkää perheensä ja karkaa kirjoittamaan luultavasti kirjaa Portugaliin ellei joku vähän villi ja vapaa. Joka on myös ihan vitun sekaisin. Anteeksi. Olen katsonut 34 elokuvaa ilman sinua. Lähinnä kaikkea mistä et pitäisi kuten actionia tai sotaelokuvia. Olen myös huomannut puhuvani itsekseni tämän tästä. Kaipaan väittelyä kanssasi. Kenen kanssa minä nyt jauhan siitä miten naiset nyt on vaan huonompia urheilussa jos en sinun?

Jääkaappi on muuten täynnä sushia. Menin eilen kauppahalliin ja ostin meidän jääkaapin täyteen sushia. Koska sinä pidät siinä. Tässä sinulle salaisuus: MINÄ VIHAAN SUSHIA. Olen

aina vihannut, mutta koska olit niin innoissasi siitä sushikurssista en ole tohtinut kertoa. Voisin syödä pelkkää pitsaa ja makaronia koko elämän, jos se minusta olisi kiinni. Äiti on käynyt vähän auttamassa, koska suoraan sanottuna olen aivan pihalla, että mitä Selja syö. Tai siis äidinmaitokorviketta. (Voisitko edes lähettää rintamaitoa postissa tai jotain...hehe...) Mutta kohta se syö jo muutakin. Äiti sanoi, että Julius et jumankauta syötä puolivuotiaalle pitsaa. No, joka tapauksessa ostin kaapin täyteen sushia. En tiedä mitä sillä teen. Pojat on tulossa kylään, mutta helvetti jäätyy ennen kuin ne vapaaehtoisesti käyvät kiinni sushiin. Juomme jallua ja katsomme Tuntemattoman sotilaan, koska Reino on taas eronnut tyttöystävästään. Ja nyt ajattelet siellä, että voi jumalauta pojat kasvaka aikuiksi, mutta haluan huomauttaa, että se on lähes aina Reinon idea.

Laitan vielä liitteeksi kuvan Seljasta ja minusta.

Ps. meidän tytöstä kasvaa Bruce Springsteen-fani ja et voi sille yhtään mitään.

Pps. Olen hukannut taas kaikki omat sukat.
Ei varmaan haittaa jos lainaan parin raitasukkiasi.

– Julius

1.1.2016 klo 14.45

From: Julius Elstelä

To: Olga Elstelä

Subject: Uusia tuulia

Äiti pakotti terapiaan. Olin jouluna mennyt parin viskin jälkeen tarpeettomasti avautumaan. Mielestäni meillä menee Seljan kanssa ihan hyvin. Ihme hyysääjä, jos minulta kysytään. Asensin maailmankellon kännykkään, jotta tiedän mitä kello on Portugalissa. Ehkä juomme välillä aamukahvit samaan aikaan. Minä katson miten pakkaneen pieksee pihapuita ja sinä varmaan jotain meren päällä nousevaa aurinkoa. Se häikäisee silmiäsi, mutta onneksi sinulla on aurinkolasit. Jotkut tosi mauttoman isot. Älä nyt suutu, mutta aurinkolasimakusi on aina ollut aika huono. Sanot, että vyöni ovat rumia. Että aikuisella

miehellä ei voi olla keltaisia kangasvöitä, mutta huomauttaisinkin myös tähän, että aikuisella naisella ei voi olla koko naaman kokoisia kärpäsauringkolaseja. Terapeutini puhui jotain lapsivuodepsykoosista. Sanoin, ettei Olgalla mitään sellaista ole. Se on aina ollut vähän sellainen haaveilija, joka tulee ja menee. Ei se mitään vakavaa tee. Sekö, että lähtee kertomatta toiseen maahan ei siis sinusta ole vakavaa, se nainen sanoi. Vastasin jotain tyyliin kerrotko itse miehellesi kaiken. Eri asia, Julius, eri asia. Loppuajan olimmekin hiljaa. Rummuttelin sormilla sohvatyynyä ja hyräilin The Doorsia. C'mon c'mon c'mon now touch me beibee. Hänen mielestään se ei ollut hauskaa. Tiedän, että olisit purskahtanut sellaiseen nauruun, että sylki olisi lentänyt pöydälle saakka. En tiedä menenkö uudestaan. Reinolla on uusi tyttöystävä, lupasin kokata heille. Laitan varmaan jotain reseptiboksistasi. Tacoja varmaan ja nuokkarilta teinien leipomaa pullaa. Sitä jää aina yli. Sinullekin.

– Jullesi

10.1.2016 klo 23.15

From: Julius Elstelä

To: Olga Elstelä

Subject: Tärkeä tiedotus

David Bowie on kuollut ja minä rakastan sinua.
Ei muuta tänään.

– J

16.2.2016 klo 22.35

From: Julius Elstelä

To: Olga Elstelä

Subject: Kaljaa kaljaa heh heh

Ajattelin tilata lisää olutta Belgiasta. Reinon vinttiin murtauduttiin ja se meidän edellinen tilaus meni jonkun janoisen suuhun. Ei oltu varmoja saako vakuutuksesta rahaa, jos kaljaa varastetaan, mutta Reino oli käynyt pitkän keskustelun virkailijan kanssa siitä, että kyseessä oli ulkomailta tilatut erikoisolut. Pitipä vielä puheen eri oluttyyleistä ja panemistekniikoista.

Sanoinko jo, että se virkailija on Reinon uusi tyttöystävä. Kerroin, että kirjailijavaimoni on ulkomailla uuden tulevan teoksensa kimpussa. Tyttö katsoi Seljaa ja sitten minua. En osaa tulkita sitä ilmettä, mutta ehkä se oli vähän sellainen mitä vittua. Hetken meinasin kiihtyä ja näpättyä, että mitä vittua se sinulle kuuluu. Mutta en ole sellainen ihminen ja olisin kuitenkin soimannut itseäni jälkikäteen...

– J

29.3.2016 klo 12.25

From: Julius Elstelä

To: Olga Elstelä

Subject: ...

Haloo?

4.4.2016 klo 03.12

From: Julius Elstelä

To: Olga Elstelä

Subject: !!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

Olga mitä vittua???

5.4.2016 klo 16.01

From: Julius Elstelä

To: Olga Elstelä

Subject: Sorisorisorisori

Anteeksi tuo edellinen, oltiin poikien kanssa yksillä ja eihän se siihen sitten jäänyt... Kuten tiedät. Olet rakas.

– Julius

2.5.2016 klo 19.22

From: Julius Elstelä

To: Olga Elstelä

Subject: Taloja ja ehkä koiriakin

Huh, tulipa huono omatunto edellisestä. Meillä on pyyhkinyt täällä ihan hyvin. Miten siellä? Olen käynyt terapiassa taas pari kertaa. Äiti kustantaa. Tunnen itseni taas parikymppiseksi. Muistatko kun tanssittiin suihkulähteessä, (joka oli muuten aivan varmasti täynnä juoppojen kusta) ja sanoit, että et halua tulla pois koskaan.

Taidettiin olla silloin 22. Tekisin ehkä mitä vaan, että oltaisiin taas 22 eikä 32. Olin salaa rakastunut sinuun jo silloin, mutta noh... tiedäthän miten se meni. Välillä mietin, että Hilde aavisti jotain, mutta vähän hulluhan se oli muutenkin. Ja joo, kuolleista ei saa puhua pahaa. Enkä haluaakaan. Kyllä minä Hildeä rakastin, en tarkoita sitä. Hmm... ehkä ei puhuta nyt tästä. Oli minulla ihan asiaakin. Talomme on myyty. Tai siis meidänhän piti muuttaa joka tapauksessa, ja äiti oli hankkinut Seljalle yksityisen päivähoitopaikan Ullanlinnasta. JEP. Ullanlinnasta. Sehän on sinun unelma. Ei sinun siellä Portugalissa tarvitse unelmoida. Meillä on parveke merelle. Työhuoneessasi on iso ikkuna. Ja kokonainen seinä varattu tauluille juuri niin kuin olet puhunut. Kyseessä on ullakkohuoneisto ja se on n. 80 neliötä. Se riittää meille. Tilaa ottaa taas koira. Joku iso. Seljakin tahtoo. Laitan liitteeksi videon todisteeksi. Tyttö osaa sanoa koira! Tai ainakin sinnepäin. Koiwaaa.

– Julius ja vähän Seljakin

6.6.2016 klo 11.46

From: Julius Elstelä

To: Olga Elstelä

Subject: Seljan video

Tässä video Seljasta, jossa hän yrittää epätoivoisesti kasata legotornia. Tästä voisi tehdä meemin.

– J&S

6.8.2016 klo 10.10

From: Julius Elstelä

To: Olga Elstelä

Subject: Sormus!

Töissä sattui muuten kumma juttu. Eräs nuori vakkari toi minulle vihkisormuksesi! Se oli kai pudonnut sieltä katolta, ilmeisesti kun yritit auttaa Hildeä? Silloin kun tulit takaisin sormi murtuneena ja kerroit hänen hypänneen. Ainakin tyttö sanoi löytäneensä sen Mechelininkadulta ja ottanut itselleen. Toissapäivänä hän oli huo-

mannut kaiverruksen. Onneksi kaiverrettiin siihen koko nimet. Täällä nyt sitten istun sormuksesi nyrkissäni puhumassa itselleni. Täytyykin varmaan heittää se Hilden tavaralaatikko vintiltä roskiin. Lupaam tehdä sen. Puhuisit minulle...

– Odottava Jullesi

15.9.2016 klo 20.00

From: Julius Elstelä

To: Olga Elstelä

Subject: Ullanlinnan palatsi

Huh huh. Muutto on vihdoon saatu päätökseen. Ullanlinnan palatsi on kuin meitä varten tehty. Se on lohenpunainen kivitalo, missä on suuret holvi-ikkunat ja juuri sellaiset leveät ikkunalaudat mistä olet aina haaveillut. Ja ne on täydellisellä etäisyydellä lattiasta, ettei niille kiipeäminen tuota vaikeuksia. Paitsi Seljalle mikä on ehkä ihan hyvä... Ikkunasta aukeaa meri ja näkisitpä sen herättävän aamuauringon. Koko asunto kylpee valossa. Veikkaan, että yrtit ikkuna-

laudalla sinnittelevät tällä kertaa elossa pitempään kuin Linnakoskentiellä. Lattiat on vanhaa punertavaa puuta, kaipaa hieman hiomista, mutta toisaalta mitä sitä hiomaan kun koira kynsii ne kuitenkin. Eniten tulet kuitenkin rakastamaan varmasti keittiötä. Kaapit ovat vaaleanharmaat ja maalaishenkiset, keskellä menee avoin taso, jossa voit taas imitoida kokkiohjelman juontajaa. Sain Reinon liikkeestä myös pari valkoista baarijakkaraa. Induktioliesi keittää kaiken ennen kuin ehdin kissaa sanoa. Sinulla se saattaa toimia, mutta toistaiseksi olen saanut poltettua lähes kaiken pohjaan. Tästä tulikin mieleeni, että täytyykin alkaa lämmittää Seljalle ruokaa. Palataan! Ainiin, ovesta on meidän molempien nimet, jotta löydät kotiin.

Ps. Hukkasin netflix-tunnukset ja uuden salasanan pitäisi olla sähköpostissasi. Hups.

– Julius the homeboy

10.10.2016 klo 00.05

From: Julius Elstelä

To: Olga Elstelä

Subject: Vakavia asioita...

Hilden kuolemasta on tänään kulunut tasan vuosi. Terapeutini vaati suorastaan, että otan asian puheeksi sinun kanssasi. Se ei ollut sinun vika. Jos se jonkun vika oli niin minun. Minä menin rakastumaan toiseen. Hildellä oli sitä paitsi masennus jo aiemmin. Hän oli niin ailahtelevainen ja välillä vähän ihan hullu. Mustasukkaisuudessaan kerran tempaisi kukkarukulla minua melkein päähän. Heräsin myös kerran unesta kesken seksin, kun Hilde oli saanut päähänsä, että tarvitsemme elämäämme lapsen. Ja muistathan sen kerran, kun revitte hiuksia toistenne päästä kesken Reinon grillijuhlien? Hänhän sen aloitti eikö niin? Se, mitä siellä katolla tapahtui ei mitenkään... Se, että olimme molemmat samoissa juhlissa oli varmasti osa Hilden suunnitelmaa. Hän halusi, että me näemme, mutta se ei ollut sinun syy Olga. Kuuletko? Ja siinähan yritit puhua hänet ympäri siellä katolla?

Terapeutini pohti, josko hän sanoi sinulle jotain ennen kuin hyppäsi? Sanoiko?

– Julius

27.10.2016 klo 21.04

From: Julius Elstelä

To: Olga Elstelä

Subject: Loppusanat

Kohta on marraskuu ja lähdöstäsi kulunut melkein vuosi. Olen käynyt monta kiivasta väittelyä terapeutin kanssa siitä, että minun pitäisi päästä irti ja lopettaa tämä viestittely. Olen keskustellut tästä myös äidin ja Reinon ja jätkien kanssa ja no... niin kai minun on sitten tehtävä. Minulla menee ihan hyvin. Tytöllä menee hyvin. Ja uudella koirallamme menee hyvin. Se on berninpaimenkoiran pentu, jonka nimi on Malva. Kyllä vaan, se nimi mitä olit meidän tulevalle koiralle meidännut. Minun piti kieltää sitä tulemasta sänkyyn, mutta en ole yhtä jämpä koirankouluttaja kuin sinä olit, joten siellä se nyt möllöttää. Olen

pahoillani, että vedin Hildenkin mukaan tähän keskusteluun. Terapeutti oli vaan sitä mieltä, että tämä nyt jotenkin liittyisi häneen. Olen nyt aivan sekaisin, en tiedä mitä minun pitäisi sanoa. En minä tiedä Olga. Ehkä vaan lopetan tähän todella epädramaattisesti. Sillä enhän minä se dramaattinen henkilö ole. Haluan kuitenkin, että tiedät, että olet tervetullut kotiin koska tahansa.

Ps. tuo kentältä joku hyvä portviini

– Julius, Selja ja Malva

Tahto vaalia

MARIA MARKELIN

Olen aakkostanut nuoret kansioihin, paketoanut siististi muovitaskuihin. Elli pääsi työkokeiluun, Janneen ei saada yhteyttä ja Miriam haluaa vain kuolla. Kuka heidän peräänsä kyselisi ellen minä?

Ajattelen usein kuinka vuosia sitten varastin äidin likööripullon ja hautasin sen pihlajan juurille. Myöhemmin kaduin ja Kimmo kaivoi aarteen esiin. Suutelimme varaston takana suut tahmeina. Ajattelen usein kuinka lapset kasvattavat vanhempansa ja siinä sivussa itsensä. Ja kuinka joskus kumpikaan ei onnistu.

Olen seisonut virastonreunustoilla ja kahvilanpielissä. Soitellut perään suljettuihin kännyköihin. Yrittänyt uudestaan. Ja vielä kerran. Jos en minä,

niin kuka? Mies kääntää kylkeä, kun kännykän näyttö vilkkuu hämärässä vaatien vastausta.

Loisteputkien valossa näytän enemmän itseltäni. Yläkerran väki ei koskaan käy hiilikellarissamme. Kellertävillä käytävillä haisee kahvi ja imelä hajuvesi. Meidät on rajattu pois näkyvistä. Takaovelle osaavat vain nuoret. Tauolla pistän Lauralle viestiä: ”Kuinka sä jaksat näitä töitä? Nähtäiskö?”

Ajattelen usein kotipihan pihlajaa, jonka myrsky taivutti kaarelle ja varisti sen marjat maahan. Ajattelen kirvestä, jonka isä pisti nojaamaan kannon kylkeen kun työ oli tehty. Silloin minä varmaan jo päätin, että tahdon vaalia, en vahingoittaa.

Syntymättömät

OLLI LÖNNBERG

Kello oli jo viittä yli.

Nuoret olivat usein myöhässä, eikä se koskaan ollut hyvä merkki. Olin jo luopua toivosta, kun sisään rynnisti paksuun toppatakkiin puukeutunut tyttö. Hän oli kiireessä, sen näki, hiki-karpalot kimaltelivat otsalla.

– Hei, minä sanoin. Hän pysähtyi ja katsoi minua hämmentyneenä. Hän oli menossa, minä en tiennyt minne, eikä hän varmaan itsekään.

– Moi... hän vastasi epävarmana.

– Minä olen Maippi. Sinä olet varmaan Marianne? minä sanoin.

Hänen silmänsä kirkastuivat. – Ai, moi, sori mä en tajunnu, mut sua mä just etin, mä oon

myöhässä ja... Hänen puhetulvansa oli hellyttävä. Hän oli hermostunut, sen näki päälle.

– No, Marianne, sinä olet nyt täällä ja se on ainoa, millä on väliä, minä sanoin. Olin jo päättänyt, ettei hän ollut paha tapaus. Omin jaloin -ohjelman nuorista ei koskaan tiennyt etukäteen. Jotkut olivat jo korviaan myöten ongelmissaan, toiset taas olivat vain päätyneet huonoon tilanteeseen. Marianne kuului varmasti jälkimmäisiin. Heidän kanssaan minä työskentelin mielelläni, heidän kanssaan tuntui siltä, että saatoin vielä vaikuttaa. Saatoin vielä tehdä jotain. Minulla oli Omin jaloin -ohjelman nuorten kanssa vain viisi tapaamiskertaa. Ei siinä ajassa ihmeitä tehty.

– Sano Nasu vaan, Marianne sanoi. En voinut olla naurahtamatta.

– Anteeksi, ei saisi nauraa, minä sanoin. – Teidän nuorten nimet vain käyvät toinen toistaan erikoisemmiksi!

Nasu kohautti harteitaan. – Niin no, Nasuks mua sanoo kaikki. Opetkin.

Minä nyökkäsin. – No, otetaan tuosta kahvion puolelta kaffet ja mennään sitten tuonne minun huoneeseeni juttelemaan. Siellä on vähän rauhallisempaa. Katsoin merkitsevästi biljardia pelailevia poikia ja kahvilassa istuskelevia tyttöjä. Nasu ymmärsi mitä tarkoitin.

– Nämä kahvit ovat sitten nuorisotilan piikkiin, ei tarvitse siitä murehtia, minä sanoin ja nyökkäsin kahvion Sannalle samalla, kun Nasu kaatoi itselleen kahvia. Hän otti maitoa ja neljä palaa sokeria. Minä otin teetä, se oli ystävällisempää vatsalle.

Johdatin Nasun työhuoneeseeni. Työhuone on ehkä vähän mahtipontinen sana sille kopille, mutta ainakin oven saa kiinni. Viittasin häntä istumaan ja ujuttauduin itse omalle paikalleni. Minulla oli aluksi ollut työpöytä minun ja nuoren välissä, mutta tajusin hyvin nopeasti, että se sai nuoret lukkoon ja puolustuskannalle. Vaikka se saattoi jossain rehtorinkansliassa olla hyödyllistäkin, minun työstäni se teki täysin mahdotonta. Minun tehtäväni ei ollut tuomita tai rangaista. Minun tehtäväni oli auttaa.

Nasu näytti siltä, että hän olisi kaivannut pöytää meidän väliimme. Jotain, mihin turvautua. Hän joutui tyytymään kahvikuppiinsa.

Minä aloitin keskustelun. Hänet oli passitettu minun pakeilleni, koska hän oli jäänyt jo toista kertaa poliiseille kiinni alkoholinkäytöstä alakäisenä. Nasu oli kuusitoista.

– No, oletko ajatellut, mitä sinä teet, kun pääset yläasteelta? minä kysyin.

Hän kohautti harteitaan taas. – Mä meen varmaan kymppiluokalle, hän sanoi. – Ei mua kuitenkaan mihinkään näillä numeroilla oteta.

– Mihin sinä sitten haluaisit? minä kysyin.

– Jos sinä voisit ihan vapaasti valita?

– Äh, en mä tiedä. Hän veti käsivartensa puuskaan. – Samaa opokin multa jatkuvasti tivaa, enkä mä ihan oikeesti tiedä.

Kuvio alkoi kuulostaa masentavan tutulta.

– No, oletko sinä harkinnut sitten, että menisit lukioon, sieltä saa yleisen jatko-opiskelu...

– Mä oon saanu ihan tarpeekseni tästä pänttäämisestä! Nasu ärähti. – Mun mutsi sanoo aina,

että mee lukioon mee lukioon, tai muuten sulle käy niin ku mulle.

– Mitä sinun äitisi sitten tekee? minä kysyin.

– Se on merkonomi. Työskentelee myyjänä Stockalla. Käsineosastolla, Nasu sanoi.

Minä nyökytin. – No, ammattikoulusta voi päästä pitkälle. Sitä kautta minäkin olen lähtenyt liikkeelle, minä sanoin. Nasu näytti äkkiä siltä kuin olisi herännyt.

– Oikeesti? Mitä sä oot opiskellu? hän kysyi.

– No, minä aloitin lähihoitajana. Se on hyvä perustutkinto, ja sekin antaa nykyään yleisen jatko-opinto-oikeuden. Nojauduin vähän lähemmäs ja vinkkasin kuin salaliittolainen. – Mutta paljon vähemmän pänttäämistä siinä on.

Nasu nauroi, ja minä nauroin hänen mukanaan. Meidän aikamme oli lopussa, mutta tämä oli hyvä kohta lopettaa ensimmäinen tapaaminen. Me sovimme seuraavan tapaamisen saman viikon lopulle. Hän lähti luotani hymyillen.

Seuraavan kerran, kun tapasimme Nasun kanssa, oli perjantai ja hän oli ajoissa. Hän kertoi tulleensa suoraan koulusta.

Hän vaikutti kuitenkin poissaolevalta ja apealta kun haimme hänelle kahvin ja minulle teen. Kun pääsimme huoneeseeni ja istuimme alas, minä olin hiljaa. Hänkin oli hiljaa, ainakin aluksi. Hän ei kuitenkaan sietänyt hiljaisuutta pienessä huoneessa loputtomiin.

– Mun menkat on myöhässä, Nasu lopulta puuskahti.

– No, siihen voi olla monia syitä, minä aloitin.

– Stressi esimerkiksi, tai suuret elämänmuutokset voi...

– Kyllä mä tiedän, minkä takia ne on myöhässä! Nasu kivahti. Hän laittoi taas kätensä ris-tiin. – Me pantiin Leksan kanssa toissa viikolla ilman kumii.

Olin taas hiljaa, mutta tällä kertaa lähinnä siksi, etten osannut sanoa yhtikäs mitään. Tyttö oli kuusitoista. Hän oli raskaana. Hän puhui epäröimättä ilman kumia panemisesta. Hän ei

tiennyt, mitä hän halusi elämältä. Hän ei tiennyt juuri mitään elämästä. Mutta hän oli raskaana, hänen sisällään kasvoi uusi elämä.

Yritin kerätä itseni. Olla ammattilainen. – Okei, ihan ensimmäisenä sinun pitäisi sitten tehdä testi. Niitä on nykyään tosi hyvin saatavilla. Oletko sinä kertonut tästä kenellekään?

– En. Nasun vastaus oli lyhyt ja suora. Se ei tuntunut kaipaavan vastaväitteitä.

– Kai sinä tiedät, että minua koskee salassapitovelvollisuus, minä en voi...

– Ei sun tarviikaan. Mä hommaan sen testin, ja sit mä hommaan abortin. Mä voin hoitaa tän ite.

Nasun sanat kylmäisivät minua. Hänen sisällään kasvoi uusi elämä, jonka hän aikoi päättää. Tuosta noin vaan. Tietenkään en olisi voinut suositella hänelle mitään muuta vaihtoehtoa. Hän oli alaikäinen, vailla ammattia, vailla suunnitelmaa. Hänen perheensä ei ilmeisesti tukenut häntä liiemmin missään ja isä...

– Tämä Leksa... kuka hän on? minä kysyin.

– Se on mun eksä. Me välil... no. Pannaan silti. Nasu oli hetken hiljaa ja tuijotti seinää. – Se opiskelee datanomiks. Sillon ku se jaksaa käydä koulussa. Eli ei ihan kauheen usein.

– Vai niin. Etkä sinä ole hänellekään... minä kysyin.

– No en helvetissä! Ei se sitä halua pitää. Ja vaikka haluiski, mä en halua. En sen kaa. Siihen on syynsä miks se on eksä. Nasu vaikutti kimpaantuneelta. – Enkä mä sen lupaa siihen tarvii, tää on vittu mun kroppa ja mun päätös!

– Niinhän se on. Minä vain ajattelin, että...

– Et kai säkin nyt oo joku helvetin uskis? Rupeet saarnaa mulle siitä, miten abortti on murha! Nasu oli nousemassa tuolista. Hän oli viittä vaille ulos ovesta.

– En. En minä ole, minä sanoin. Nasu jähmettyi paikoilleen. Hän oli edelleen tuolin reunalla, mutta hän katsoi minua. Katsoi ja kuunteli. – Minä olen vain... minä sanoin. – Minä olen vain vanha nuorisotyöntekijä, jolla ei ole omia lapsia. Eikä koskaan tule olemaankaan.

– Mi... miksei? Nasu kysyi varovasti.

– Minulla on endometrioosi. Tiedätkö sinä, mikä se on?

Nasu pudisti päätään.

– Se on sellanen tauti, jossa minun kehoni tekee kohdun limakalvon kaltaista kudosta ympäri kehoa. Nasu irvisti inhotustaan. – Joo, se on kivuliasta, minä sanoin. Pidin pienen tauon. – Loppujen lopuksi se muurasi minun munanjohtimeni umpeen. Mieheni lähti vähän sen jälkeen.

– Mä... mä oon tosi pahoillani, Nasu sanoi.

– Älä ole. Tuo tapahtui kauan sitten. Ja no, minulla on teidät kaikki tilalla, minä sanoin.

Nasu katsoi pois päin. Hänen poskensa näyttivät punoittavan hieman.

– En minä aio kärkeä sinua tekemään mitään. Mutta minä pyydän... Tee se testi. Ja puhu sen... Leksan kanssa. Puhu edes.

Nasu nyökkäsi hitaasti. – Me nähään ens viikolla? hän sanoi.

– Joo. Käykö sinulle sama aika maanantaina? minä kysyin.

– Sama aika maanantaina, Nasu sanoi noustessaan. Me emme hyvästelleet, emme sen kummemmin.

Kun hän oli mennyt, tunsin pienen kipristyksen vatsanpohjassani.

Mieleni teki uikuttaa. En minä oikeasti useimpiin työtehtäviini tarvinnut omaa huonetta. Mutta silloin kun endometrioosi teki itsensä tiettäväksi, en halunnut olla missään ihmisten ilmoilla. Oikeastaan halusin olla kotona, mutta olin kärvistellyt koko viikonlopun endometrioosin kourissa ja aamulla tilanne oli vaikuttanut jo paremmalta. Ei se ollut parempi. Se oli nyt selvää.

Oveeni koputettiin. Minä säpsähdin. Mihin joku tarvitsi minua? Miksi minua tarvittiin nyt?

Nasu pisti päänsä ovenraosta. – Anteeks, mä oon vähän ajoissa...

– Tule sisään vain, minä sanoin yrittäen näyttää siltä kuin kaikki olisi ihan normaalisti. Miten minä olin saattanut unohtaa, kirosin mielessäni.

Tietysti se, että on virunut täällä viimeisen puolitoista tuntia tuskissaan sotkee ajantajun ihan hyvin, minä huomautin itselleni.

– Mä oon tosiaan ajoissa kun... Nasu sanoi istuutuessaan. – No, oikeesti mä vissiin tarttin vaan jonkun jolle puhua. Hän katsoi minua pahottelevasti. Yritin hymyillä kannustavasti.

– No, miten viikonloppu meni? minä lopulta sain sanottua.

– Ihan kivasti tai siis... Nasu aloitti. – No, oikeestaan ihan paskasti.

– Kuinkas nyt niin? minä kysyin, vaikka syyt saattoi arvata.

– No, mä tein sen testin. Nasu oli hiljaa. – Positiivinenhan se oli. Tai siis kaikkea muuta ku positiivinen, mutta siis... mä oon raskaana. Hän vilkaisi minua kulmiensa alta. Yritin hymyillä, mutta ilmeeni vaikutti luultavasti asteen verran hirveämmältä kuin oli tarkoitus.

– No sit... Mä kypsyttelin sitä hetken aikaa. Mut sit eilen mä soitin Leksalle, ku sä olit pyytäny. Nyt minä hymyilin, kaikin voimin, niin että

hymyni näytti hymyltä. Tai ainakin hyvältä yritykseltä. Nasu hymyili takaisin, pahoittelevaa ja apeaa hymyä. Hän varmasti huomasi kuinka tuskissani olin.

– Se oli ihan kauheeta, hän sanoi. – Onneksmä en tavannu sitä, niin ku mä olin eka aatellu. Se huus mulle, raivos, karju puhelimeen et aborttiin niin ku olis jo. Se ois varmaan lyöny, jos mä oisin ollu siinä, ku mä sanoin että mä harkitsen.

– No, harkitsetko sinä? minä kysyin. Oloni tuntui äkkiä hieman paremmalta.

– En, en mä oikeesti. Varsinkaan ton puhelun jälkeen... Jos siitä lapsesta tulis mitään Leksan kaltasta... Nasu pudisti hitaasti päätään.

– No, sitten sinun pitäisi mennä tosiaan aborttiin, minä sanoin.

– Etkö... Etkö sä meinaa puhua mua ulos tästä? Nasu kysyi.

– En, minä sanoin. Se on... varmasti oikea päätös.

– Mä jotenkin toivoin, että sä oisit ees yrittäny, Nasu sanoi. Hän näytti siltä kuin olisi purskahta-

maisillaan itkuun. – Ei siks, että mä oisin suostunu, hän kiiruhti sanomaan. – Mut et... et mä olisin ollu tarpeeks kiukkunen et mä oisin saanutän tehtyä. Nyt must tuntuu vaan niin yksinäiseltä. Ei mulla oo ees ketään, jonka kanssa mennä. Ei kukaan muu tiedä. Vaan sä ja nyt Leksä.

Minä tuijotin häntä. Sisälläni riitelivät eri äänet, kohdun limakalvo ja harmaat aivosolut.

– No, sitten minä tulen sinun seuraksesi. Niin ei sinun tarvitse yksin mennä. Voidaan sopia, että se on meidän viimeinen tapaaminen, minä sanoin.

Sytyke

LAURA SILLANPÄÄ

Ovi rämähtää auki. Malikin pusakan hiha vilah-
taa poikaporukassa, joka möyryää sisään nuo-
risotalon ovesta. Pojat mäiskivät toisiaan. Malik
tunkee itsensä punatukkaisen tytön ohi keittiöön.
Sisään rynnineet ottavat bändi-illan puffetista
kahvit maksamatta. Tiskin takana hammasrautai-
nen teinityttö ei uskalla sanoa vastaan. Kysyn
asiaa lähimmältä jätkältä. Alekski sanoo, että
Malik on huutanut pihalla, että Anski tarjoaa
kaikille kahvit. Malik virnuilee mulle keittiön
ovelta ja leikkii sytkärillä. Käsken Aleksin mak-
saa sumppinsa tiskin takana odottavalla Sofille.

Kartsa esittää parille lökäpöksyiselle kaveril-
leen ulko-oven peilin edessä päälläseisontaa ja Pil-
li kierittää Pullaa eteismattoon. Bändi lämmittelee

lavalla. Kajari vinkaisee. Kaikki muistuttaa normaalia bändiperjantaita paitsi Malikin ylimielinen tuijotus keittiön ovelta. Se näprää sytytintään. Harppaan maihareillani Malikin luo ja ojennan käteni.

– Annatko sen sytyttimen mulle?

– No, en vitussa anna.

– Malik, sä tiedät, että täällä nutalla on tupakointivälineet kielletty.

– Tää ei oo mun. Tää on tuolta keittiöstä. Mä käyn sytyttääs noi sohvanurkkauksen tuikut.

– Ne on lasten iltapäiväkerhon kynttilät. Annatko sen sytkäriin tänne?

– No, en vittu anna, sulle ainakaan, vitun natsi. Sylki roiskahtaa suupielestä sanojen seuraksi.

– Sä oot vittu tollanen saatanan natsihuora, poika ärjyy tunkien nyrkit taskuihinsa. – Sä et vittu tajuu mua yhtään. Tollanen vitun naishitleri, joku vitun sossutantta.

Jätkä vetää heti natsihuorakortin. Perjantain alkuillassa nuorisotalolla kukaan ei näe, että en mä ole vain se Anski, joka on muina natseina

tuntia aiemmin laittanut Malikin tupakat taskuunsa talteen. Toinen Anski asuu irakilaisen kanssa. Monan sukunimi on sama kuin Malikin etunimi. Mä en ole täällä nutalla edes se Anna-Kaisa Uuppo, jolla on koulukotinuoruus, korkosaapikkaat jalassa kuollut äiti ja pullonhenkenä taivaan tuuliin kadonnut isä. Turha yrittää hyräillä Nahkatakista tyttöä, tänään mä oon Malikille se yksi saatanan natsihuora.

Malik tuijottaa mua silmät mustina. Nyt tekisi mieli vetää yksi taskutakavarikossa makaavista sinisistä pallmalleista, vaikka normaalisti mä poltankin smarttia. Eiliseen asti poltin. Katselen Malikin olan yli ulos keittiön ikkunasta. Seuraan kateellisena, miten finninaamainen nuoriso imee tervaa keuhkoihinsa tupakkakatoksen varjossa. Savu leviää alaikäiseen verenkiertoon ja tupakkakatoksen mintunvihreänä hilseilevään maaliin. Joku lähimetsikön oravista kiikuttaa bändi-illan popcornrämmälettä pesäänsä. Tupakoiva miniatleetti koettaa potkaista pörröhäntää, mutta se juoksee popcornaarre kainalossaan karkuun.

Vedän henkeä. Huudan työharjoittelijan paikalle ja sanon, että Tomi hoitakoon asian, kun Malik ei kerran mun kanssa osaa puhua. Sanon Tompalle, että jos homma ei selviä, hän voi ehdottaa Malikia tulemaan takaisin vasta seuraavana päivänä. Katson sohvanurkkauksen ikkunan luota, miten Tomi puoliväkisin ottaa sytkäriin pojalta. Malik kuitenkin jää taloon. Se sylkäisee pelikoneen ruudulle, mutta en ole näkevinäni. Menen lavan luo juttelemaan tuttujen poikien kanssa. Tunnen Malikin tuijotuksen selkäni hupparitekstissä ”Live Hard, Live Long”.

Kun illan kolmas bändi, Räkärukkaset, alkaa rämpyttämään kitaroitaan, haistan palaneen. Salin takaosan ikkunan käpykuvioiset puuvillaverhot rätisevät reunoista. Ikkunan läheisellä sohvalla ei onneksi makaa epämääräisiä kasoja toisiaan imeskeleviä teinejä. Tuijotan tulta lamaantuneena. Liekki kiipii kohti kattoa käpykuvioista kangasta pitkin. Tyhjiö valtaa rintakehän, korvat tuuttaa.

Huudan musiikin yli ja viittilöin bändiä lopettamaan. Räkärukkasten biisi katkeaa huuto-

merkkiin. Tomppa juoksee ikkunan luo ja yrittää nahkaisella sohvatyynyllä tampata tulta pois. Malik ilmestyy sivukäytävästä sammutuspeitteen kanssa ja heittää peitteen Tomppalle, joka koettaa sillä hillitä liekkejä. Sofi kirkuu falsetissa puffetin luukulla. Tilaan nousee teinihienhajuinen paniikki, vaikka liekki hulmuu edelleen vain yhdessä verhoista. Palohälytin alkaa ujeltaa. Nuoret juoksevat sukkasillaan kohti ovea. Nappaan taskusta nutan päivystyspuhelimien ja valitsen hätänumeron.

Nuoret hytisevät pihalla pienissä paidoissa ja reisiä kurittavissa farkuissa. Malik polttaa kaverinsa askia nopein vedoin tupakkakatoksen kullalla. Pojan kapea varjo viistää lätäkköä, johon eilisen kura on valunut. Se vilkuilee mua kulmien alta ja nyppii toisella kädellä harmaan hupparsinsa nyörejä. Malik onkii taskustaan keittiön keltaisen sytkärin ja puristaa sitä rystyset ruvella.

Mua päätä pidempi palomies kurkkaa talon ovelta ja kysyy Anskia. Tunnen palomiehen, sillä Petri piti viime vuonna nutan nuorille kurssin

paloturvallisuudesta. Tohkeissaan jätkät sammuttivat peitoilla kurkkutölkeissä olleita paloja ja heiluivat vaahtosammuttimien kanssa kuin jossain vapaapalokunnan perjantaibileissä. Petri toteaa, että mitään suurta vahinkoa ei sattunut. Onneksi palokunta ehti paikalle ajoissa. Katsonnutan ovelta Malikia, joka heittää tupakkakatoksen lähellä heiluvaa oravaa tumpilla.

– Anski, oiskohan kyseessä tuhopoltto? Tai jotain ilkivaltaa? Mitä luulet? Sä tunnet nää nuoret. Teillähän on kaikenlaista terroristinalkua täällä nurkissa pyörimässä, Petri epäilee.

– En mä usko. Mistä se palo oikein sai alkunsa? kysyn Petriltä.

– Sohvanurkkauksen verhoista se näytti alkaneen, toteaa Petri.

Sanon ääneen sen, mitä olen miettinyt siitä asti, kun näin liekit verhoissa.

– Mä luulen, tiedätkö, tai siis mä pahoin pelkään, että mä sytytin ne verhot. Tai siis mä sytytin ne kynttilät siihen ikkunalaudalle. Ne on varmaan sytyttänyt ne käpyverhot.

– Siis sinäkö oot sytyttänyt kynttilöitä ikkunalaudalle verhojen juureen? mies tarkistaa.

– Joo, näin kävi. Valtava virhearvio multa. Meillä ei normaalisti ole kynttilöitä, mutta nyt oli lastenkerholaiset unohtaneet muutaman ja mun teki mieli laittaa niitä tunnelmaa luomaan.

Koetan hymyillä tyttömäisen pölhösti.

– Ei kyllä tällaisiin yleisiin tapahtumiin saisi laittaa mitään avotulia.

– Mä tiedän, mutta ne oli kyllä ihan vaan tuikkuja.

– No, onneksi ei käynyt pahemmin. Saatte uudet ikkunaverhot ja kaupunki laittaa uuden, ehomman seinäpaneelin. Mutta sovittaisko, että jätetään ne tunnelmavalaistukset toisiin intiimitilaisuuksiin.

– Joo, sovitaan vaan. En laita enää niitä tuikkuja, se on ihan selvä homma.

– No hyvä, voidaan antaa jutun olla tämän kerran, jos se kerran oli sun epähuomiossa tekemä vahinko. Laitetaan raporttiin vaikka, että palon syy tuntematon. Rutiinijuttu, eikä niitä

raportteja kuitenkin kukaan edes lue, Petri tuhahtaa.

– Tai laita vaikka sytyttäjäksi tuhopolttaja-orava, vitsailen.

– Toi on hyvä. Palon syy tuntematon. Palon sytyke käpykuvioiset verhot. Palon sytyttäjä pyromaani-orava, Petri hekottaa.

Malik tuijottaa mua ja seisoo paikallaan kuin hirvi Toyota Corollan etuvaloissa iltahämärällä. Petri kerää kamansa ja työkaverinsa autoon. Mies heiluttaa kättään ja jättää hiiltyneet verhot, viluiset nuoret sekä kajareita jätetyt lapsirokkarit sohjoiseen pihaan. Huudan Petrille, että voitaisiin taas ensi keväänä järjestää paloturvallisuuskurssi nuorille. Varmuuden vuoksi.

Nuoret alkavat valua kohti ovia. Tomppa katsoo mua kysyvästi. Viittilöin sille, että päästää nuorison takaisin sisälle.

– Menkää keittiöön ne, joilla on kylmä. Tomppa laittaa teille kaakaota. Talo tarjoaa, huudan teineille, jotka eivät tiedä, mihin suuntaan mennä.

– Nuta on vielä tunnin auki. Ei suljeta vielä.

Muut menevät sisälle, mutta Malik tuijottaa Nikejään talon kulmalla. Kävelen Malikin luo.

– Sanoitsä sille, että se olin mä? Malik älähtää.

– Se oli vittu vahinko.

Kaivan taskusta Malikin pallmallit ja raavin esiin tupakan. Malik katsoo mua ensin pitkään, mutta etsii sitten itselleen röökin ja sytyttää sen. Poika tarjoaa mulle tulta keittiön sytkärillä.

– Mä otan tän takaisin, jos sopii, kuittaan ja nappaan sytkärin taskuuni. – En mä sanonu mitään.

Malik ja minä poltetaan hetki keuhkojamme. Savu kipinöi kurkussa ja valuu suusta pimeään iltaan. Orava ratisuttaa lehtiä. Sen silmät kiiluu tien reunassa. Heitän kurrea sytkärillä.

– Munkin mielestä oravat on jotenki petollisii, muka söpöi, mut petoi kuitenkin, Malik toteaa.

– Ne näyttää joltain muulta kuin mitä ne on, täydennän.

– Just, poika vakuuttaa. – Mut niitä ei voi noin vaan nistiä. Voi saada sakkoja.

Naurahdan.

Malik nyppii kynnellä irti katoksen tolppaan liiskattua purkkapalloa.

– Toisaalt ei vaan oravat. Muutkin näyttää, Malik mutisee. – Vaikka sä. Tai Mirjami.

– Kuka Mirjami?

– Yks tyttö kasi beeltä.

– Kiva nimi.

– Se ei tullu, Malik sanoo vakavana, se lupas tulla.

Tumppaan röökin. Malik katsoo metsään ja repii hupparinsa alareunaa.

– Kyllä söpöihinkin voi luottaa, sanon ja tartun poikaa olkapäältä. – Ihmiset ei oo oravia.

– Ei niitäkään voi nistiä, Malik ynähtää, ei vaikka mieli tekis välillä.

– Nistiminen on aika huono ratkaisu mihinkään oravaa isompaan.

– Älä pelkää, se murahtaa, emmä ketään oo nistimässä.

Malik vetää esiin uuden tupakan. Poika sulkee askin ja ojentaa sen mulle.

– Sun on kai takavarikoitava nää mun röökit,
Malik toteaa.

– Kiitos, sanon.

– Ole hyvä, Malik hymähtää. – Vaikka kai
mun pitäis sanoo sulle kiitos.

Sytytän toisen röökin taskusta onkimillani
tulitikuilla.

– Älä polta niitä kaikkia kerralla.

– Mä oikeestaan lopetin eilen.

– Mun äitiki yrittää. Se opiskelee lähihoita-
jaksi. Se haluaisi, että musta tulee lääkäri. Mut
mä haluisin palomieheksi, Malik mutisee.

Malik pyörittelee sytyttämätöntä tupakkaa
sormissaan.

– Emmä sytyttäny niitä verhoja. Laitoin
vaan kynttilät. Kun tänään on Mirjamin synt-
tärit.

Poika pyyhkäisee nenänsä hupparin hihaan.
Tie nutan takana suhisee autoista.

– Mun tarttee mennä. Älä tapa oravii odotel-
lessa, Malik sanoo vakavalla naamalla.

– Älä säkään, sanon. Voi saada sakkoja.

Malikin Niket katoavat kulman taa. Nutan keittiön ikkunasta kuuluu nuorten ääniä. Olen sytyttämässä uutta tupakkaa, kun orava pomppii röökikatokseen keittiön sytkäri käpälissään. Se jättää sytyttimen metrin päähän mun jaloista ja kipittää pois. Lyttään röökini maahan. Pyromaaniorava kääntyy ympäri ja tillittää mua pimeästä.

Bussin ikkunasta näkyi kaikki kaunis

KARI O. SILVOLA

Aika täällä käy joskus pitkäksi. Silloin viihdytän itseäni muistelemalla suuria juhliani. Ainoita juhliani, jos tarkkoja ollaan. Yleensä en viihdy juhlissa, juhlakaluna varsinkaan! Mutta näissä pidoissa sankarin rooli ei vaivannut minua millään lailla.

Joskus aloitan jo ajasta ennen juhlia. Siitä miten kuljin töihin kahdella bussilla. Matinkylästä Kamppiin ja Kampista Laajasaloon. Miten nautintaan noista hetkistä, kun saatoin istua ja katella ohitseni vilistäviä maisemia, lyhtypylväitä jotka harppoivat kuin aitajuoksijat, rypselpeitoja jotka leijuivat kuin Aladdinin lentävät matot, valkoiseksi väritettyjä kerrostaloja jotka olivat

kuin piimätölkki juuri ennen kuin se kaatuu ja sotkee koko pöydän. Bussissa saatoin tuntea vierustoverin käden nojaavan leudosti käsivarteeni, kuulla takaa ilmaisjakelulehden sivujen havinaa, kun joku on napannut mukaansa Kompassitorilta Metron ja nauttii nyt aamiaiseksi uutismuruja. Siellä, luisulla keinonahkapenkillä uskalsin vetää syvään henkeä ja tuntea sieraimissani sateen kastelemien päällysvaatteiden nurjan tuoksun, joka niin kovin muistuttaa ilmanalaa täällä.

Yleisesti noita matkoja pidettiin elämän tuhmaamisena, mutta minun elämäni ei niiden vuoksi lipunut ohitseni. Menomatkojen määränpää oli nuorisotalo, jossa työskentelin nuoriso-ohjaajana. Työ oli, toisin kuin kalliit hetkeni busseissa, täynnä tapahtumia. Maanantaisin työpaikalla odottivat viistot pinot raportteja, tilannekatsauksia, ohjeistuksia, säästösuunnitelmia, toimintasuunnitelmia, esityslistoja ja pöytäkirjoja. Itsekäinä ne vaativat huomiotani ja jokainen olisi halunnut olla jonon ensimmäinen. Puhumattakaan

lukuisista sähköposteista, teksti- ja facebook- viesteistä, jotka niin ikään odottivat välitöntä reagoimistani, sekä instagram-, twitter- ja pinterest-postauksista, joita minun oli silmältävä pysyväkseni kärryillä. Usein jo puoliltapäivin aloin kaihota hetkeä, jolloin saisin lähteä kohti suloista bussipysäkkiäni.

Tiistaisin nuorisotalomme oli kiinni. Silloin oli varsinainen toimistopäivä. Päivä kului yleensä sitkeästi, sillä raportti-, selvitys-, suunnitelma-, esityslista- ja pöytäkirjapainot kasvoivat aina entisestään maanantaista tiistaihin, vaikkei sellaisen voinut kuvitella olevan edes mahdollista.

Keskiviikkoisin oli avoimet ovet ja musiikkia. Bändi-illat olivat suosittuja. Pyrin aina keskustelemaan niin paljon nuorten kanssa kuin mahdollista, olemaan heille läsnä sekä suorittamaan ohjekirjan mukaisen ”molemminpuolisen, arvostavan vuorovaikutuksen”, ja joskus se onnistuikin. Muistan eräänkin kerran, jolloin keskustelin bändi-illassa yhden tuntemattoman tytön kanssa musiikista ja yhden tutunoloisen pojan

kanssa jostain muusta. Keskustelussamme kävi ilmi, että pojan veli oli aikoinaan ollut vakio-kävijämme eli vakkari. Tuosta kerrasta jäi ihana onnistumisen muisto ja toivon että poikakin kertoi veljelleen puhuneensa kanssani.

Torstai-iltaisina olin usein myöhäisemmässä iltavuorossa, sillä suurimmat tapahtumamme olivat juuri tuolloin. Vastaavana nuoriso-ohjaajana työrooliini kuului olla tilaisuuksissa mukana. Jos tapahtuma oli suosittu, niin kuin ne yleensä olivat, esimerkiksi grillijuhlat, tehtäviini kuului nuorten tervehtiminen kun he tulivat tapahtumaan. Prosessikaaviossamme tämä tärkeä työtehtävä on mainittu nimellä Vastaanottaminen. Koin sen vastuulliseksi tehtäväksi ja olin siihen hyvin motivoitunut, minkä otinkin esille jokaisessa kehityskeskustelussa esimieheni kanssa. Tavoitteeni oli tarjota nuorille ainutkertainen kokemus, halusin että he kokevat itsensä merkityksellisiksi. Tätä painotettiin myös Pääallkoltä tulleessa strategia2020-paperissa: ”Nuorten tulee voida tuntea itsensä tärkeiksi.” Niinpä

seisoin suurissa tapahtumissamme ovenpielessä, tuijotin jokaista sisään tulevaa nuorta silmiin (vaikka usein katseeni tavoittikin korvan tai otsatukan) ja sanoin: ”Hei.”

Jos väkeä tuli paljon paikalle, en ehtinyt keskustella kovinkaan monen nuoren kanssa, sillä aikani kului kahvinkeittoon, kupprien keräämiseen pöydiltä, niiden asettelemiseen astianpesukoneeseen, työajanseurantalomakkeen täyttämiseen, seuraavan päivän toimintasuunnitelman laatimiseen ja kuluvasta illasta kertovan raportin tekemiseen Päällikölle, unohtamatta kaikkein tärkeintä eli toiminnan laatuarviointikavakkeen mitä huolellisinta täyttämistä. Haluan kuitenkin ajatella, että juuri laatu korvaa määrän. Kirjasin kerran ylös – kerta taisi olla todellakin ainutkertainen – keskustelun erään nuoren kanssa. Raporteissamme edellytetään yksityiskohtaisuutta ja tarkkuutta, joten kirjoitin ylös miten vaihdoin tytön kanssa muutaman sanan musiikista ja yllätin hänet sillä, että tiesin jotain bändin historiasta. Tarkensin vielä kohtaan ”tapah-

tuman luonne”, että ”olin ollut asiakkaan kanssa vuorovaikutustilanteessa dialektisessa kommunikaatioprosessissa ja siten mahdollisesti ehkäisyt potentiaalisen suisidaalisuuden syvenemisen tai ainakin vähentänyt asiakkaan viiltelyntarvetta”. Juuri sillä kertaa olin erityisen tyytyväinen raporttiini ja koin syvän onnistumisen tunteen. Jos taas väkeä oli vähän, niinkin joskus todella kävi, stalkkasin facebookissa meidän vakkareitamme ja yritin selvittää, missä he olivat ja mitä tekivät, kun eivät tulleet meille.

Vuosien myötä nuoret kävivät nuoremmiksi ja paperipinot painavammiksi. Aloin pelätä, että se yksi ja ainoa paperi, jota kammosin enemmän kuin näennäisen rauhan hetkiä täällä, ilmestyisi jollain kierolla tavalla pinon päällimmäiseksi. Tai mikä vielä pahempaa: vieressäni istuvan työtoverini pinon ylimmäiseksi. Vapisin sisäisesti aina kun paperi tuli mieleeni enkä koskaan tiennyt, mitä tapahtuisi, jos paperi joutuisi jollain kaltevalla tavalla Päällikön pinon päällimmäiseksi. Sanoin sinulle noin, vaikka sisimmässäni

tiesin: todellinen elämäni loppuisi siihen. Nuo viehättävät bussimatkat, jolloin todella tunsin olevani elossa, ainoat hetket jolloin saatoin kokea että minä olin minä, loppuisivat.

Tänne en tullut bussilla. Tulin vahingossa. Enkä edes aikataulun mukaisesti vaan ennen aikojani. Bussimatkat eivät päättyneet paperin ihmeen kaltaiseen ilmestymiseen vaan erehdykseen, väärinkäsitykseen joka oli kuin turvonnut luumu kiisselissä eli sattuma. Eräänä satunnaisena viikkona, jolloin omenankukat olivat jo puhkeamassa, ja sen nimenomaisena lauantaina, aioimme järjestää kevätjuhlat. Suurista suurimman speктаakkelin, jossa esiintyisivät parhaat bändimme, grillaisimme parhaimpia grillimakkaroitamme ja laittaisimme jokaiseen kahvipannulliseen yhden ylimääräisen lusikallisen puruja, jotta kahvikin olisi vahvempaa kuin ikinä ennen.

Koko nuorisotalomme oli vallannut ennennäkemätön jännitys. Tulevan tapahtuman odotuksen synnyttämästä kuumeesta ei kärsinyt pelkästään henkilökunta vaan myös ihanat nuoremme.

Koko viikko oli yhtä hulinaa ja vilinää, kuhinaa ja kihinää. Minä olin vaihtanut tiistain vapaa-päiväni työvuoroon, jotta Johtava nuorisotyöntekijämme pääsisi johtamaan tuota lauantain suurenmoista tapahtumaa ilman kiellettyjen ylituntien painolastia.

Sitten sattui se, mistä Pällikkömme oli aina varoitellut ja mitä teroittanut mieliimme kaikissa viikko-, keskiviikko-, kuukausi-, osavuosi-, kausi- ja suunnittelupalavereissamme: ”Jatkuva keskeytymätön tiedonkulku ei saa katketa!” Jostain horjuvasta syystä se kuitenkin teki juuri niin, katkesi. En saanut tietoa sähköpostilla, tekstiviestillä, puhelimella enkä facebookin messengerin kauttakkaan, että eräs puolivakioasiakkaamme oli uhannut somessa “listiä jonku natsin nutalla”. Niin todellakin, ihanat nuoremme nimittivät meitä ohjuksia yhteisnimellä ”natsi”.

Istuin siis tuon satunnaisen viikon erityisenä tiistaina siirtelemässä painavia paperipinojani sen jälkeen kun olin ensin ihastellut bussini ikkunasta kukkivia omenapuita ja tuntenut sierai-

missani kanssamatkustajieni päällyysvaatteiden railakkaan tuoksun. Ehdin juuri ja juuri nähdä, nostin nimittäin katseeni ylös tärkeästä paperipinostani, kun semivakkarimme astui toimistoomme, osoitti minua aseella ja veti liipaisimesta.

Sen jälkeen kaikki oli hetken melko sekavaa. Tajuntani alkoi palata vasta matkalla tänne. Olin hyvin surullinen, sillä vaikka ruumisautossa oli bussien tapaan suuret sivuikkunat, en kyennyt katselemaan niistä ulos. Olinhan visusti ruumisarkussa, kansi kiinni.

Nyt makaan täällä, missä ei ole ensinkään ikkunoita. Kuulen askeleet, jotka kopisevat ylitseni ja ohitseni, edestakaisin, kun naapureissani käydään tervehdyskäynneillä, tuodaan kukkia ja kynttilöitä, joskus havujakin. Eniten kopinaa ja sorinaa on aina silloin, kun joku uusi naapuri muuttaa sisään. Vapisen täälläkin, vaikka sitä en olisi aikaisemmin uskonut todeksi. Pelkään jonkun satunnaisen viikon erityisenä päivänä askelten pysähtyvän kohdalleni. Niin käy jos paperi löytyy.

Avun tarpeessa

NORA PALONEN

Avain kääntyy väsyneesti työhuoneen oven lukossa. Sirpa työntää oven hitaasti auki, pudottaa olkalaukkunsa keskelle vaalean ruskeaa mattoa ja jää seisomaan paikoilleen. Hän tuijottaa edessä avautuvaa kadun hälinää huoneensa isoista ikkunoista ja huomaa samalla ikkunalaudalla olevien viherkasvien alkaneen lakastua. Täällä ei näyttänyt tältä pari viikkoa sitten, hän muistaa ja sulkee silmänsä.

Sirpa raottaa oikeaa silmäluomeaan ja huomattuaan kaiken olevan yhä samoin astelee huokaisten pöytänsä ääreen. Siinä lojuu kirjekuori, joka sai kasvit lakastumaan. Sirpa ottaa sen käteensä ja repii palasiksi. Hitaasti. Ensin reunat pois, sitten sisältö silpuksi. Hän ottaa laukustaan termarin ja juo aamukahvit huoneessaan. Tänään

ei huvita mennä visaillemaan työkavereiden kanssa yhteiseen kahvihuoneeseen. Tänään työhuoneen ovi pysyy kiinni, eikä kukaan saa tulla pyytämään neuvoja.

Työhuoneen hyllyt ovat täynnä kansioita, joiden sisällä paperit ovat järjestyksessä. Pieniä muistoesineitä pilkistää hyllyjen reunoilta, toimistohuoneen arkisuus on kätkeyty kodikkuuteen. Toisella seinällä roikkuu maalauksia, joita Sirpa on kaupungin taidekokoelmavastaavana pelastanut joutumasta hävitetyiksi. Seinällä on myös taulu, joka on saatu lahjaksi ja yksi taulu on piirustuskilpailussa palkittu työ, joka on Sirpan mielestä erityisen koskettava. Niitä vasten on pieni pöytä, jonka ääressä muutama ihminen voi rauhassa kokousta. Sirpalla on iso, tamminen työpöytä, jolla on tietokoneen lisäksi epämääräisiä papereita sekä kuva hänen koirastaan, joka menehtyi pari vuotta sitten. Isoja ikkunoita koristavat valkoiset valoverhot.

Sirpa kuulee, kuinka hänen esimiehensä saapuu töihin ja menee viereiseen työhuoneeseen.

Milloin Sirpa kertoisi? Ja kertoisiko kaiken? Varmaankin olisi hyvä olla rehellinen. Sirpa avaa työkoneensa ja päättää valmistaa esityslistat päivän kokouksiin, jotta saa lisää aikaa lauseiden muodostamiselle. Kahvihuoneesta kuuluu tuolien siirtelyä, hyväntuulista kolinaa. Aamun viisailut ovat ohi, jokainen palaa työnsä pariin.

Kaksi viikkoa sitten alkoi se, mikä johti pöydällä lojuneen kirjeen silppuamiseen. Sirpa oli aamulla tullut töihin. Iloisena hän jätti työhuoneensa oven auki, kuten hänellä oli tapana. Vietti työn ensimmäiset työkavereidensa kanssa rupattelun ja palasi huoneeseensa valmistautumaan päivän kokoukseen. Kokouksessa puhuttiin pojasta, joka oli suistunut itsetuhoiseen käytökseen pitkän masennusjakson jälkeen. Häntä kiusattiin koulussa. Oli ihme, että hän oli yhä käynyt siellä. Poika eli maanisesti päivästä toiseen, kunnes oli päättänyt, ettei enää halua seuraavaan päivään. Hänet vietiin vatsahuhteluun, jossa lääkärit ilmoittivat vanhemmille heidän poikansa selviävän. Sen jälkeen poika ei enää mennyt kouluun.

Vanhempien mielestä pojalle tekisi hyvää löytää keskustelukumppaneita ikäisistään. Hän saisi huomata, että muillakin nuorilla on ongelmia, eikä hänen tarvitse hävetä omaa kyvyttömyyttään elää, kuten ennen. He kääntyivät nuorisotyöntekijöiden puoleen, koska koulusta ei osattu enää auttaa. Miten surullista on, kun ei osata enää auttaa, Sirpa mietti ja tunsu pahaa oloa kaikkien niiden puolesta, joihin apu ei enää yltänyt.

Sirpa sai kahvihuonekeskustelussa kuulla pojan vanhempien eronneen vähän aikaa sitten. Sellainen on suuri muutos, etenkin jos mieli on jo entuudestaan taipuvainen rikkoutumaan. Sirpalle jäi epäselväksi, myönsivätkö vanhemmat, että heidän suhteensa päättyminen saattoi olla osasy s siihen, miksi poika halusi päättää elämänsä. Aina kun kuulin jotakin tuollaista, kahvi keittyi hitaammin ja taukokuoneesta kuului tavallista vähemmän kolinaa. Työntekijöitä ympäröi yhteinen vakavuus, jota väritti ajatus siitä, onko mitään enää tehtävissä. Haluaako poika

edes apua, joku kysyi, mutta muiden pettyneet vilkaisut saivat hänet hiljenemään.

Sirpa lähti kokouksesta suoraan pitämälleen tanssitunnille. Ennen tuntia ihmiset liikahtelivat levottomasti, rupattelivat toistensa kanssa ja nauroivat. Tunnilla hiki virtasi ja musiikki pauhasi. Lanteet heiluivat ja masentuneen pojan kasvot pyörivät Sirpan mielessä. Muut pyyhkivät hikeä kasvoiltaan, Sirpa kyyneliä poskiltaan. Sirpa oli suunnitellut tunnille uuden koreografian, mitä hän hetken katui. Mitä vähemmän tarvitsi keskittyä nykyhetkeen, sitä parempi. Asiakkaat kuitenkin nauttivat sydämensä kyllyydestä, se oli pääasia. Tunnin jälkeen Sirpa jäi hetkeksi venyttelemään saliin, jossa hien tuoma kuumuus leijui lämmittävänä ja elinvoimaisena. Lihas kerrallaan hänen mielensä lipui pois päivän rauhaa antamattomista ajatuksista.

Ulkona Sirpa käynnisti pakkasen kangistaman auton ja pysäytti sen ennen kodin parkkipaikkaa lähikaupan pysäkille. Kaupan edustalla norkoili joukko yläasteikäisiä poikia, muutama

tyttökin oli joukossa. Heidän vanhempi kavereinsa oli mennyt sisään kauppaan ostamaan heille tupakkaa ja alkoholia. Sirpa oli juuri töissä päässyt osalliseksi suunnittelemaan Päihdeputkea seiskaluokkalaisille. Sille on todella tarvetta, hän ajatteli ja suuntasi kauppaan sisään ostamaan itselleen jotakin iltapalaa. Jotakin kevyttä mielen ollessa raskas.

Kotona hän avasi television ja katsoi ohjelmia näkemättä niistä yhtäkään. Hän laskosteli valkoisen, pehmeän viltin vierelleen ja tuijotti olohuoneen ikkunasta ulkona satavaa lunta. Jokainen alas tullut hiutale sulii osaksi kylmää maata, jonka alla ruohikko paleli kevääseen asti. Talven pimeydessä kevään valoisuus tuntui kaukaiselta. Kesä oli monien lämpöisten muistojen päässä. Iho kaipasi auringon valoa hivelemään pintaansa pehmeästi ja tuomaan korviin lasten ilonkiljahdukset hiekkarannoilta.

Sirpa keitti itselleen teetä ja joi sitä kävellen samalla ympyrää olohuoneessaan. Välillä hän pysähtyi katselemaan hyllyillä olevia kuvia lapsuu-

destaan ja perheestään. Omia lapsia hänelle ei koskaan syntynyt, eikä hän ole siitä ollut koskaan kovin pahoillaan. Työ nuorten parissa on kuin omien lasten kasvattamista. Aina kun saa aloitettua hankkeen, josta monet nuoret hyötyvät, tulee siitä yhtä onnelliseksi kuin jos auttaisi omia lapsiaan pärjäämään matematiikankokeissa. Hänellä oli yli kymmenen vuotta kultainen noutaja Lenni, jonka kanssa saattoi unohtaa ajoittaisen yksinäisyytensä. Miehiä oli käynyt vain ohikulkumatalla.

Sirpa kävi vuoteeseen samaan aikaan kuin yleensä, koska aamulla häntä odotti tuttuun tapaan lihaksistoa aktivoiva keppijumppa. Puuroaamiaisen jälkeen hän suuntasi töihin. Tänäänkin hänen työhuoneensa ovi pysyi kiinni. Sirpa osallistui kokoukseen, jossa puhuttiin masentuneen pojan tilanteesta. Poika oli laihtunut ja käynyt yhä haluttomammaksi elää. Muut ehdottivat, että järjestetään yhteispalaveri pojan vanhempien ja koulun kanssa. Sirpa lupasi hoitaa asian.

Viikon kuluttua yhteispalaveri pidettiin. Vanhemmat ja pojan luokanvalvoja sekä koulun kuraattori tulivat nuorisotoimen tilojen kokoushuoneeseen. Jokaisen olemuksesta heijastui vakavuus syvään huoleen sekoittuneena. Pojan vanhemmat istuivat kaukana toisistaan. Äiti, Anne, oli itkenyt ennen kokoukseen tuloa. Sen huomasi hänen vavahtelevista hartioistaan. Sirpa tunsi suurta myötätuntoa vanhempia kohtaan. Joku voisi sanoa, ettei hän ymmärtäisi, koska hänellä ei ollut omia lapsia, mutta hän oli nähnyt tarpeeksi paljon ymmärtääkseen. Kokous alkoi, kun kahvi oli tippunut.

Anne hoki, että heidän poikansa ei ole sellainen, josta tulee hullu. Isä, Jukka, tuijotti vaivautuneena eteenpäin, istui pitkään aivan hiljaa. Sirpa katsoi häneen monta kertaa ja välillä Jukka vilkaisi takaisin. Luokanvalvoja ei osannut sanoa juuri mitään, koska ei ollut nähnyt poikaa moneen viikkoon. Vanhemmille annettiin tukku papereita, joista he löytäisivät auttavia puhelinnumeroita, joihin poika voisi itsekin soittaa.

Enemmän kuin apua, vanhemmat saivat ymmärtäväisiä katseita. Palaveri päättyi hiljaisesti.

Sirpa suuntasi omaan työhuoneeseensa ja hau-tasi kasvot käsiinsä. Ennen kuin hän ehti suoris-tautua tuolissaan, oveen kumahti kevyt koputus. Sirpa toivotti tulijan käheäksi käyneellä äänel-lään peremmälle. Jukka astui huoneeseen an-teeksipyytelevin askelin ja istuutui Sirpaa vasta-päätä. Jukka selvitti kurkkuaan ja tulonsa syyn.

– Mä ajattelin, että kun sä vaikutit siltä, että tahtoisit oikeasti auttaa, niin tulin vielä kysy-mään, jos sulla olisi jotain ideoita, miten me voi-tais Villeä auttaa.

– Ymmärrän huolesi, ja yritämme parhaam-me mukaan auttaa häntä. Niistä numeroista on toivottavasti hyötyä, joten suosittelen soittele-maan niihin mahdollisimman pian.

– Okei, et ne on seuraava askel.

– Joo, soitelkaa niihin. Niistä vastailee am-mattitaitoisia ihmisiä.

Jukka nyökytteli vastaanottavaisesti. Hän kiitti ajasta ja lähti, vaikka olisi halunnut sanoa

enemmän. Sirpa jäi istumaan, kunnes ulkona oli tullut niin pimeää, että ilman katulamppuja missään ei olisi näkynyt valoa. Hän lähti kotiin, mutta palasi seuraavana aamuna taas venyttelyjen jälkeen työpaikalleen. Parkkipaikalla oli tungosta, mutta onneksi hänelle oli aina varattu parkkipaikka, koska hän tarvitsi autoa nuorisotiloilla käymiseen. Sirpa nousi nuorisotoimen neljänteen kerrokseen, mutta työhuoneensa oven nähdessään pysähtyi. Jukka istui hänen ovensa vieressä olevalla tuolilla. Sirpa oli tullut tavallista myöhemmin töihin, joten ovet oli jo avattu ja Jukkakin päässyt sisään. Sirpa veti syvään henkeä ja lähti kulkemaan kohti ovea.

– Huomenta.

Jukka nosti nopeasti katseensa ja nousi ylös.

– Huomenta.

Hämmentynyt hiljaisuus valtasi molemmat alun muodollisuuden jälkeen. Sirpa työntyi varovasti Jukan ohi ovelle ja avasi sen.

– Haluisitko käydä peremmälle vai...

– Jos sulla olis ihan hetki aikaa?

– Kymmenisen minuuttia ennen palaveria on. Jukka astui huoneeseen, jo väärällä tavalla tutuksi käyneeseen. Hänen silmiensä alla näkyivät monien öiden varjot. Sirpa avasi termarin, tarjosi kahvia Jukallekin. Hetken hiljaisuudessa he hörppivät kahvia, kunnes Jukka vihdoin avasi suunsa.

– Niistä numeroista... ei niistä oikein oo mitään apua. Tai kyllä Ville yhteen paikkaan soitti ja lupasi mennä tapaamaan jotain ryhmää, jossa on muitakin nuoria vähän samassa tilanteessa. Mutta olisko sulla jotain lisäapua ehdottaa?

– Tosi hyvä juttu, että Ville soitti edes yhteen niistä numeroista. En valitettavasti pysty nyt tekemään mitään enempää, mutta kuulostaa siltä, että yksi pieni askel on jo otettu eteenpäin.

– No entä... pystyisikö sä lähtemään lasilliselle? Vaikka tänään illalla?

Sirpa tunsu ihmetyksen nousevan kurkkuunsa ja kohteliaan jäykästi kasasi itsensä kieltäytymään. Jukka lähti ja jätti Sirpan tuijottamaan kiinni mennyttä ovea. Mitä mies oikein halusi?

Sirpa kokosi papereita pöydältään ja poistui kokoukseen, jossa suunniteltiin Päihdeputkea. Se antoi hänelle sopivasti muuta ajateltavaa, ja samalla hän tutustui muutamaan uuteen työntekijään. He pääsivät hyvään vauhtiin projektinsa kanssa ja reilun tunnin kuluttua Sirpa istui taas oman työpöytänsä ääressä. Hän päätti lähteä hieman etuajassa, koska oli saanut kaikki työt tehtyä ja ollut edellisviikolla useampaan kertaan iltaan asti töissä.

Kotona Sirpa valmisti lohta ja istui katsomassa lumisadetta lämpöiseltä sohvaltaan, kunnes puki lenkkeilyvaatteet ylleen ja lähti ulos tunteakseen lumipisaroiden raikkaan kasteen poskillaan. Hetken käveltyään hän siirtyi juoksuun. Lumen alta paljastui jäätä, askeleet muuttuivat varovaisemmiksi. Hiki nousi pintaan, juoksu terävöitti ajatuksia. Keho oli taas elossa, mieli muutakin kuin jumissa. Sirpa jatkoi, kunnes näki kotitalonsa ja siirtyi kävelyyn. Jalkoja ravistellen hän kulki huolettomasti katulamppujen loisteessa pihalleen, mutta havahtui erottaessaan

tumman hahmon seisomassa ulko-ovenssa edessä. Sen saman hahmon hän oli aamulla kohdannut työhuoneessaan. Hetken mietittyään hän rohkaistui ja käveli Jukan luokse.

– Moi.

– Sirpa, mä rakastan sua.

– Jukka mitä ihmet-

Jukka tarttui Sirpaa vyötäisistä ja alkoi suudella häntä. Hämmennys piti Sirpaa paikoillaan. Jukka oli odottanut häntä tunnin, haisi kaljalta ja halusi jotain hänelle kuulumatonta.

– Lopeta, Sirpa sai sanotuksi ja alkoi työntää Jukkaa loitommalle. – Lopeta ihan totta, hän jatkoi Jukan pitäessä hänestä kiinni yhä kovempaa. – Sä oot sairas, Sirpa melkein huusi ja kampesi itsensä irti Jukan otteesta. Samalla kun hän kaivoi avaimia taskustaan, Jukka teki uutta lähestymistä.

– Sulla ei oo mitään asiaa tänne.

– Mä rakastan sua.

– Nyt lähdet kotiin.

Juuri kun Sirpa sai avaimen käteensä, Jukka syöksyi häntä kohti uudelleen. Sirpa potkaisi

Jukkaa reiteen ja tämä ulvaisi kivusta. Salamanopeasti Sirpa taiteili avaimen lukkoon ja pääsi turvaan. Jukka potkaisi ovea ja kiroili. Sirpa näpytteli hätänumeron valmiiksi, hengitti huohottaen. Jukka pyöri hänen rappustensa edessä, koikeili ovenkahvaa, pyöri lisää. Astui kauemmas, tuli taas lähemmäs ja potkaisi voimalla ovea. Sitten Jukka lähti. Hän hoippui kadulle ja katosi pimeyteen. Sirpan hengitys tasaantui vasta, kun hän oli ehtinyt nukahtaa lojuttuaan vuoteessaan monta tuntia ajatukset tykyttäen, kuin sydänkohtauksen saava vanhus.

Aamulla Sirpa lähti töihin. Tuttuun tapaan, keppijumpan ja aamupuuron saattelemina. Auton ikkunoita joutui raaputtamaan, ne olivat jäässä. Aamuruuhka hidasti hänen matkaansa, mutta se oli tarpeellista. Ajatukset saivat rauhassa käynnistyä uutta päivää varten. Heti herättyään hän oli muistanut pakkasyön kirkkaudella, mitä edellisiltana oli tapahtunut. Sirpa huohotti neljänteen kerrokseen noustuaan ja häntä huimasi. Onneksi tuoli hänen huoneensa oven vieressä

oli tyhjä. Ennen kuin Sirpa ehti astua sisään, hän kuuli itseään kutsuttavan. Sirpa hätkähti ja otti vastaan kirjekuoren, jota hänen työkaverinsa hänelle ojensi.

– Se tuli tänään aamulla.

Työhuone ei ollut enää samanlainen. Ei tuttu ja turvallinen, luokseen kutsuva. Sirpa kävi hitain askelin pöytänsä ääreen, avasi kirjekuoren. ”Haluaisin vielä tavata. T. Jukka Pärrä” Tahdoin auttaa poikaasi, en sinua, Sirpa ajatteli ja mietti, minkälaista apua Jukka tarvitsisi. Oliko hän aina ollut yhtä sekaisin, vai olivatko Villen tilanne ja avioero johtaneet anteeksiantamattomaan käytökseen. Sirpa ei tiennyt, eikä hän halunnutkaan tietää. Mietteisiinsä vajonneena Sirpa kuuli, kuinka hänen esimiehensä saapui töihin. Sirpa asetti kirjekuoren pöydälleen ja avasi Päihdeputken suunnittelupaperit. Hän kertoisi huomenna.

Mahdollisuuksia

MARIANNA SALONEN

Työmatkani varrella on yksi kaunis aita, jota aina katselen kadehtien. Tiedän, että Antti varmasti rakentaisi meille samanlaisen jos pyytäisin, mutta aidalle voisi käydä huonosti. Nuoret kulkevat tonttimme ohi viikonloppurientoihinsa ja kynnyks suhaista aitaan graffiti tai puumerkki olisi naurettavan pieni. Katselen mieluummin talven kurittamaa orapihlaja-aitaa kuin sotkuisia kirjaimia ja sukupuolielimiä.

Silti jokin siinä aidassa aina vetoaa minuun. En tiedä, onko syynä aidan takaa näkyvä kauniisti hoidettu piha vai punatiilinen matala omakotitalo. Minäkin asuin joskus punatiilisessä talossa. Siinä ei ollut aitaa, mutta punertavat seinät saivat minut aina tuntemaan oloni kotoisaksi.

Lapset piirsivät katuliiduillaan suoraan seinään. Piirustustilan loputtua odoteltiin sadetta. Jos kunnollista myrääkää ei saatu ja piirustustila oli kerta kaikkiaan loppu, Petri huuhteli seinät puutarhaletkulla ja lapset seisoivat vieressä katso-massa miten heidän sateenkaarensa ja hirviönsä valuivat soran sekaan. Jos oli kuuma päivä, Petri kääntyi yllättäen ja ruiskutti vettä lasten päälle. He juoksivat kirkuen pakoon ja nauroivat.

Petriä muistellessa olen kävellä punaisia va-loja päin. Kavahdan viime hetkellä vain muuta-man kymmenen sentin päästä kiitävää autoa. Auto tööttää ja yritän huutaa anteeksi-pyyntöä perään, mutta ei kuski tietenkään voi kuulla. Viereeni on pysähtynyt nuori tyttö pyörän kans-sa, suunnilleen tyttäreni ikäluokkaa. Alan selit-tää miten ajatuksissani olin ja kuinka tärkeää valojen noudattaminen on. Tyttö mulkaisee mi-nua ja polkaisee pyöränsä vauhtiin heti kun autojen virrassa tulee tauko. Hän ehtii juuri ja juuri yli, mutta toisesta suunnasta tuleva auto selvästi joutuu hidastamaan hänen takiaan.

Haluaisin huutaa perään, mutten tiedä mitä huutaisin. Kun valot vaihtuvat vihreäksi ja lähdän liikkeelle, tyttö on jo kaukana.

Olen monitoimitalolla ensimmäisenä paikalla. Käynnistän tietokoneet ja käyn avaamassa takaoven parkkipaikalta tulevia kollegoitani varten. Valoja en sytytä, koska ikkunoista tulviva aurinko valaisee riittävästi. Tiedän, että Marketta haluaa silti sytyttää joka ikisen kahvilan halogeeneista, mutta minä en aio auttaa häntä sellaisessa turhuudessa.

Pikku hiljaa muutkin alkavat valua paikalle: taidepajan Antero, työpajan Pirjo, nuokkarin Johanna ja tietenkin kahvilaemäntä Marketta. Muut tulevat vasta vähän myöhemmin, sillä tänään on pitkä päivä. Kaikki salit on varattu erilaisia messuja ja yhdistysten kokouksia varten ja henkilökuntaa tarvitaan iltaan asti kantamaan kahvia ja siirtelemään videotykkeitä tilasta toiseen. Minä olen luvannut tehdä tuplaluoron, koska tunnen talon laitteet ja tilat parhaiten.

Ennen tilaisuuksien alkamista istun aulan lasikopissa. Nuoret tulevat ja menevät, vaihtavat kanssani pari sanaa työharjoittelusta ja kaveripulmistaan ja pyytävät tietokonevuoroja. Hakiessani kahvia törmään vaiteliaaseen Pirjoon.

– Aamupäivää, hihkaisen, mutta en saa iloista vastatervehdystä. Pirjo nyökkää nostamatta päätään kahvikupista. Istun hänen viereensä ja hymyilen kun hän kääntää katseensa minuun.

– Kaikki hyvin?

– Muistatko Roopen?

– Totta kai, Roope kävi aina jutulla.

– Se on otettu huostaan, viety johonkin Satakuntaan!

– Toi on ihan normaalia, uudet ympyrät ja vähemmän houkutusia.

– Nyt se äiti haluaisi tulla tänne juttelemaan. Mitä mä sille voin sanoa?

– Mitä jos mä tulisin mukaan? Mä kuitenkin tunnen Roopen.

– Voisitko?

– Tietty, pyydän Riittaa tuuraamaan. Mutta tänään ei ehdi, tänään on niitä tilaisuuksia.

– Jos mä soitan että huomenna?

– Tee niin, sanon rohkaisevasti hymyillen. Kumarrun vielä halaamaan Pirjoa ennen kuin lähdän kahvikuppini kanssa takaisin työn pariin.

Kun päivä pääsee alkuun, se on niin kiireinen kuin oletinkin. Työnnän pöytiä ja tuoleja hissiin, juoksen rappusia, testaan videotykkien toimivuutta ja ohjaan ihmisiä oikeille naulakoille ja oikeisiin tiloihin. Iltapäivällä syön nopean salaa-tin tietokoneen ääressä ja nousen vähän väliä ohjaamaan eksyneen näköistä ihmistä oikeaan paikkaan. Vasta kun musiikkiesitykseen tullut ryhmä saapuu, voin ensimmäistä kertaa hengähtää. Johanna on pyytänyt minua auttamaan trubaduuria esityksen valmistelussa ja jäämään sen jälkeen katsomaan.

Soittaja on suunnilleen minun ikäiseni mies, vähän hintelä ja hassun näköinen. Juuri sellainen, joksi trubaduurin voisi mielessään kuvitella. Jut-
telemme niitä näitä kantaessamme rumpuja ja

koskettimia autosta, kunnes mies yhtäkkiä pysähtyy.

– Oletko sä Petri Karhusen vaimo?

Säpsähdän enkä heti saa sanaa suustani. Miehen kysymys on huoleton eikä hän edes katso minuun päin.

– Näytät jotenkin tutulta ja mietin, missä olen sut voinut nähdä. Mutta sitten keksin! Petrin valokuva taukokuoneen seinällä. Se puhui aina susta ja teidän lapsista. Emmi ja Villekö ne oli?

– Niin, vastaan enkä tiedä miten jatkaa.

– Me työskenneltiin yhdessä monta kesää. Kun me muut jatkettiin perjantaisin työmaalta baariin, Petri riensi kotiin teidän luokse. Se oli niin perhemies. Joskushan se toi jonkun prinsessakakun jämän meille kahvin painikkeeksi, lautasetkin oli vaaleanpunaisia! Harri selittää nauraen.

– Muistan sen päivän! Koitin sanoa että ostaa matkalta jotain miehekkäämpiä lautasia, mutta Petri vaan sanoi, että mitä suotta, kun kutsuilta jäi niitä Emmiin valitsemia yli. Ja hyvinhän ne oli teille kuulemma kelvanneet.

– Mitä Petrille kuuluu? Olisi kiva taas tavata!

Lasken tavarat käsistäni ja katson Harria silmiin. Hänen leveä hymynsä ulottuu poskipäihin asti ja tekee pieniä naururyppyjä hänen silmäkulmiinsa.

– Petri on kuollut, viisi vuotta sitten, sanon hiljaa. Hymy Harrin kasvoilla valahtaa ja hän tuijottaa minua epäuskoisena. Hänen äkillinen muutoksensa saa minut voimaan pahoin.

– M-mitä m-miten, olen pahoillani, Harri änkyyttää.

– Työmaalla kävi onnettomuus.

– Miten minä en tiennyt, Harri sanoo ääni väristen ja tuijottaa lattiaa.

– Olin kai juuri silloin Saksassa soittamassa. Pakko olla, hän jatkaa ja puhuu enemmän itselleen kuin minulle.

– Pidät minua varmaan todella huonona ystävänä! Harri yhtäkkiä huudahtaa ja kohottaa katseensa minuun.

– En tietenkään, älä nyt sitä mieti.

– Oli minulla Petrin numero. Sovittiin että mennään työporukalla oluelle kun palaan Suomeen. En sitten koskaan soittanut. Kenellekään.

– Miten sä oikein pärjät? hän yhtäkkiä taas havahtuu ja katsoo suoraan minuun.

– Kiitos, hyvin. On ollut aikaa selvitä.

Harri jää tuijottamaan oksanreikiä lattiassa. Minä asetun jakkaralle ja hetken me istumme hiljaa. Johanna saapuu paikalle katsomaan alkaako kaikki olla kunnossa ja Harri terästäytyy.

– Juu, kohtapuoliin, hän sanoo ja nousee hääräämään soitintensa kanssa. Hän näyttää taas pirteämmältä, mutta silmät ovat oudon poissa-olevat. Haluaisin lohduttaa häntä, mutta nuoret tulvivat kohta sisälle enkä muutenkaan tiedä, olisiko soveliasta halata. Kysyn, tarvitseeko hän apua mutta hän kieltää kohteliaasti, kääntyy suomaan minulle pakotetun hymyn ja syventyy johtojen asentamiseen.

Pirjo istuu taas kahvihuoneessa ja syö Dominoja. Hän näyttää vieläkin murheelliselta, mutta

sentään hän katselee ikkunasta ulos eikä tuijota tyhjyyteen.

– Mä en tiedä onko musta tähän työhön, Pirjo sanoo kääntymättä minun puoleeni.

– Totta kai on! vastaan ja nappaan kulhosta yhden keksin. Halkaisen sen ja ojennan täytepuolen Pirjolle.

– Asioita tapahtuu ja ihmisille käy huonosti, mutta siitä pääsee yli.

– Entä jos en ookaan sellainen superihminen kuin sä? Pirjo sanoo ja ottaa keksin vastaan.

– Olet sä, kaikki me ollaan. Kun Roope tulee takaisin, tajuat sen. Mennäänkö nyt katsomaan esitystä, kai ehdit?

– Entä jos ei tule?

– Sitten sua tarvitaan auttamaan uusia Roopeja jaloilleen. Ja uskon kyllä että se tulee. Se tarvitsee nyt vain vähän taukoa tästä kaupungista.

– Enpä tiedä.

– Odota kuukausi ja päätä sitten. Tänne totuminen ottaa aikansa. Sitten kaikesta tulee helpompaa.

Pirjo tunkee keksinpuolikkaan kokonaisena suuhunsa ja hymähtää. Nostan hänet käsipuolesta ylös ja ilmoitan että nyt menemme kuuntelemaan monitoimitalon parasta trubaduuria.

Lavalla on kaikki valmista ja Harri on juuri aloittelemassa ensimmäistä kappaletta. Lattialla istuu kymmenkunta nuorta näpyttelemässä hajamielisesti puhelimiaan. Johanna seisoo seinustalla ja hymyilee iloisesti meidät nähdessään.

– Haluan omistaa tämän esityksen vanhalle työkaverilleni. Petrin elämä loppui kesken, mutta teillä on elämä vielä edessä. Eläkää se hyvin! Harri julistaa mikrofoneinsa ja alkaa soittaa reipasta musiikkia. Hänen ilakointinsa ja hassunäköinen soittamisensa näyttää niin virkistävältä, että huomaan Pirjonkin alkavan hymyillä. Osa nuorista luo Harriin tympääntyneitä katseita, mutta pikku hiljaa yhä useamman kasvoilla alkaa pilkahdella tahaton hymynkare ja puhelimet laskeutuvat lattialle. Minuakin hymyilyttää. Päätän heti illalla ottaa aidan puheeksi Antin kanssa. Ehkä nuoret sotkevat sen ja maalaavat

siihen pentagrammejaan, mutta minä voin aina maalata töhryt peittoon. Kyllä aita ansaitsee tulla edes kokeiluksi. Aina orapihlajat voi istuttaa uudelleen, jos muutan mieltäni.

Terhi Aalto

LAURA SETÄLÄ

Nimeni on Terhi Aalto. Olen syntynyt tammi-kuun ensimmäisenä, vuonna 1980. Sitä sinä et kuitenkaan kehtaisi kysyä, vaikka se selvästi kiinnostaa sinua. Olen kotoisin Salosta, mutta asunut sen lisäksi ainakin seitsemässä eri kunnassa ja kaupungissa, ja aivan vastikään muuttanut tänne Helsinkiin. Muutto oli helposti hoidettu, meillä ei ollut paljoa tavaraa. Muuton jälkeisenä iltana lähdin Elviiran kanssa ulos juhlimaan, mies oli juossut muuttokodista suoraan lentokoneeseen ja työmatkalle. Sinä iltana viini nousi päähän liian nopeasti, maailma muuttui utuiseksi ja vieraat miehet tavallista suloisemmiksi, ja aamuinen olo oli tuttu opiskelua ajoilta, vain monin verroin pahempana. Mutta sitä en

sinulle kertoisi, emmehän me edes tunne toisiamme vielä.

Sen sijaan kertoisin sinulle perheestäni, siitä että minulla on rakastava mies ja ihana sisko. Kertoisin hauskoja juttuja lapsuudestani, sillä lapsistahan me puhuisimme, ja nuorista. Vertaisin omaa lapsuuttani, jossa nuorisotiloista ei ollut tietoaakaan. Kertoisin, kuinka vietimme satoja iltapäiviä siskoni kanssa kaksin kotona, ja luultavasti siistisin niitä juttuja hieman, ettet kuulisi, mitä kaikkea kaksin saatoimme keksiä. Sinä saattaisit vastata, ja lopuksi me kiittelisimme nykyisiä nuorisotiloja, jotka tarjoavat oman paikan nuorille ja pienille. Jos olisit hiljaa, alkaisin jutella kanssasi liikunnasta, sillä minä osaan harvoin olla hiljaa. Kertoisin kiipeilystä, joka on vienyt sydämeni, kertoisin rakastavani juoksemista ja vertailisin kanssasi asfaltin ja pururadan juoksutuntumaa.

Kun tutustuisimme, kertoisin sinulle värikkäästä työhistoriastani, mutta en siitä, kuinka minun on mahdotonta asettua aloilleni, vaikka olen koko

ikäni toivonut kasvavani vanhemmiten rauhallisemmaksi. Kertoisin ehkä senkin, että olemme jo kerran ehtineet miehen kanssa muuttaa täällä kaupungissa asuessamme.

Jos olisit hyvä ystäväni, kuten Elviira, tietäisit minusta paljon enemmän.

Tietäisit, että kun suutun, saatan sanoa todella pahasti, niin että hetken (mutta vain hetken) tarkoitan mitä sanon. Tietäisit, että lepyyn paljon nopeammin kuin sinä, ja että ennen leppymistäsi ehtisin suuttua uudestaan siksi, että sinä et olisi vielä antanut anteeksi. Tietäisit, mistä tees-tä pidän (vaniljasta) ja että oikeasti pidän paljon enemmän kahvista, vaikka yritänkin olla juomatta sitä. Tietäisit, että rakastan kilpailemista ja inhoan häviämistä, että olen tavattoman aamu-uninen ja että havainnoin maailmaa ja muita ihmisiä jatkuvasti ja tarkasti, niin että varmasti aina ensimmäisenä aavistan kaikki ihastumiset ja erot, ilot ja surut, kaiken.

Tietäisit, että tahdon uudistaa asioita, kaikkia asioita ja kaikkien asioita, että olen aikaansaava

ja että vaadin välillä muilta liikaa. Tietäisit, että tahtoisin olla kiltti, mutta että välillä olen liian karkäs sanomaan ääneen omat mielipiteeni ja kommentoimaan muiden tekemisiä niin, että minuun helposti suhtaudutaan epäilevästi, vaikka en ikinä tarkoita sanoillani mitään pahaa.

Tietäisit, että minulla on työ-minä ja virallinen-minä ja kaveri-minä ja perhe-minä. Tietäisit, että kestän kyllä kritiikin rooli-miniäni kohtaan, kestän jos joku ei pidä työ-minästä tai kaveri-minästä, mutta että toisinaan todelliseen minääni kohdistuvat sanat saattavat satuttaa aivan liikaa.

Tietäisit Makesta. Tietäisit koko tarinan. Sen kuinka nuorena ihastuin Makeen, ja sen kuinka hän jätti minut muuttaessaan muualle opiskelemaan. Tietäisit sydänsuruista ja unista joita näen, ja tietäisit minun aivan vähän kaipaavan häntä vielä. Kaipaan, vaikka minulla on mies, jonka kanssa olemme kasvaneet hitaasti yhteen, oppineet hyväksymään toistemme puutteet, muutaneet yhteen, hyväksyneet asuntomme puutteet,

muuttaneet taas. Ja tietäisit sen kaiken, kuinka Make ilmestyi yhtäkkiä takaisin elämääni ja kaiken sen, mitä siitä seurasi.

Mutta emmehän me tunne toisiamme vielä niin hyvin. Siksi katsot minuun ja hymyilet, pidät minua ystävällisenä ja iloisena. Uskot minun viihtyvän työssäni ja kaikkien pitävän minusta. Kuvittelet minulle paljon ystäviä, ehkä jopa omia lapsia, ja ihan pienen hetken olet kateellinen minulle, vaikka todellisuudessa siihen ei ole mitään syytä.

Tulva

SUVI HOLOPAINEN

Yhdessä hetkessä voi tapahtua niin monta asiaa. Nuorisotilan keittiösyvennyksessä kokkilinjalle päässyt Leevi työntää uuniin itse leipomaansa pizzeria. Salin puolella Henri ja Riina ovat kumartuneina biljardipöydän ylle, Henri opettaa Riinalle lyöntitekniikkaa. Sadenorot valuvat ikkunan ulkopinnan ja pimeyden välissä niin, että vieressä virtaavaa jokea ei näy. Heini istuu vieressäni sohvalla katsomassa, miten television valekuollut hahmo herää henkiin.

Ovi kolahtaa, eteisessä rapisee. Kuuluu muk-sahdus ja tömähdys. Ilmari astuu huojahdellen, mutta päättäväisesti ovesta sisään. En tunne Ilmaria kovinkaan hyvin, vaikka hän on kuulunut suojatteihini jo pari kuukautta ja vaikka hän

seurustelee Heinin kanssa. Hän ei yleensä vastaa viesteihini sen paremmin kuin ovikellonsoittoonkaan. Häntä ei kiinnosta koulu eikä työnteko, eikä juuri tyttöystäväkään. Nuorteniltoihinkin olen yrittänyt häntä houkutellessa, mutta tuloksetta. Olen yrittänyt kysellä Ilmarista Heiniltä, mutta en ole saanut tytöstä irti oikein mitään. Ilahdun siis kovasti nähdessäni Ilmarin ja huomautan, että märät kengät pitää jättää eteiseen.

Ilmari tuijottaa vastaan, suoraan silmiin. Ei sano mitään, tuijottaa vain. Hänen vaatteistaan valuva likaisensamea vesi tekee lattialaattojen saumoihin pieniä iloisesti solisevia jokia, jotka alkavat pian tulvia yli. Lammikko hänen allaan valtaa laatan toisensa jälkeen. Ilmari tuijottaa tuijottamistaan ja kaikki tuijottavat häntä, kunnes Heiniltä pääsee inhoava parhduus. Lammen rantaviiva on tavoittanut Heinin sukat ja jatkaa ryömimistään sohvan alle.

Ilmari ei sano mitään, mutta siirtää läpätunkevan katseensa minusta Heiniin. Hoksaan, että poika ei ole lainkaan oma itsensä. Silmistä paistaa

hulluus ja tyhjiys yhtä aikaa. Heini on kiskaisut jalkansa koukkuun sohvalle ja hänen sukistaan putoilee tippoja yhä kasvavaan lammikkoon. Näen, että Heini on hoksannut saman kuin minä. Meitä ei tuijota Ilmari vaan joku aivan muu, joka on mennyt hänen kuoreensa.

Ilmari kääntyy kohti biljardipöydän taakse jähmettyneitä Henriä ja Riinaa, jotka ymmärtävät tilanteen laadun yhtä nopeasti kuin Heiniäkin. Raskaat askeleet lähtevät kohti pöytää, käsi kaappaa pallon, numero kolmosen. Tähän asti äärimmäisen hitaalla käyneisiin liikkeisiin tulee vauhtia, kun Ilmari taivuttaa kättään taakse ja viskaa pallon kohti Heiniä. Pallo hipoo Heinin tukkaa ja iskeytyy sohvan takana olevaan seinään, johon tulee reikä. Heini putoaa sohvalta yhä laajenevaan harmaaseen lammikkoon.

Ilmari tarttuu seuraavaan palloon. Komennan nuoret vähän äkkiä ulos ovesta ja henkäisen puhuessani, sillä joudun väistämään biljardipalloa. Heini, Henri ja Riina juoksevat eteiseen. Henri takoo ovenkahvaa ja vääntää lukkoa, mutta

ovi ei hievahtakaan. Ilmari tuijottaa edelleen minua. Kukaan ei pääse ulos. Vettä on nilkkoihin asti. Sitä valuu Ilmarin vaatteista edelleen suuri-na noroina, vaikka hän on tullut pois sateesta jo vähän aikaa sitten. Muistan puhelimeni jääneen yläkerran toimistolle, enkä siis voi soittaa Ilmarin vanhemmille, poliisille tai mihinkään.

Ilmari tarttuu tuoliin ja viskaa sen minua päin. Lastulevyinen jakkara osuu sohvan selkänojaan ja seinään ja yksi sen jaloista vääntyy irti. Tuoli jää roikkumaan sohvan päälle kuin suuri pökertynyt hämähäkki. Yritän jutella Ilmarille rauhallisesti, vaikka äänessäni värisee pelko. Jospa muut nuoret lähtisivät kotiin ja juteltaisiin ihan kaikessa rauhassa kahden kesken. Jospa lähdettäisiin yhdessä ensiapupäivystykseen. Jospa nyt aivan aluksi rauhoituttaisiin. Maanitteluni keskeyttää toinen lentävä jakkara, jonka jalka kolahtaa otsaani. Kaadun polvilleni nousevaan veteen ja särky leviää päähän ja sääreen, jonka lyön lattialaattoihin. Televisiossa permanenttitukkainen vanha rouva pyörtyy, koska on

nähty kuolleeksi luulemansa vanhan naapurin elossa.

Pyörtynyt mummo onkin viimeinen, mitä televisioista näkyy. Ilmari kävelee televisiopöydän taakse ja lukitsee tuijotuksensa jälleen minuun. Tällä kertaa hän ei kuitenkaan tähtää minua, vaan tuuppaa (viime vuoden viimeisillä määrärahoilla ostetun) vastaanottimen lattialle upoksiin. Saippuasarjan teatraalisiin pyörtymispäivittelyihin tulee säröjä ja katkoja. Hetken päästä kaiutin täyttyy vedellä ja ääni vaimenee kokonaan.

Hiljaista nuorisotilassa ei kuitenkaan tule. Palohälytintä alkaa ulvoa niin, että ohimolleni nouseva kuhmu sykkii jokaisen piippauksen tahtiin. Paksu palaneen haju tunkee keittiöstä sieraimiin. Leevin pizza on ollut uunissa liian pitkään. Mietin, onkohan Leevi tajunnut paeta keittiön ikkunasta vai onko hän yhtä lamaantunut kuin eteisessä seisovat nuoret. Ilmarin tyhjistä silmistä paistaa viha. Vaikka hän ei vielä sano mitään, arvaan hänen mielensä liikkeen.

Hän luulee piippauksen lähtevän murtohälyttimestä tai jostakin sellaisesta, joka viestii hänen jääneen kiinni. Pakoon hän ei kuitenkaan lähde, vaan kääntyy kohti eteisen ovensuussa seisovaa Heiniä. Tyttö seisoo polvia myöden harmaassa vedessä, jota valuu yhä solkenaan Ilmarin vaatteista. Ilmari talsii häntä kohti ja tarttuu kiinni biljardipallon iskemästä suttuisesta poninhännästä. Taivuttaa tytön lattiaa kohti ja pakottaa pään veden alle.

Yhdessä hetkessä voi tosiaan tapahtua monta asiaa. Heinin takaa paljastunut Riina huutaa ääneen. Sadenorot näyttävät valuvan ikkunoiden sisäpinnoilla. Leevin pizza käryää yhä pahemmin. Palohälytin ulvoo. Riinan takana Henri yrittää näppäillä puhelintaan, mutta ei näytä saavan yhteyttä. Minä kadotan itsesuojeluväistoni ja tajuan lopullisesti olevani vastuussa näistä nuorista. Kahlaan Ilmarin viereen ja tartun häntä siitä kädestä, joka puristaa Heinin sotkeentuneita hiuksia. Vilkaisemattakaan Ilmari tuuppaa minut sivuun, kaadun rähmälleni veteen.

Heinin hiusten lomasta nousee hätääntyneitä ilmakuplia.

Rähmälläni veden alla, pään jomottaessa ja sekavien äänten kaikuessa jostain kaukaa, huomaan nenäni edessä jakkaran. Sen saman, joka lensi otsaani. Kompuroin pystyyn, tartun siihen ja taon ikkunaa. Jos ovi ei aukene eikä apua voi soittaa, ikkuna on viimeinen mahdollisuus. Muistan, että joku tihutyöläinen on sen kerran rikkonutkin, olin silloin itse mukana hankkimassa uutta. Särkymätöntä tietenkin, ettei tarvitsisi uudestaan olla samassa tilanteessa. Ja tässä sitä ollaan, lopullisesti umpikujassa. Heini hukkuu kohta. Todennäköisesti me kaikki hukumme, koska Ilmarin vaatteet vain valuvat valumistaan harmaata vettä, eivätkä ollenkaan lopeta. Väkivaltainen hän ei sentään ole kuin Heiniä kohtaan, omaa tyttöystäväänsä. Ja tietysti minua, joka yritin tulla hänen tekojensa tielle. Henriin tai Riinaan hän ei ole koskenut, eikä Leeviinkään. Tietääkö hän edes, että Leevi on nurkan taakse jäävässä keittiössä?

Tarkkailen Ilmaria ikkunan luota. Hän on painanut päänsä tarkkailemaan Heiniä. Huvittelee nostamalla Heinin pään aina hitusen vedenpinnan yläpuolelle, jotta tämä saisi haukotua henkeä ja painaa sitten taas uppeluksiin. Tuijottaa tyhjillä silmillään tytön hiusmytyksi muuttunutta, kalan lailla suutaan aukovaa päätä. Ei välitä enää minusta, eikä sen puoleen Riinasta tai Henristäkään.

Kahlaan hiljaa loiskuttelematta keittiöön. Uunista lyö vastaan käry ja helottava valo. Lasin takana musta ja hiiltynyt pizza jatkaa paistumistaan. Leevi istuu työtasolla kädet polviensa ympärillä ja itkee äänettömästi. Vieressä tasolla makaa lommoinen kaulin, jonka ympärille on kietoutunut säikeitä pizzataikinaa. Sitä on käytetty ensin kokkaamiseen ja sen jälkeen sillä on hakattu ikkunaa, tuloksetta. Väännän uunin pois päältä ja kiskon hiiltyneen levyn uunista. Pelti sihahtaa, kun upotan sen veteen. Ilma on niin sakeana savusta, että palohälytin huutaa varmasti vielä kauan.

Halaan Leeviä. Teen sen ehkä enemmän itse-
ni kuin Leevin takia, imen hänestä rohkeutta.
Lataan sitä itseeni kuin virtaa puhelimeen. Vaik-
ka Leevi näyttää päällepäin kaikkea muuta kuin
rohkealta, hänellä riittää annettavaksi niin pal-
jon kuin tarvitsen. Päästäessäni irti keittiötasol-
la kyyhöttävästä tärisevästä pojasta tiedän, mitä
minun on tehtävä. Minun on tehtävä jotain sel-
laista, mitä nuorisotyöntekijä ei ikimaailmassa
saisi tai haluaisi tehdä.

Otan pizzariekaleisen kaulimen ja lähden
etenemään kohti eteistä. Vettä on jo kainaloihin,
sitä valuu Ilmarin vaatteista yhä vain lisää. Mie-
leeni tulee, eikö vessan viemäri ehdi vetää sitä
(puhdistin sen tyttöjen värikkäistä hiustupoista
vasta viime viikolla) vai onko sille tapahtunut
jotain samalla tavalla mystistä kuin ulko-ovelle,
keittiön ikkunalle, Ilmarin vaatteille ja Ilmarille
itselleen. Eteistä lähestyessäni huomaan, että
Henri on hivuttautunut Ilmarin ja Heinin ohi ja
kiivennyt veden alle uponneen biljardipöydän
kannelle. Hän pyörittelee käsissään kahta biljardi-

palloa ja on selvästi aikeissa tehdä jotain samantyyppistä, mitä minä olen aikonut kaulimineni. Myös Riina on matkalla kohti biljardipöytää hitain, päättäväisin askelein. Olemme kolme sankarin rooliin sopimatonta vesijuoksijaa, jotka kaikkein mieluiten viettäisivät mukavaa iltaa Heinin ja Leevin kanssa. Ilmari nostaa taas Heinin tukasta pinnalle. Tunnen helpotusta siitä että tyttö jaksaa edelleen haukkoa henkeä. Kun Ilmari painaa hänet taas uppeluksiin, päätä ei tarvitse enää kuin vähän kallistaa. Vettä on kaulaan asti.

Ja miten taas voikin yhdessä hetkessä tapahtua monta asiaa. Juuri kun Henrin paiskaama biljardipallo on osunut Ilmaria veden pinnalla pilkottavaan päähän, minä isken häntä kaulimella. Pinnan alle kadonnut Riina kiskaisee Ilmarilta lopullisesti jalat alta. Pintaan tullessaan hän pulpauttaa ylös Heinin, joka katselee sumeasti ympärilleen. Ilmari vajoaa lattialle ja jää sinne. Ilmakuplat pulpahtelevat hiljalleen pintaan.

Yhtäkkiä vesi alkaa liikkua. Se virtaa keittiön ja vessan suuntaan ja on ilmeisesti pikkuhiljaa

katoamassa viemäreihin. Selvää kuitenkin on, että sellaista määrää vettä ei mikään viemäri hetkessä vedä itseensä. Viittoilen Riinalle ja Henrille, jotka uittavat Heinin seinältä vähitellen paljastuneelle hyllylle. Komennan heidät sitten Leevin seuraksi keittiöön ja käsken pitämään tiukasti kiinni. Kahlaan ulko-ovelle ja köytän itseni kaulahuivilla kiinni eteisen naulakkoon. Avaan oven ja annan veden vyöryä ulos. Se huuhtoo Ilmarin mukanaan niin kauas, etten näe häntä. Mielestäni käy, näenkö häntä enää ikinä.

Vesi on viedä minutkin, mutta olen solminut kaulahuivin vyötärölleni hyvin. Nuoret kirkuvat keittiössä, saavat kuitenkin pidettyä kiinni mistä nyt sitten pitävätkin. Ohitseni vyöryy kirjoja, monisteita, itse painettuja paitoja, Uno-pelikortteja ja palasiksi hajonnut hiiltynyt pizza.

Kuivunut nuorisotila on hurja näky. Veden ja Ilmarin voimasta siirtynyttä tavaraa on hujan hajan. Matto litsahtelee jalan alla ja muovimatto kupruilee. Keittiössä Riina, Henri ja Leevi istuvat yhdessä sumpussa suuressa yläkaapissa, jonne

on vielä hetki sitten päässyt uimalla. Raahaan heille jakkaran ja lähden auttamaan Heiniä, joka maa hyllyllä ja itkee. Autan hänet alas ja asetan makaamaan litisevälle sohvalle. Oion vaatteitani ensiapuun lähtemistä varten. Sinne olisi nyt vieävä koko porukka, vaikka Heinikin näyttää olevan lähinnä vain järkyttynyt.

Satun vilkaisemaan ikkunasta. Siellä on ambulanssi. Ilmari istuu jalat sojottaen joenpenkan nurmikolla. Kaksi hoitajaa tarttuu häntä kainaloista ja kantaa ambulanssiin. Näen vilaukselta Ilmarin kasvot. Hän näyttää hämmästyneeltä. Hänellä ei ole minkäänlaista käsitystä siitä, miten on päätynyt puistikkoon istumaan. Eikä siitäkään, miksi hänen vaatteensa ovat läpimärät näin kauniina ja aurinkoisena päivänä.

Valinta

LAURA SETÄLÄ

Koulun pihalla juoksee lapsia, kun saavun töihin. Piha kaikuu naurusta, mutta sisällä on hiljaista. Edes keskipäivän valo ei talvisaikaan riitä valaisemaan huonetta, ja minun on sytytettävä kattolamppu. Jään seuraamaan ulkona leikkiviä lapsia ja tunnen kateutta sitä vapautta kohtaan, josta vain lapset saavat nauttia.

Itse olin luopunut vapaudesta ja joka paikkaan versoilusta viime syksynä. Olin viimein suostunut Mikon ehdottamaan omistusasuntoon ainaisen vuokralla olon sijaan. Välillä minua kaduttaa, sillä omistusasunto tuntuu joka kerta kysyvän minulta samaa, kun astun sisään. Joka kerran sen tyhjyys kaikuu kysymystä lapsesta, perheestä, onnesta. Ja joka kerta joudun pyytämään sitä

odottamaan. Olimme tosin luopuneet Mikon kanssa ehkäisystä jo ennen joulua. Silti huomasin olevani salaa helpottunut joka kerta, kun kuukautiseni alkoivat. Pelkäsin mahdollista raskautta vähintään yhtä paljon kuin toivoin sitä, mutta en ollut puhunut Mikolle asiasta mitään. En osannut.

Pakotan ajatukseni takaisin tähän hetkeen ja avaan työkoneen. Täytän erilaisia avustushakemuksia siihen asti, kunnes kello lähenee kolmea ja pienempien kerhovuoron alkamista. Samalla, kun suljen konetta, kuulen Miitan kopisevat askeleet käytävästä.

– Kiva kun sä olet töissä, olo ei enää eilisestä huonontunut? Miita huudahtaa astuessaan sisään.

– Ei, olo on ihan hyvä. Ja ehdin aamulla käydä apteekissa, nyt minulla on niitä vitamiinejakin, hymyilen ja heiluttelen purkkia kädessäni. Olen vakuutellut itselleni, että eilinen huonovointisuus oli aivan tavallinen flunssanalku, mutta siitä huolimatta tunnen jännityksen nipistelevän vatsanpohjassa. Entä jos kyse onkin muusta.

– Tänään tulee se uusi harjoittelija, Miita sanoo riisuessaan ulkovaatteitaan liian pieneen naulakkoomme. Minä nyökkään Miitalle. Odotin harjoittelijan tapaamista innolla. Markus oli kuulemma minun ikäiseni, vasta myöhään nuoriso-ohjaajaksi kouluttautunut. Minäkin olin aloittanut nuorisotyöntekijänä vasta vuosi sitten, eli meillä olisi ainakin jotain yhteistä. Samassa kuulen tutunkuuloisia askeleita käytävästä. Niiden myötä näkyviin ilmestyy ensin ovesta kurkistava pää, sen jälkeen muu vartalo.

Oloni on huijattu. Ei sisään astuva mies ole mikään Markus. Se on Make.

Mies moikkaa ennen kuin tajuaa tuntevansa minut.

– Terhi? Ääni kuulostaa yllättyneeltä.

– Tunnetteko te? Miita kuulostaa aivan yhtä yllättyneeltä. Minä katson miestä kauhusta jäykkänä, enkä kykene sanomaan mitään.

Make, tai siis Markus, tointuu meistä ensimmäisenä.

– Joo, me ollaan samalta pitäjältä kotoisin, tunnettu ala-asteelta. Muistatko sä mut? Kysymys on suunnattu minulle.

– Muistan, takeltelen, ja ihmettelen, miten mies saattaa kuvitella, etten olisi muistanut.

Miita täyttää hämmentyneen hiljaisuuden puheellaan, mutta minä en kuule puoliakaan. En vielääkään kykene ymmärtämään, miten kaikkien näiden vuosien jälkeen mies on onnistunut törmäämään suoraan takaisin elämään.

Tilan puolelta alkaa kuulua lasten ääniä. Miita ja Make – Markus, MARKUS, korjaan itseäni – lähtevät niitä kohden. Minä mutisen jotain vessasta ja pakenen käytävää toiseen suuntaan. Lukittava ovi tarjoaa turvapaikan edes hetkeksi.

Voin pahoin, enkä vain henkisesti. Olen koko ajan varmempi, ettei kyseessä ole pelkästään alkava flunssa. Valelen kasvojani kylmällä vedellä ja yritän rauhoittua. Lopulta en enää kehtaa piileskellä vessassa, vaan hivuttaudun tilan puolelle.

Pienten kerhossa on vuorossa peli-ilta. Markus on virittänyt pystyyn pöytäfutisturnauksen, ja Miita houkuttelee lapsia pelaamaan Alias-ta. Minua sanaselitys ei innosta, mutta onneksi muutama tyttö tulee pyytämään minua mukaan Kimbleen. En kuitenkaan kykene keskittymään peliin, sillä huomioni kiinnittyy jatkuvasti Markukseen. Miehen ääni kantaa vahvana metelin-kin yli, ja hymyilen tahtomattanikin hänen vit-sailulleen.

Puolessavälissä peliä tajuan, että myös Markus vilkuilee sivusilmällä minua. Poskiani alkaa kuumottaa, ja huomaan ärähtäväni tarpeetto-man tylysti tytöille, jotka herättelevät minua pe-laamaan omaa vuoroani. Viereisessä pöydässä istuva Miita mulkaisee minua pahasti, mutta olen kuin en huomaisi. Loppupeli sujuu vaito-naisesti, ja minua harmittaa. Toivon, ettei Markus huomannut epäammattimaista käytöstäni. Mies saisi vielä syytä epäillä, etten osaa työtäni.

Pienten vuoro vaihtuu lopulta isojen vuoroon, ja minä luikin eteiseen auttamaan nuorimpia

pukeutumaan. Toivon, että voisin itsekin lähteä kotiin. Yksi pojista on hukannut hanskansa, ja autan häntä sen etsimisessä. Kun viimein löydän lapasen, on pojan kiitos niin vilpitön, että sydämeni sulaa. Ehkä oma lapsi ei sittenkään olisi hassumpi. Toivon, että Mikko on vielä hereillä, kun pääsen kotiin.

Pienten lähdettyä unohdun eteiseen haaveilemaan vauva-arjesta. Hätkähdän todellisuuteen vasta, kun joku painaa kätensä silmilleni huuhahtaen: ”Arvaa kuka?”

Haistan vuosien takaa tutun partaveden, kädet silmilläni tuntuvat kuumilta. Käännähdän ympäri mitään vastaamatta, mutta Markus ei heti laske minua otteestaan. Miehen silmät tuikkivat ilkkurisesti, kun hän esittää asiansa.

– Teinit tahtovat katsoa Salkkareita, mutta mä en osaa käyttää noita vehkeitä, voisitko sä? Markus kysyy. Minä mutisen jotain käsittämättömyyksiä, ja kävelen sohvien luokse laittamaan televisiota päälle. En yhtään ihmettele, ettei Markus onnistunut, sillä erilaisia nappeja ja katkaisimia

pitää painaa useampia, ennen kuin edes television saa päälle, saati että siihen yhdistetyn koneen kuvan saa näkymään ruudulla. Sitä paitsi Markus ei ikinä ole ollut kovin hyvä laitteiden kanssa.

Mies seuraa puuhasteluani ja yrittää virittää keskustelua, mutta minä vastaan lähinnä ynähdyksin. Nuoria on paikalla vain kymmenkunta, ja kaikki kerääntyvät nurkkaukseen seuraamaan sarjaa, kuka todellisesta mielenkiinnosta, kuka voidakseen naureskella hölmöille juonenkäänteille. Miita tulee keittiöstä popcornkulhon kanssa, ja ilta tuntuu ensimmäistä kertaa tavalliselta. Istun sohvalle, ja Markus änkeää viereeni. Minua hymyilyttää. Ennen kuin ehdin löytää mukavaan asentoon, yksi tytöistä tulee luokseni.

– Terhi? Ehtisitkö sä jutella hetken aikaa? Minua harmittaa, en tahtoisi liikkua paikalta minnekään. En ehdi hillitä kehonkieltäni, jonka tyttö lukee liiankin taitavasti.

– Tai ei sillä niin väliä, mä vaan... Lause katkeaa ilmaan.

– Terhi taitaa olla väsynyt, mutta mä voin tulla, Markus sanoo yllättäen. Tyttö vilkaisee miestä kiitollisena, ja Markus vie tyttöä työhuoneettamme kohti. Minua nolottaa ja harmittaa, eikä ohjelman seuraamisesta tule enää mitään. Katsomme netistä kolme jaksoa, minkä jälkeen alamme sulkea tilaa Miitan kanssa. Samalla havahdun siihen, ettei Markusta näy missään.

– Sen piti lähteä aikaisemmin, sillä oli joku kuntosalivuoro tai jotain, Miita sanoo, kun kysyn asiasta. Harmittaa, että mies lähti sanomatta minulle mitään. Yritän vakuuttua, että näin on parempi. Patistan teinejä ulos pimeyteen, kun Miita sammuttelee valoja.

– Hei vitsi, me unohdettiin laittaa astianpesukone päälle, Miita huutaa keittiön suunnalta. – Ja se on ihan täynnä, niiltä aamuisilta tyypeiltä tulee taas sanomista jos on tiskit tiskaamatta... Voiskohan sen jättää yksin päälle? Vaikka siitäkin tulee kyllä sanomista.

– Mä voin jäädä kyllä vielä vahtimaan sitä, mun pitää muutenkin kirjoittaa vielä yksi raportti, sanon.

En yhtäkkiä ole varma, tahdonko vielä kotiin Mikon luo. Miita vastustelee vain nimellisesti ennen kuin häipyä viimeisten nuorten mukana pihalle. Minä lukitsen oven heidän perässään ja kävelen keittiöön. Tuskin olen saanut astianpesukoneen päälle, kun joku ryskyttää ovea. Oletan sen olevan jonkun nuorista, mutta sisäänpyrkijä onkin Markus.

– Ai sä olet vielä täällä? hän kysyy, ja näyttää ilahtuneelta. – Mä luulen, että mä onnistuin unohtamaan mun lompakon tänne, mies toteaa samalla, kun potkii kengät jaloistaan ja astelee kohti työhuonettamme. Pian Markus jo lampsii takaisin riemukkaasti hymyillen, vasemmassa kädessään lompakkoaan heilutellen. En voi olla katsomatta, vastaamatta hymyyn. Takki ja hiukset auki Markus näyttää yhtäkkiä siltä Makelta, jonka olen joskus tuntenut. Olemus on samaan aikaan sekä itsevarma että rento, villapaidankin alta näkee miehen urheilevan yhä ahkerasti. Mikkoa ei ikinä saa juoksulenkille kaveriksi, ja sen keran, kun hän oli nuorisotilalla käymässä, hän oli

saapastellut sisään kengät jalassa ja näyttänyt loputtoman eksyneeltä. Markus taas tuntui kotiutuneen jo minuakin paremmin.

– Ootko sä kanssa lähdössä, vai? Markus kysyy, ja katsoo minua silmiin.

– Ei, mä vahdin pesukonetta, ootan, että se valmistuu, tai siis käy loppuun, takeltelen, ja tunnen jälleen punastuvani.

– Ai. Tahdotko, että jään seuraksi?

– Eikun mee sä vaan, eikö sulla ollut se kuntosalikin?

– En mä enää sinne ehdi. Toisen kerran sitten.

– Ai, sanoin vuorostani. Hiljaisuus tuntuu ahdistavalta.

– Onko kaikki hyvin? Markus kysyy yllättäen.

– Sä olet ollut kovin hiljainen tänään.

Yritän vastata, mutta en saa ajatuksistani selvää. Silmissäni polttavat kyneleet, enkä saa esitettyä niitä valumasta poskilleni. Markus vilkaisee ensin minua, sitten ympärilleen. Sitten, täysin odottamatta, hän harppaa luokseni ja ottaa minut syliinsä. Nojaan Markusta vasten samalla

tavalla, kuin satoja kertoja aikaisemminkin, jos-
sain toisessa elämässä. Nostan katseeni hänen
silmiinsä, ja tunnen, kuinka ilma väreilee välil-
lämme.

Make katsoo minua alaspäin, pyyhkii silmä-
kulmani. Käsi jää lämpimänä lepäämään kasvoil-
leni. En uskalla hengittää, en liikkua. Nenämme
koskettavat toisiaan, huulemme ovat huumaa-
van lähekkäin.

Mies maistuu tutulta. Hän kuljettaa kättään
selkääni pitkin alas lantiolleni, painaa minut it-
seenä vasten voimakkaasti. Kosketus on tuttu,
enkä osaa vastustaa sitä. Kevyesti Make taittaa
jalkansa polvitaivettani vasten ja kamppaa mi-
nut lattialle, joka hetki pitäen minusta kiinni.

Haistan karvamaton pölyn, Maken parta-
veden ja sen alta hien tutun tuoksun. Annan it-
selleni luvan painautua miestä vasten, sujauttaa
käteni hänen paitansa alle. Markus vetää omani
pois, matto kutittaa paljasta selkääni, enkä voi
olla miettimättä, että jos asiat olisivat menneet
toisin, tämä olisi todellisuutta. Vasta kun Make

avaa farkkujeni nappeja ymmärrän kierähtää kauemmaksi. Liike ei auta, sillä mies kierähtää perässäni päälleni. Keho tuntuu painavalta ylläni.

– Ei, mä... En... Yritän saada sanoja muodostettua, työnnän miestä epätoivoisesti pois päältäni. Make suutelee minua, ja tällä kertaa työnnän häntä päättäväisemmin.

– Tämä ei ole oikein.

Make katsoo minuun, enkä osaa tulkita katsetta.

– Mä tiedän. Hetken vaan... Tai, antaa olla. Mies nousee yllättäen, alkaa kiskoa kenkiä jalkaansa.

– Hetken mitä? kysyn, vaikken halua tietää. Markus kuitenkin tyytyy vain puistamaan päätänsä ja avaamaan oven.

– Hyvää yötä, Terhi, hän sanoo, ja poistuu yöhön.

– Hyvää yötä, sanon, vaikka kukaan ei ole enää kuulemassa. – Hyvää yötä, Markus. Hyvää yötä, Make. Oloni on hämmentynyt, itku pyrkii

jälleen pinnalle. Käperryn keräksi ja ulvon kuin teini. Rauhoituttuani kiskon paitani takaisin yleni. Astianpesukone on varmaan sammunut jo ajat sitten.

Minun on pakko soittaa Mikolle. Minun on pakko kertoa. Nyt.

Tartun puhelimeen. Nuorisotalon pimeys tuntuu yhtäkkiä turvalliselta. Puhelin hälyttää neljästi ennen kuin Mikko vastaa. Ääni kuulostaa uniselta, ja ensimmäistä kertaa pitkään aikaan teen päätöksen, joka tuntuu oikealta. Onnenkyyneleet kohoavat silmiini.

– Mikko, mä... mä olen raskaana.

Anna-Kaisa ”Anski” Uuppo

LAURA SILLANPÄÄ

Syksyllä mummolan leikkimökin valloitti
oravayhdyskunta.

Oravat lymyilivät nurkissa;
niiden pallosilmät kiiluivat
hämärässä.

En koskaan ajatellut kasvavani turvalliseksi
aikuiseksi.

Ilman leikkimökkiä
minulla ei ollut vaihtoehtoa.

Vääjäämättä aika puki minut lauhempiin sävyihin,
vaati vetäytymään
trensstitakkiin, toppasaappaisiin,
osaksi oravanpyörää.

Koska ajan kanssa ei pelleillä,
ryhdyin aikuiseksi nuoremmille.
Nuorten katseilta piilossa poltin sinisen smarttini.
Tumppasin tennarilla.
Nuorisotalon keittiössä
jääpalakone teki jää-, nuoret mokkapaloja.
Viikonloppuisin leikin kotia omassa keittiössäni.

Sitten eräänä iltapäivänä oikaisin metsän poikki.
Polulla pullea häntäheikkiotus katsoi minua
ovelin söpöstelysilmin.

En kuollut jengitappelussa,
en saanut tappavaa tartuntaa.
Minut vei pelko
metsäntyngän pörröhäntäiseen oravaan.
Lapsena opin, että itseään isommille ei vittuilla.
Myöhemmin ymmärsin:
on parempi olla vittuilematta myös
pienemmilleen.

Pappi lukkari talonpoika pyykkäri

ANU-RIIKKA LEPPÄNEN

Iltavuorosta palatessa lähijunat on ihan berberistä. Aina saa pidättää hengitystään. Jos ei joku haiseva tai tautinen istu viereen niin sitten saa pelätä, että tapahtuuko jotain. Menevätkö jonkun sukset ristiin tai hermot ylikierroksille. Päihtyneisyyden aste ja elekieli paljastavat riidanhaluiset jo niiden kompuroidessa sisään asemilta. Se on ihan sama onko niillä ruskeat nahkakengät, kapea salkku ja löysätty kravatti vai tatuoitu päänahka ja kuluneet lenkkarit vai vahvasti meikatut silmät ja kirkuva tukka vai kaksikymmentä vuotta vanha takki ja yhtä vanha kamppaus. Sen näkee katseesta. Niiden katse kiertää ja etsii uhria. Kuka uskaltaa katsoa takaisin tai

kenellä on vääränlaiset housut. Koko vaunullinen junakansaa pidättää hengitystään yhtä lailla ja uhrin valikoiduttua helpotuksen huokaukset pyyhkivät läpi vaunun ja saavat ikkunat huurtumaan. Uhri jää selviytymään yksin ja muut luovat katseensa pois. Keskittyvät piirtelemään huuruun kuka sydämiä kuka kirkkoveneitä, ja kiittävät onneaan, että tuli tänään laitettua siniset farmarit.

Nyt junaan nousi porukka keski-ikäisiä sekakäyttäjiä. Ne liikkuvat käytävän tukkivana laumana ja rehvastelevat kovaan ääneen, mutta puhuvat vain toisilleen. Ne istuvat epäonniseen osastoon, jossa on neljä paikkaa vapaana. Ikkunapaikoilla istujat puristavat laukkujaan kynnet valkoisina ja kaivavat äkkiä kännykkänsä räpeltäviksi pitääkseen itsensä varattuina. Kuuntele niiden kovaäänisiä puheita ja katselen niitä vaivihkaa ikkunan peilikuvan kautta. Pitkä ja laiha huppupää on kuin helppoheikki ja selostaa tovereilleen, mitä taskuapteekissa olisi tarjolla, opamoksii, subuteksii, pamei, namei, ja niin lista

jatkuu ihastuneiden huudahdusten ja kirosanojen saattamana. Apteekkari heiluttelee minigrip-pussia, jossa on kourallinen tabletteja. Toverien silmät kiiluvat ja alkaa nauhan anelu, joka muistuttaa lasten marinaa lähikaupan karkkihyllyllä, yks vaan, plii-iis, en pyydä enää koskaan, jos nyt saan.

Nämä ovat niin keskittyneitä seuraavan nappiannoksen nielemiseen, että ovat nyt tuskin vaaraksi kellekään ja mielenkiintoni alkaa hiipua. Katseeni vaeltaa peilikuvan läpi junan ohi liukuviin kerrostalolähiöihin, joiden betoniseinillä valuu sama sadevesi kuin ikkunan pinnalla. Ikkunalla pilvien kyyneleet luistelevat ilmapirran mukana, talojen seinien läpi ne imeytyvät ja kastelevat lähiölasten sängyt. Andrei ja Masha. Yhtäkkiä kuuloni terästyy, sillä farmaseutin puheessa vilahtaa nimipari, jonka tunnistan.

– Andrei saa hakee säkin illalla ja se muija, Masha, saa jäädä pantiks, että se pentu tulee varmasti suoraan takas. Tai, hah hah haa, tai mä otan sen muijan kotiapulaiseks. Hah hah haa!

farmaseutti nauraa, ja paukuttaa reittään. Mistä se puhuu? Miks mä herpaannuin, enkä kuunnellu koko juttua! Sitten koko kööri jääkin junasta ja sytyttelee tupakoitaan asemalaiturilla. Mun vetisen ikkunan takana nököttävä penkkini jatkaa vääjäämättömästi matkaansa pois tietolähteen luota. Masha ja Andrei. Ne on mun Talon nuoria. Andrei on seitsemäntoistavuotias, Masha vasta neljäntoista. Mä oon miettinyt, että pitäiskö nuorten seurusteluun puuttua silloin, kun ikärajat paukkuu, mutta en ole koskaan puuttunut. Kolme vuotta, mutta onneks molemmat on vielä sakko-lihaa. Mutta nyt ei kyse ollut enää Andreista. Jos poika mokaa jotkut huumekaupat, niin nuo hampaattomat käärmeet aikoo, tai mitä ne nyt aikoo? Raiskata Mashan?

Niskakarvat nousi pystyyn ja tunsin kuinka puistatus alkoi ravistella leukaani. Vatsa kääntyi ympäri. Mitä mä voin tehdä? Soittaa poliisille? Ja mitä, usuttaa ne Andrein kimppuun? Sekin on vasta poikanen, jonka tulevaisuus on vielä auki. Päätepuskilla nousen junasta ja lähden laahus-

tamaan kotia kohti. Päässä risteilee moraalisia ja moraalittomia vaihtoehtoja, enkä tiedä kummat ovat kumpia. Lopulta päätän soittaa Mashalle ja varoittaa tätä menemästä tänään Andrein mukaan. Istun puistopenkille ja odotan vastausta.

– Masha? kuuluu kysyvä ääni langan päässä.
Mun numero on tuntematon.

– Täällä on Marika moi...

– Hä, kuka?

– Talolta, Marika.

– Ai, hä, mitäs tai siis moi.

– Minulla on nyt vähän erikoista asiaa, mutta olen huolissani sinusta ja Andreista...

– Tä, mitä vittua?

– Niin, siis tai mä olin äsken junassa ja... Silloin taustalta kuuluu tutun kuuloinen räkätys, hah hah haa! Käsistäni valahtaa voimat ja miltei pudotan puhelimen. Saan napattua sen takaisin hyppysiini ja kääntelen sitä nopeasti saadakseni sen takaisin korvalleni. – Masha, mene kotiin nyt heti, kuuletko? sanon liiankin komentavaan sävyyn. Langan päässä on hetken hiljaista.

– Kuules Marika, ei tarvii soitella mulle, sä et oo mun mutsi, Masha kivahtaa. – Mä lopetan nyt, moi. Tuut, tuut, tuut. Lasken puhelimen syliini ja puren huulta. Mä en tosiaan ole sen mutsi. Mun täytyy unohtaa koko tyttö, poika ja junan apinalauma. Menen kotiin ja suoraan kuumaan kylpyyn. Kylvyn jälkeen makaan sohvalla ja tuijotan telkkaria. Huomenna on lauantai, Andrei ja Masha käy yleensä lauantaisin alkuillasta makailemassa tv-huoneen sohvalla. Ajattelen heidät turvaan siihen sohvalle pussailemaan toisiaan. Lopulta nukahdan siniseen hohkaan kylpytakki peittonani. Jossain vaiheessa havahdun palleluun ja siirryn sänkyyni. Sohvaan jää tumma hahmo märeistä hiuksista ja kylpytakista.

Lauantaina istun jälleen junassa kädet märkinä ja odotan töihin pääsyä. Vilkuilen kännykän kelloa ja minun on vaikea uskoa junan pysyvän aikataulussa. Digitaalinen kello ei kai voi jätättää? Kynnet on syöty jo kylvyn jälkeen, joten hieron vaan rystysillä huuliani. Asemalta laukkaan Talolle hiki päässä. Pihassa ei ole tällä kertaa

ketään odottamassa Talon aukeamista. Talo on hiljainen, liian hiljainen. Avaan radion ja tietokoneen ja tsekkaan talon facebookin. Facebookkin on hiljaa, radiossa jauhetaan pelkkää paskaa. Suljen radion. Työpari tulee vasta parin tunnin päästä. Lauantai-iltapäivät ollaan yksin töissä, ne kun on aika hiljaisia yleensäkin. Alkuillasta peikot ryömii koloistaan. Mun mielessä ne ryömii jo, ja ajaudun takaisin eilisiin ”mun on pakko tehdä jotain” -keloihin. Kun yhtään nuorta ei vielä tunninkaan jälkeen ole tullut paikalle, on mieleni keksinyt jo sellaiset tarinat, että tartun lopulta puhelimeeni ja päätän siirtää vastuun pois harteiltani.

Katselen talon pihaa ikkunasta ja vuodatan pahaa oloani poliisitädille puhelimessa. Selostan jotain sekavaa huumeidenkäyttäjistä ja juoksupojasta, joka on kuitenkin ihan hyvä poika, mutta tyttö, joka on viaton ja vaarassa. Poliisitäti osaa kysyä oikeat kysymykset ja pian olen antanut Andrein nimen ja epäilykseni huumeiden hallussapidosta, jopa myynnistä. Silloin pihalle

alkaa kurvailla jopoja ja vanhoja kaunottaria. Porukan mukana ovat myös Masha ja Andrei. Henkäisen sen myös puhelimeen. – Nyt ne tuli, luoja kiitos, ne on täällä!

– Selvä, minä lähetän sinne heti partion, poliisitäti ilmoittaa innokkaana.

– Hei hei! töksäytän ja suljen puhelimeni nopeasti. Iloinen retkue teinejä kolistelee sisään ja ottaa talon haltuun. Tervehdin kaikkia ja tavoittelen Mashan katsetta. Hän väistää sen ja menee tv-huoneeseen parin muun tytön kanssa. Andrei sen sijaan tulee luokseni, ja kysyy saako keittää kahvia.

– Totta kai, keitä vaan, sanon ja etsin Andrein kasvoilta merkkejä jostain. Onko se kalpea? Verestäkö silmät? Mitä muuta siellä huumevalistuksessa oikein opetettiin? Andrei näyttää kuitenkin ihan normaalilta itseltään, ja lähtee vihellen keittiöön päin.

Sitten muistan. ”Minä lähetän sinne heti partion.” Voi vitura. Menen vastahakoisesti Andrein perässä keittiöön ja avaan suuni kahvia keittävän pojan selälle.

– Tänne tulee kohta poliisit, koetan ääntää tomerasti, mutta kuulostan ihan säälittävältä. Andrein kahvinpuruja suodatinpussiin lappava käsi pysähtyy, mutta se ei käänny katsomaan mua.

– Mä lähen haneen, Andrei sanoo ykskantaan ja jättää kahvin keiton sikseen. Andrei astelee rivakasti ohitseni ovelle ja otan askeleen taaksepäin. Kuulen sen huutavan eteisessä Mashaa. Ne molemmat häipyvät ovesta ulos, mutta poliisiauto on jo pihassa. Katson ikkunasta kuinka toinen poliisi kärkee Andrein maijan takaosaan, kiipeää itse perässä ja vetää oven kiinni. Toinen poliiseista jututtaa pihalla surkean näköistä Mashaa. Joku nuorista huomaa, mitä pihalla tapahtuu ja alkaa huutaa, että Andrei on kytien kanssa pihalla. Ikkunan eteen alkaa singahdella joka ovesta teinejä, jotka tönivät toisiaan nähdäkseen paremmin kapeista ikkunoista.

– Mitä, kuka vittu sen vasikoi? raivoaa yksi lyhyt, mutta sitäkin suuriegoisempi poika ja repii lippistä päästään. Mä tuijotan ulos niska jumissa. Mitä oikein tuli tehtyä?

Pakenen toimistoon ja soitan työparilleni ja pyydän häntä tulemaan heti töihin, täällä on hätä. Palaan sitten ikkunan ääreen. Nuoret ovat menneet pihalle ja poliisi hätyyttelee heitä kauemmas. Sitten Masha ja toinen poliisi nousevat myös auton takaosaan. Matelevien minuuttien päästä ovi aukeaa jälleen ja Masha hyppää ulos, samoin poliisit, mutta he vetävät oven kiinni. Andrei jää maijan koppiin. Masha syöksyy tyttökavereidensa suojiin ja mulkoilee vihaisesti ikkunaani. Luon katseeni alas. Poliisit tulevat sisään.

– Tekö soititte?

– Juu, Marika Luuhonen, ojennan kättä poliisille parin metrin päästä ja joudun kumartamaan yltääkseni. Jalkani on naulattu lattiaan. Poliisilla on mustat nahkahansikkaat. Toinen ei kättele vaan pitelee vyötään ja seisoo jalat tukevasti harallaan.

– Pojalla oli vähän hassista taskussa, ei muuta. Mutta viedään laitokselle, kun on alaikäinen. Tyttöä jututettiin, kun hassis löytyi. Sillä ei ollut mitään, vanhempi konstaapeli toteaa. – Kiitos teille vaan ilmoituksesta ja hyvää päivänjatkoa!

poliisi nyökkää puoliksi minulle, puoliksi ovelle ja nuoremmalle konstaapelille, joka siirtyykin heti ovelle. Poliisit poistuvat.

– Päivänjatkoa, soperran ja päätäni kuumottaa.

Katselen vielä ikkunasta kuinka maija kaartaa pois tyhjistä pihasta. Jokainen jopo ja kau-notar on hävinnyt. Työpari tupsahtaa samalla sisälle, ja mä alan heti ulvoa. Nuolen haavojani toimistossa loppuillan ja olen kirjoittavinani raportteja. Työpari pelaa lautapeliä parin nuoremman skidin kanssa, jotka ei pyöri samoissa porukoissa Mashan ja Andrein kanssa.

Menee pari viikkoa ja kukaan ei käy. Paitsi lisää nuorempia skidejä. Sitten ekat tulee. Ne ei tervehdi mua, mutta ne jää. Pidän etäisyyteni ja päätän, että mä puhun niille vasta, jos ne puhuu mulle. Ei ne puhu. Mutta päivät kuluu ja jengi palailee yksi toisensa jälkeen. Eipä niillä ole muutaakaan paikkaa. Mut ei Andrei. Ei Masha.

Puhevälit nuoriin palautuu pikku hiljaa, pakokohan niiden on pyytää multa levykaapin avainta ja kahvia. Sitten puhutaan jotain arkipäiväisiä.

Pian ollaan melkein normaaleja. Mutta kukaan ei puhu mulle enää omia asioitaan. Heitetään vaan läppää, puhellaan talon asioista. Sitten yks lauantai talolla ei ole ketään muita kuin Stiina, yks niistä Mashan kavereista. Keitän Stiinalle kahvia ja kysyn varovasti:

– Mitä Mashalle kuuluu?

– Ihan hyvää, se ei vaan halua tulla tänne, Stiina mumisee ja katselee kupissa pyörivää lusikkaansa.

– Niin, mä arvasin sen kyllä.

– Me ei tajuta, miks sä soitit kytät Andreille? Kaikkihan joskus polttaa pilvee, tai melkein kaikki, Stiina kohottaa katseensa.

– Vai niin, sanon ärtyneesti, mutta nielen sen sitten. – Mutta en mä siksi niitä soittanutkaan. Mä luulin, että Masha on vaarassa. Mä kuulin junassa, kun semmoset aikuiset, no huumeiden käyttäjät, puhui Andreista ja Mashasta.

– Se oli varmaan Andrein faija. Se on ihan deeku. Andrei joutuu hoitaan joskus sen töitäki, ku se ei ite tee niitä.

– Mitä sä tarkoitat?

– Sillä on pesula ja joskus se vaan häipyä ja Andrei joutuu päivystään siellä. Tai sit Andrei joutuu hakeen pyykkisäkkejä skootterilla, jos sen faija ei oo ajokunnossa.

– Ai jaa, sanon hiljaa, ja katselen vuorostani kuppiini.

– Tiesit sä et... Andrei ois halunnu poliisiks, Stiina kysyy sitten ja nostan katseeni. – Nyt se ei koskaan pääse, ku sillä on se huumausainemerkintä.

– En mä tienny. Sitä mä en tienny.

Ovi kiinni, ikkuna raollaan

KARI O. SILVOLA

– Hei, missä mun toinen converse on?

– Kato sieltä kenkätelineen alta.

– Mä katoin jo. Ei se oo siellä.

Nainen oli nääntymäisillään väsymykseen. Kireät hermot kilahtelivat pään sisällä, sahan sointi ja sirkkelin kiljunta eivät kuuluneet ulospäin.

– Pakkohan sen on jossain olla. Katso onko se tuossa löytötavaroiden sangossa.

Nainen kaipasi bussipysäkille. Hän lyyhistyisi aivan kohta ellei hän pääsisi turvalliseen bussiinsa, saisi lysähtää penkin keinonahkaiselle, liukkaalle ja kaltevalle pinnalle. Katsella ulos ikkunasta aitajuoksijoina ohi harppovia lyhtypylväitä, Aladdinin lentävien mattojen kaltaisia peltoja ja uusia valkoisia kerrostaloja, jotka olivat

kuin piimäpurkki hetkeä ennen kuin se kaatuu ja sotkee koko pöydän.

– Miks sä kiusaat mua? Mä tiedän, et sä teeskentelet.

Nainen ei kestäisi enää hetkeäkään. Vielä yksi sekunti tätä kidutusta ja hän romahtaisi. Sortuisi kuin koripalloilijan korkuinen keko säilyketölkkejä supermarketissa kuvatussa piilokamerassa. Hänkin hajoaisi, kierisi sinne tänne, hyllyjen alle, käytäville ihmisten jalkoihin.

– Jos sä et löydä tossua tällä punaisella minuutilla saat lähteä yhdellä. Me ollaan suljettu jo ajat sitte.

– Sä et mua ulos heitä. Mä tiedän.

Siinä se tuli. Hän tunsu ostoskärryn tölväisyn kylkeensä. Ensimmäiset tölkit alkoivat vyörynsä lumipalloina pään päältä.

– Mitä sä muka tiedät? Sä et tiedä mitään. Ulos!

– Tiedämpäs. Mä oon nähny.

Voisiko se olla mahdollista? Olisiko poika nähnyt paperin? Miten voisi olla? Tältä säilyke-

tölkeistä siis tuntuu sortumisen jälkeen. Päätä huimaa, polvet ovat vetelät kuin jäätelö helteessä ja maha vääntyy ruuvipenkissä. Miten hän nyt kaipasikaan hirvenpäättään. Vain bussimatka ja hirventurvan silittäminen pystyisivät rauhoittamaan hänet nyt.

– Älä valehtele. Mitä sä muka olisit nähnyt. Ulos nyt, tossuilla tai ilman, muuten kutsun vartijat.

– Et sä mitään kutsu. Sä tiedät, että se on sun loppu. Kaikki tulee ilmi.

Nainen tunsi, miten käytävällä vyöryvät massat, jalkineiden armeijat, tarpoivat häntä. Ostoskärryjen pyörät jyrisivät yli, raskaat saappaat astuivat surutta päälle. Kuului vain ohuen pellin kiljuntaa, kun se taipuu mutkalle ja aukeaa haavaksi, josta kylmä hernekeitto pursuaa ulos. Olisi luullut, että kipu hellittäisi tölkki tölkiltä, repeämä repeämältä, mutta se olikin päinvastoin. Kipu tuntui askel askeleelta, potku potkulta pahemmalta.

Voisiko se olla totta? Voisiko poika tietää? Miten olisi mahdollista, että hän olisi nähnyt paperin? Aidon paperin, jonka oikeaksi todistettu

kopio lojui visusti yöpöydän laatikossa bussei-
aikataulujen alla, pölyn ja tomun seassa. Jota
vartioi seinällä hirvenpää, ainoa muisto niiltä
ajoilta kun paperi kirjoitettiin.

– Etsi itselles varatossu tosta löytökorista.
Nyt sun on pakko lähteä. Mä laitan talon kiinni.

– Jopa muuttu ääni kellossa. Taisit kässätä,
mistä tässä on kysymys. Häh?

– Ole hyvä ja lähde. Älä kiusaa mua enää.

Mitä jos poika ei olekaan nähnyt paperia
vaan on paperi? Tiesikö poika todella kaiken?
Nainen luuli kuvitelleensa vuosien kuluessa
kaikki mahdolliset ja mahdottomat tavat, joilla
hän kohtaisi paperin, muttei ollut mitenkään us-
koa katsovansa paperia silmästä silmään hujan
hajan rikki survottuna supermarketin käytäväl-
lä lihatiskin ja jauhohyllyn välissä. Että paperi
leikkelisi hänet pieneksi silpuksi kuin saksilla ja
leikittelisi julmasti suikaleilla.

– Mitä sä haluat?

– Jopas päästiin asiaan.

– Mitä sä haluat musta?

– Susta? Älä nyt innostu. Mä en oo puumien perään, oot liian vanha mulle.

– Miten sä kehtaat puhua mulle tolla tavalla?

– Tieto on valtaa. Sen verran säkin tiedät.

Mitä tapahtuu sortuneille säilyketölkeille sen jälkeen, kun ne on jyrätty yli, survottu rikki ja hernekeitto on valunut ulos sotkemaan tantereen? Armollisinta on kun leveä harja tulee ja pyyhkäisee metallin ja sopian sotkun kasaksi, joka päätyy roskalavan kautta kaatopaikalle. Siellä siis olisi hänenkin paikkansa tästä eteenpäin. Ei bussimatkoja, ei edes sitä yhtä sinne vaan pelkkä meno jäteauton saastaisessa syöverissä, jossa ikkunoita ei ole. Lopulta tulisivat lokit, jotka nokkisivat hänet tilkka tilkalta olemattomiin.

Harjaa ei näkynyt vielä. Lattialta käsin hän yritti tarkastella pojan piirteitä, silmiä, nenää, leukaa.

– Mitä sitten?

– Alotetaan vaiks toimiston läppäristä ja käteiskassasta.

– Mitä? Aiotsä ryöstää nutan?

– Höh, ootsä ihan kahvilla. En mä mitään ryöstä, sä annat ne mulle.

Nainen oli luullut ennen, että kun kaikki sortuu, tulee ilmi ja päivänvaloon, millään ei olisi enää väliä. Että silloin voisi tehdä mitä vain, sanoa mitä vain, mennä minne vain. Mutta ei se ollutkaan niin. Lopullisen lopun jälkeen on niin voimaton, ettei voi tehdä mitään, ei jaksa mitään. Juuri nyt ainoa mitä hän jaksoi, oli toivoa, että olisi bussissa matkalla kotiin, hirvenpään luo. Pelkkä bussin ajattelemisen vei hänen voimiansa viimeisen pisaran, mutta harjan pyyhkäisyjä ei kuulunut vielääkään, joten hän jäi lojumaan lattialle omaan sotkuunsa.

– Mistä sä tiedät.

– Mulla on silmät.

– Tarkoittaa mitä.

– Mä näin.

– Mitä sä muka näit.

– Haluutsä todella et mä sanon sen ääneen.

Missä oli paljon mainostettu ja lipevästi luvattu vapauden tunne, keveys, jonka oli väitetty

seuraavan totuuden kantapäillä? Täällä oli vain sotkua ja tuo kiusanhenki, joka kasasi yhä enemmän hiiliä kaiken moskan päälle. Miten hän oli 17 vuotta kuvitellut, pelännyt, toivonut, unelmoinut, kauhistellut tätä hetkeä. Hän oli laskelmoinut seuraukset moneen tuhanteen kertaan. Mitä hän menettäisi, mitä saisi. 17 vuotta hän oli tehnyt kirjanpitoa, ynnännyt yhteen, vähentänyt ja jakanut syyllisyyttä, pelkoa ja toivoa, muttei ollut varautunut tähän että jäisi joka sarakkeessa miinukselle.

– Sano sitten. Mitä tässä enää salailemaan. En tätä hetkeä kyllä tällaiseksi kuvitellut.

– Mä näin sut. Mä näin ku sä teit sen.

– Minkä? Mitä mä olen tehny? Sähän olit niin pieni, ettet voinut ymmärtää mitään, saati muistaa.

– Mitä sä horiset. Mä näin kun sä teit sen ja vieritit syyn meidän niskoille. Luuletsä pääseväsi siitä kuin salakka katiskan silmästä?

Nainen mietti, pääsisikö hän livahtamaan katiskan silmästä. Vielä kerran, niin kuin niin monta kertaa aiemminkin. Niin kuin silloin, kun

hän ehti saada tämän työpaikan juuri ennen kuin hakijoiden taustat alettiin tarkistaa perin juurin. Hän oli aina vainunnut raollaan olevat ovet, aukeavat ikkunat, itsensä mentävät silmät katis-koissa kuten kaikki muutkin kolot ja onkalot, joihin saattoi tarpeen tullen ryömiä piiloon.

– Sano nyt jo, mitä mä muka tein.

– Mä näin kun sä rikoit popcornkoneen ja syytit sitten meitä.

– Älä valehtele.

– Hah. Ootsä kova muija. Sä luulit, että oot täällä yksin. Mut mä olin jääny piiloon maila-kaappiin, kun sä laitoit talon kiinni. Sieltä mä sitten hiivin ulos ja näin sut popparikoneen kimpussa. Sä olit avannu sen takakannen ja irrotit tongeilla jonkin osan. Sitten sä ruuvasit takakannen takas kiinni ja laitoit sen irrallisen osan sun laukkuus. Soittaaks mitään kelloo?

– Mä inhosin puhdistaa sitä konetta. Rasvaa ja suolaa oli yököttävän paljon, yksinkertaisesti liikaa. Sitä ei saanu millään ihan puhtaaksi. Mä halusin tehdä lopun siitä, lopullisesti.

Nainen tiesi selviävänsä. Hernekeitto alkoi imeytyä takaisin tölkkeihin ja tölkit takaisin korkeaksi keoksi lihatiskin viereen kuin takaperin pyörivässä filmissä. Nainen yritti muistella ulkoa bussiaikataulua. Milloin menisi seuraava bussi? Jo ajatus bussimatkasta tuntui ihanan turvalliselta, suloiselta. Ja kotona odottava hirvenpää. Se olisi tänään hurmaavampi kuin koskaan. Paperi pysyisi yöpöydän laatikossa ja pöly saisi edelleenkin laskeutua rauhassa sen päälle.

– Hae läppäri ja kassa. Tiedät missä ne on. Mä sanon huomenna, että naapurinutan jengiä pyöri kulmilla kun mä lähdin kotiin. Ja jätän wc:n ikkunan raolleen.

Revähdys

MAISA SUTINEN

– Äiti, miksi tuo tyttö istuu tuolla?

– Kuka, mikä tyttö?

Pinjan sormi osoitti keittiöverhojen kehystämään puutarhakeinuun.

– Mutta, mitä se vielä siellä tekee! Voi kulta, se on yks tyttö äidin työpaikalta. Paula kiskaisi kengät jalkaansa ja pyyhälsi ulos. Keinuu narahteli Mirjan liikkeen alla. Omenapuu kukki valkoisena vaahtona. Miksi sillä olikin noin arka katse. Niin, lapsista kasvaa tuollaisia säikkysilmiä, jos niille ei anna tilaa hengittää. Paulasta tuntui kelmeältä. Vanhemmille pitäisi järjestää koulutus ja miksei kokeetkin ennen lapsen maailmaan tuloa. Kaikki valta, eikä välttämättä mitään vastuuta. Mutta sellainen on maailma. Paula istahti Mirjaa vastapäätä.

– Miksi sinä siihen olet jäänyt? Minähän sa-
noin, että voit tulla huomenna juttelemaan nuok-
karille. Eiks sun pitäisi mennä kotiin? Onko jo-
kin hätänä?

– Mä haluaisin tulla sun luokse, sit mä voisin
kertoa äidille, miten ollaan onnellisia. Kun teil-
lä on niin monta ihmistä. Sulla on mies ja lap-
sia, ja kissoja. Meillä kotona on vain kaksi. Ja
sit pitää olla sen kissan kanssa, se on mun vas-
tuulla.

Miuru käveli häntä pystyssä keinun ohi.

– Voi mikä söpöliini kullanmuru, tyttö kujersi.

Paula katsoi tyttöä kummissaan, yritti ym-
märtää tämän puheita. Tienristeyksessä oli sovit-
tu, että tyttö menisi kotiin, oli halunnut pyöräil-
lä yhtä matkaa. Muutaman kerran se oli käynyt
nuokkarilla Rebeccan kanssa. Tytössä tosiaan
oli ollut aina jotain erikoista. Paula ei vain ollut
miettinyt asiaa sen tarkemmin. Tytön täytyi olla
jo ainakin viisitoista, eihän se muuten olisi käy-
nyt niissä nuortenilloissa. Tytöllä oli isot rinnat,
näkyivät paksun takinkin läpi, sillä oli vatsaa

ja mantelin muotoiset silmät. Nyt Paula vasta huomasi miten säähän sopimattomasti tyttö oli pukeutunut. Teinit eivät yleensä käyttäneet toppahousuja edes paukkupakkasella ja nyt oli kuitenkin reippaasti yli kymmenen astetta.

– Minkäs ikäinen sinä olitkaan?

Tyttö nyki punaista sormikastaan ja mutisi itseksensä.

– Kuulepas nyt. Haluatko, että soitan jollekin? Oisko sulla joku kaveri jonka kanssa voisit olla? Eikös sun olisi kivempi olla kotona, kun täällä mun puutarhakeinussa?

Mirjan suusta pääsi huuto, se kiiri varmasti naapuritontille asti, ja sai herukkapensaassa silmuja aterioineen räkättirastaspariskunnan pyrähättämään pakosalle. Mirja piteli päätään, kiskoi väkivaltaisesti hiuksiaan, valitti.

– Mä oon tyhmä, idiootti, mun pitäis kuolla. Heijasi edestakaisin. Paula haroi käsillään, lausui hätääntyneenä sanoja, mutta huuto vain yltyi. Tyttö haukkoi henkeään. Ei kai se nyt pyörry. Paula vilkuili vuoroin Mirjan hysteeristä ulko-

muotoa, vuoroin omenapuita. Diagnoosit vilistivät mielessä.

– Miksi sä sanoit, että mun olis parempi kotona? Mistä sä voit sen tietää? Miks sä sanoit, että mun pitäis olla kotona? Miksi kaikki aina syyttää? Silloin kun olen kotona, mulle sanotaan, että miksi en oo enemmän kavereitten kanssa ja silloin kesällä 2012 mummo sanoi mulle, että se yks on ihan yksin ja mä oon sen ainoa tuki. Ei se ees oo vielä tullut kotiin. Miksi sä sanoit niin? Ja kissa ei pärjää yksin. Tytön sanat puuroutuivat.

– Mikäs täällä on hätänä, Pekka seiso kei-
nun vieressä. – Soitanko poliisille?

– No et tietysti! Eiköhän me tämä muuten selvitetä. Miten Pekka saattoikin olla välillä noin pihalla asioista.

Mirjaa Pekan paikalle tulo näytti rauhoittaneen. Hän vilkuili hämmentyneenä nyyhkytysten välistä mustahiuksista miestä. Paula sieppasi tytön eiffeltornikuvioisen laukun ja kaiveli sitä etsien kännykkää.

– Mun pitää soittaa nyt sun vanhemmille.

– Ei ei, älä soita, se on varmaan kaupassa vielä. Kyyneleet ja räkä olivat viiruttaneet naaman ja Paula pelkäsi, että tyttö aloittaisi uudelleen. Hengitys näytti kuitenkin tasaantuvan ja tyttö tuntui virittäytyvän takaisin normaalille taajuudelle. Paula siirtyi horjahtaen Mirjan puolelle keinaa ja kiersi kätensä varovasti tämän olkapäille. Lapsi se vielä oli, ihan selvästi.

– Mun sielu on vähän niin kuin vereslihalla, Kalevi sano niin. Kyllä mä yritän hillitä itteni, mutta sitten joku asia vain tuntuu täällä liian kovaa, Mirja taputti rintaansa. – En mä voi sille mitään.

– Kuules kultaseni, ei ole mitään hätää. Jos tulet tuonne sisälle? Paula katsoi Pekkaa. Katse viestitti: mene tyttöjen kanssa yläkertaan. – Mä keitän Mirjalle teetä, eikös niin? Ootellaan, jos vaikka sun äiti tulis hakemaan, jos saadaan se kiinni. Täällähän alkaa sataakin. Pesarat ropisivat omenapuun orastaville lehdille.

– Mirja, missä sä oot! naisääni tivasi Paulan korvaan.

– Hei, tässä Mäkisen Paula, hyvää iltaa. Oon nuoriso-ohjaajana tossa kirkonkylällä ja tänään kävi niin, että toi teidän tyttärenne Mirja seurasi mua kotiin. Ei, ei meillä mitään hätää ole, mutta olis hyvä, jos tulisit tänne, niin voitaisiin hieman jutella ja voisit mennä Mirjan kanssa kotia. Mirja sai jonkinlaisen kohtauksen. Aivan, osoite. Paula luetteli tutun litanian.

Paula ja Mirja istuivat ikkunan ääressä ja söivät Ballerina-keksejä, kun sininen Audi kaarsi pihaan. Lyhythiuksinen, tomeran näköinen nainen paukautti oven kiinni ja kiiruhti kostean pihaturmen poikki. Sehän oli opettaja Millan alasteelta, oli tullut muutaman kerran vastaan portaikossa, kun Paula oli ollut pitämässä päihdevalistusta. Vanhempainillassa se oli esitellyt reippaana uutta Kiva koulu -projektia, puhunut ihan teellisiä sanoja koulun ja kodin yhteistyöstä.

Paula avasi oven ennen kuin nainen ehti soittamaan ovikelloa. Käsipäivää, anteeksi, että Mirja näin vaivasi, nauravaisesti, reippaasti, hiuksissa harmaita viiruja. Tekohymy. Paulaa ahdisti.

– Lähdetään Mirja-kulta kotia. Nainen näytti toimivan kuin hilpeäksi ohjelmoitu robotti. Otti Mirjan naureskellen kinaloonsa, silitti tämän hiuksia ja auttoi takin päälle. Mirjan silmät pälyilivät ja hän mutisi hätääntyneitä anteeksi-pyyntöjä. Nainen nauroi, sanoi: ei se mitään rakas.

– Mirjaa on kiusattu koulussa tosi paljon, helvetillistä, nainen osoitti sanansa Paulalle. Paulan poskia kuumotti, niinkö nainen selitti yhdellä lauseella Mirjan käytöksen.

– Tässä on nämä Mirjan hanskat, pärjäättekö nyt varmasti, etkö tosiaan haluaisi jäädä hetkeksi juttelemaan? Keitän kahvia.

– Ei, ei tarvitse. Mun pitää olla kuudelta Kaartisissa. Kiitos kovasti, että katsoit Mirjan perään. Se on niin herkkä.

– Nyt helvetti autoon siitä ja äkkiä, naisen hiljaiseksi tarkoitettu sihahdus ylsi pihan poikki. Audi kaasutti pihasta. Paula sulki ulko-oven ja asettui nojaamaan eteisen keltaiseen ovenkarmiin. Oli jatkettava päivää. Pekka tarttui vyötäisiltä

ja halasi pitkään, vastusteluista huolimatta. Pinja parveili jaloissa, oli tapansa mukaan mustasukkainen vanhempiensa hellästä hetkestä.

– Olipa se outo tyttö. Onneksi sen äiti tuli hakemaan sen pois.

– Sillä ei ole varmaan kovin helppoa kotona, kulta. Lapsiparka. Eikä kyllä koulussakaan, jos tuota ämmää on uskominen. Huomenna kyllä selvitän tarkemmin. Eiku huomenna on se kouluspäivä. No, joku päivä kuitenkin. Paula nojasi leukaansa Pekan hartiaan, katsoi ulos ikkunasta keväänvihreään puutarhaan. Mirjan punainen pyörä nojasi ruosteisena kasvihuoneen lasista seinää vasten.

Marika

ANU-RIIKKA LEPPÄNEN

Mä en koskaan kestäny muutoksia. Siinä mielessä nyt on hyvä ja tasanen olotila. Täällä valkosen sametin välissä on sopivan puhdasta ja kliinistä. Mulle kun toi hygienia oli aina niin tärkeitä. Joka ilta puhdistin kynnenaluset appelsiinipuutikulla ja lankasin hampaanvälit. Lakanat vaihdoin kerran viikossa, vaikka jotkin miesystävät pitivät sitä turhana touhuna. Ne ei sitten yleensä sitä mun touhua kauaa kattelleet. Joskus leikkipuistojen ipanat tuntu tosi saastasilta, mutta se oli vaan kestettävä. Mut kyllä meidän talolla varmaan kulu käsisaippuaa keskimäärästä enemmän. Siis mun takia, eihän ne keskenkasvuset pese tassujaan, jos ei joku kärke. Onneks teinit oli vähän siistimpiä, ne kun alkaa miettiä jo niitä hygienia-

juttuja. Tämmösistä pikkuasioista voi kaivella jälkeinpäin, mutta kyllä mä elin hetkessä. Välillä löysin semmosen duunipaikan, joka todella tuntu kodilta ja työkaverit ja nuoret läheisiltä.

Mut sit kaikki vaan taas romahti. Harmaat pilvet kumuloitu ja pian sato sammakoita ja heinä-sirkkoja. Viheliäisiä otuksia, ihan puistattaa. Toivottavasti arkun saumaukset kestää. Hitto, nyt kuttittaa pohjetta, ja sinne en yletä. Hyi, jos siellä joku tuhatjalkainen, en voi edes ajatella, hyi, yäk, nyt äkkiä muuta ajateltavaa. Missä mä oikein olin?

Niin, jos äijä lähti kävelemään, ni sit varmasti autokin pöllittiin heti seuraavalla viikolla. Ja just kun hommat töissä rullas mukavasti, ni työpari alko lisääntyä. En mä kestäny semmosta. Uus työpari, paskan vitut. Mä otin loparit ja lähin matkoille. Kolme kuukautta Thaimaassa tai puol vuotta Uudessa-Seelannissa ja johan taas jakso alottaa kaiken alusta. Uus talo, uudet kuviot ja joskus natsas, joskus ei. Välillä tein muitakin hommia, mikä vaan mukavalle tuntu. Eikä mulla oo mitään kaduttavaa.

Toinen huhtikuuta

OUTI SILLANPÄÄ

Lumikaan ei ole vielä ojan pohjalta sulanut.

Mutta tie pyörän alla on lähes kuiva, ei vielä lämmin, silti kutsuva, avoin, katseen edessä auki.

On keskiviikko, päivistä tasaisin, päivä, jona ei tapaa ketään, jota ei ennalta tuntisi, eikä kukaan pyydä mitään, mitä ei ennalta olisi osannut aavistaa.

On päivä, jona voi hengittää, pysähtyä, katsoa ikkunasta ulos, juoda kupin kahvia ilman, että kukaan kaipaa vastausta, odottaa pelastamista, tai närkästyä.

Tänään on hyvä päivä.

Liikennevalot pysäyttävät matkallaan etenevän naisen, Railin, pehmeät harmaat hiuksensa

värjäämättä jättäneen kuusikymmentäneljävuotiaan, jonka sydän on kultaa, mieli perjantaisin musta, ja sielu nimeämättä jäänyt.

Vastassa, tien toisella puolen, seisovat he, toiset, tuntemattomat, joilla on kiire jonnekin, oma elämä kannettavana, edessä päivä jonka läpi kävellä, kulkea, painautua.

Mutta ei mene kuin hetki kun Raili kuulee takaansa äänen, terävän, ilman halki leikkaavan kirkaisun, tömähdyksen, vaikkei ehkä siinä järjestyksessä, ja lopulta hiljaisuuden, vaikkei kukaan muu näytä kuulevan mitään, ei tuntevan mitään, eikä heräävän millekään.

Mutta hän kääntyy, kääntää päänsä, hyväsydäminen nainen, reppu olalla, pyörän tanko käsien välissä, elämä takana.

Hän näkee nuoren naisen, ei kolmeakymmentä vanhemman. Tämä nyhkyttää, istuu maassa, pitelee polveaan, vaikkei näytä loukanneen. Ostokset ovat levinneet hänen ympärilleen, omenat vierineet kauas naisesta, ihmisen arki asvaltille levitetty.

Tapa vie Railin naisen luokse. Hän taluttaa pyöränsä naisen vierelle, pysäköi siihen. Nainen ei katso häntä, ei huomaa.

Raili istuu maahan. Hänellä ei ole kuin sanoja, joilla täyttää tila, ummistaa etäisyys heidän väliltään: arkipäiväisiä, merkityksettömiä, kuitenkin ainoita.

– Ootko kunnossa?

Mutta nainen katsoo maahan, eikä hänestä saa kiinni, ei otetta minkään ajatuksen kulmasta. Hän itkee omaan maailmaansa, tavoittamaton. Silti Raili tuntee hänet, tunnistaa sen, minkä joskus tunsi, itsessään.

Raili katsoo ympärilleen, tyhjät kasvot ihmisen merkinä. Mutta nyt jokin sattuu. Tekee kipeää, kauempana, taakse jääneessä, unohtuneessa.

Eikä hänellä olekaan sanottavaa.

On vain hiljaisuus, pimeä hiljaisuus, joka pitelee nyt häntä, ja pitelee nuorta naista, joka itkee ilman syytä.

Raili koskettaa naisen kättä, tahtoisi jakaa tämän kanssa surun. Jakaa edes jotakin.

Mutta nainen repäisee käden pois, antaa vihan leimahtaa, jatkaa kaaostaan, luhistumistaan pois siitä, mitä voisi yhteiseksi kutsua.

Ja Raili kavahtaa nopeasti, avaa suunsa ja kiskaisee päänsä taaksepäin koko niskan voimalla.

Hän inhoaa naista. Mutta silloin nainen katsoo häntä, nostaa punaiset kasvonsa ja täyttää mustilla silmillään Railin tuijotuksen.

Hetken Raili tietää. Näkee naisen silmissä kaiken sen, mikä on jäänyt kauas, taakse, unohdettuun – kaiken sen, mikä on menetetty: vuodet, ja kaipuun, mahdollisuudet, uusien alkujen toivon, sen, mille ei koskaan ollut tilaa, ei aikaa, ei paikkaa. Ja silloin hän tietää, ettei hänellä ole ketään, ei ennen, eikä juuri nytkään, tänään. Hän ei tunne ketään, eikä hän tahtoisi tuntea enää mitään. Hän on yksin, etäisyys hänen ja toisen välillä yhä täyttämättä.

Eikä hän löydä enää tasapainoaan. Nousee vaikeasti, pyytelee anteeksi, kiivastuu sitten:

– Minä vaan parastani tarkotin!

Muttei nainen enää kuule häntä, vaan on hävinnyt jälleen, jonnekin, mistä häntä ei löydä.

Raili kävelee pois, unohtaa pyöränsä, ei muista omistavansa mitään. Hänen on paha olla.

Vain se, mikä on kauempana, takana ja unohduksissa, tulee nyt todeksi. Hän katsoo ympärilleen. Ihmiset katsovat häntä, tuntemattomat. Näkevät hänet.

Eikä hän ole enää mitään, ei kukaan. Hän on nainen, irti kaikesta.

Jesper

ANNA PIHLAJAMÄKI

Sinä kesänä kultapiiskut näyttivät nääntyneiltä. Niiden kukkatupsut taipuivat apeasti painovoiman mukana. Kuumuus oli vyörynyt pysähtymättä toukokuun ensimmäisestä päivästä alkaen. Elokuun ensimmäisenä se tuntui ylivoimaiselta.

Jesper avasi oven, sulki sen. Painoi hiljaa, ettei isä kuulisi. Hän tunsu kainaloiden ihon tarrautuvan yhteen paidan alla. Isän pahentuneen putken haistoi ulko-ovelta asti, Jesper oli oppinut vainuamaan sen. Viina, likaiset tiskit, karpalomynthoneita ja auringossa palaneen nurmikon katku. Keittiöstä kuului epäselvää kolketta.

– Mihin saatanaan sä kakara oot sen piilottanu, isä hyökkäsi sammaleenvihreän seinän takaa.

Jesper muisti pistäneensä isän puolitäyden Pohjan Pojan vaatekaappiin, sukkiin alle. Ihan vain siksi aikaa, että hän olisi taas tolpillaan, mutta se oli unohtunut. Jesperin kaulalihakset kangistuivat.

Isä kahmaisi Jesperin paidanhelmaa, tarttui vaaleisiin niskahiuksiin ja veti hänet keittiöön. Hän työnsi keittokattilan lieden reunalle, se retkahti lattialle ja kiehuvaa lientä levisi lätäköiksi. Isä iski Jesperin vasemman käden keittolevyille. Piti sitä siinä kaksi sekuntia, ja salamoiva kipu kihosi silmiin. Olohuoneesta kantautui Kauniiden ja rohkeiden tunnusmusiikki.

Ote hellitti, Jesper ulvahti ja juoksi. Hän ajautui nuorisotalon ovelle ja istui sen portaille, piilotti vesikelloisen, raivokkaasti vihlovan vasemman nyrkkinsä paidan alle kuin hävetäkseen. Hän näytti kujakoiralta, silitettävältä ja avuttomalta mutta muiden silmissä kapiselta. Vaalea tukka oli kiertynyt takuiksi niskaan. Huulen yläpuolella ensimmäiset haituvat olivat märkiä nyyhkytyksestä.

Laskeva aurinko levitti enää muutamia oljenvärisiä liuskoja nuorisotalon eteen. Ohi ajoi siivouspalvelun kiiltävä pakettiauto, kuljettaja katsoi suoraan eteensä ja näytti ilmeettömältä.

Kaikki tästä kylästä tiesivät isän. Kuusi vuotta sitten esimies kyllästyi lopullisesti siihen, että hän ilmestyi aina kännissä töihin. Isä aiheutti kohtauksen ja heitti pomoa sirkkelinterällä. Terä lensi neljä metriä ohi, isä sai lähteä. Isän isä oli ollut samanlainen. Luultavasti koko sukupuu versoi piikkejä.

Kukaan ei odottanut Jesperiltäkään sen enempää. Ei hän itsekään odottanut itseltään mitään. Hän ei yrittänyt tehdä läksyjä, mitä helvetin väliä niillä oli. Pieksijä-juopon lapsen läksyillä. Kunhan nyt elävänä selviäisi.

Ilta-aurinko häikäisi silmiä, mutta Jesper tunnisti hahmon. Elinalla oli tapana kävellä vähän kyyryssä, pienin ja huojuvin askelin. Yleensä hän tarkkaili kävellessä varpaitaan mutta nyt hän katsoi suoraan kohti.

Elina kyykistyi Jesperin eteen ja tuijotti häntä räpäyttämättä. Otsan rypyt olivat sileänä.

– Näytä.

Jesper kaivoi hitaasti kätensä paidan alta, hän ei oikein itsekään halunnut katsoa sitä. Kipu ulottui jokaiseen hermoon, hiusjuureen, hampaaseen. Iho näytti muovailuvahalta. Elina hiljeni. Hän haparoi kännykän laukustaan ja katsoi puhuesaan pois päin, ettei Jesper näe kun hän pyyhkäisee silmäkulmaansa.

– Mikset kertonu. Mä olisin auttanu, heti...

– Nyt mä kerron. Mä haluan poies.

Jesper nojasi Elinan kyyryiseen olkapäähän ja odotti. Hän tunsu olevansa turvassa ja tunne oli niin outo, tuntematon, että se kammotti.

Zac E

WILHELMIINA PALONEN

Meidän piti nähdä tyttö tänään, ennen hänen uutta työharjoitteluaan. Soitin hänelle, hän katkaisi puhelun, sitten hän soitti takaisin, laittoi puhelimen kiinni, katkaisi puhelun ja lopuksi sanoi, ettei jaksa puhua. Varmistin häneltä tekstarilla, että hän on kuitenkin menossa työharjoitteluunsa. ”En pysty, elämä palasina, voitko soittaa sinne ja sanoa, ettei mun pää kestä yms.”

Minä olen etsivä nuorisotyöntekijä ja satojen ohareiden parkitsema. Kaadoin lisää kahvia ja valitsin valmiiksi kirjoitetuista tekstiviesteistä sen kaikkein maanittelevimman kotikäyntiehdotukseni. Tytön vastaus vilkkui nopeasti puhelimen ruudulla. Se oli pelkkä ”k”, lyhyin mahdollinen myöntävä viesti. Etsin kansiosta nopeasti osoitteen

ja muut tiedot asiakkaasta, vaikka muistin suunnilleen kuvion. Tyttö oli muuttanut toisen asiakkaamme kanssa juuri kimppaan. Kämppis pysyi välillä pinnalla, välillä ei.

Se oli arvaamatonta matematiikkaa. Kaksi melko hyvin pärjäälevää nuorta saattoivat käpertyä yhdessä sisälle asuntoon ja välillä joku surkeassa tilassa oleva kiskoi jonkun vielä haaksirikkoiseman pinnalle kurjuuksien vesistä. Tällä kertaa olin aika varma, että saisimme naarata syvältä.

Asunto oli niin lähellä, että saatoimme kävellä sinne. Seija on työparini, juuri sellainen, joka ei puhu aikuisille mitään, mutta höpöttää nuorille senkin edestä. Minä virittelin henkisiä verkkojani, onkiani ja atraimiani: kaikkea mikä helpottaisi tytön sysäämistä vähän vakaammin jaloilleen ja työharjoitteluun.

Varsinainen kohteemme avasi oven. Tytöllä oli valkoiseksi värjätyt hiukset ja hän päästi meidät vastahakoisesti sisälle. Koko asunto oli kuin suuri pesä, joka on rakennettu tyhjästä hiuslakka-pulloista, käytetyistä vanupuikoista ja vaatteista.

Siellä täällä sitä oli tilkitty hiustupoilla. Valkoista ja tumman ruskeaa hiusta oli suurina palloina. Lumivalko ja Ruusunpuna, ajattelin, kun toinen tytöistä tuli eteiseen.

Tytöllä ei ole housuja, oli ensimmäinen ajatukseni. Sitten korjasin sen niin, että tytöllä on leggingsit ja valtava vaaleanpunainen yöpaita. Käsivarren ympärille Ruusunpuna oli kietonut jotakin mustaa, ehkä pitsiset stringit.

– Surunauha, tyttö sanoi, Zac E on kuollut.

Meidät johdatettiin syvemmälle asuntoon. Pimeän huoneen takaosassa oli suuri akvaario, jossa paloivat kirkkaat valot. Sen ympärillä lattialla oli tyhjiä siideritölkkejä, joiden hopeiset kyljet kiiltelivät halpoja merkkejä ja sokerittomuutta. Lisäksi joukossa oli muutama tyhjä muovinen viinapullo. Alkoholi haisi ilmassa, joka oli muutenkin raskaan tunkkainen hiuslakasta tai jostakin muusta imelästä.

– Tässä lepää Zac E, sanoi Ruusunpuna.

– Kala? minä kysyin. Tyttö vilkaisi ärtyneenä, mutta ei vastannut mitään.

– Lehtikala, kuiskasi Seija.

– Se kuoli maanantaina, sanoi Lumivalko.

Ruusunpuna alkoi itkeä saman tien. Näin sivusilmällä, miten poskille valui ripsiväristä haaleaa kyynelnestettä ja nenästä räkää, jota se pyyhki yöpaidan hihaan.

– Jansku oli kahdeksan, kun se sai Zacin.

– Voiko kala olla niin vanha? kysyin.

– No eihän se enää ole, vastasi Lumivalko ja sai Ruusunpunan itkemään entisestään. Hetken oli hiljaista.

– Mitä jos mä annoin sille liian vähän ruokaa? kysyi Ruusunpuna äkkiä. Ääni oli piinatun.

– Höpsistä, sanoi Seija. Hän piti hetken tauon ja minä mietin kymmentä erilaista tapaa ottaa työharjoittelu puheeksi. Toivoin, että Seija sanoisi siitä jotakin, ihan mitä tahansa.

– Lauletaanko Zacille? kysyi Seija. Ruusunpuna nyyhkäisi vastaukseksi ja Seija aloitti. Sillä oli yllättävän sävykäs mezzosopraano. Se lauloi leijasta, jonka laski matkaan ja tytöt yhtyivät lauluun toisen säkeistön kohdalla. Minä osasin leijakohdan, enkä muuta.

– Zac E, aloitti Seija.

– Zac Efron, sen koko nimi oli Zac Efron, keskeytti Ruusunpuna.

– Zac Efron oli hieno kala. Nyt sen on aika uida rauhallisemmille vesille, sanoi Seija.

Joimme kalan muistotilaisuuden päätteeksi kahvit. Tytöt näyttivät rauhallisemmilta kuin tullesamme. Lumivalko lupasi soittaa heti seuraavana aamuna työpaikkaan. Ruusunpuna suostui vastahakoisesti lupaamaan, että Zac E pääsisi lopulliseen lepoonsa. Tyttö olisi halunnut haudata kalan johonkin, mutta Seija muistutti, että maa oli roudassa ja kertoi ystävällisesti, mitä lemmikkieläinten hautausmaan maksut olivat. Seija ehdotti, että Zac pääsisi sinne, minne kuuluukin eli veteen. Minä lähetin silmilläni niin hyviä sähkötyksmerkkejä, kun osasin, mutta Seija ehdotti silti, että mehän voisimme viedä sen mennessämme.

Minä pidin ovea rappukäytävään auki ja seisoin margariinirasia kädessäni, kun Seija rutisti tyttöjä vielä lujasti. Minäkin olisin halannut, mutta pelkäsin, että margariinirasian kansi avautuu ja

siellä sisällä oleva Zac E putoaa. Kala oli näyttänyt niin surkealta rasian pohjalla, että Ruusunpuna oli halunnut kaataa sille vähän raikasta vettä ja ruokapellettejä mukaan viimeiselle taipaleelle.

Me kävelimme toimistolle hiljaisina jokirannan kautta, Seija hyräili ja minä keskityin kantamaan rasiaa suorassa. Kumarruin kaatamaan Zac E:n alas ja Seija hätisteli nuorta harmaalokkia kauemmas. Ruskea vedenpinta rikkoutui vaimeasti, emmekä me jääneet odottamaan, että Zac E nousisi pintaan ja lokit huomaisivat sen.

Toimistolla Seija jätti paperityöt minulle, niin kuin aina teki lukihäiriöönsä vedoten. Hän kasteli toimiston kukat ja minä muotoilin käynnistä pari virkettä Lumivalkon ja Ruusunpunan seurantaraportteihin. Niiden kieli oli virkamiesmäistä, tasaista eikä sisältänyt sanaakaan Zac E:stä.

Anja Karhunen

MARIANNA SALONEN

Minä ylitän tien, kun valo on vihreä
Hissin sijaan juoksen rappuset
Hymyilen murjottavan teinin
Neuvon kiireisen messuvieraan
Halaan ahdistuneen työkaverin
Kuuntelen surullisen äidin

Useimpina päivinä olen niin kiireinen etten
kuule omia ajatuksiani
en ehdi kuunnella
syön hätäisesti pöydän ääressä
juon kahvini seisten

Kotimatalla huomaa, että kaunis lauta-aita
on vieläkin graffiteista puhdas
Haluaisin samanlaisen aidan meidän tontillemme
samanlaista kaunista lautaa

Mutta ei se pysyisi kauaa kauniina
täytyisi töhryillä ja törkeyksillä

Olen iloinen kun nuoret yllättävät
kun työmessuilla käy teinejä ilman opettajaa
kun päihteettömässä diskossa on selvä ilmapiiri
kun tatuointiin on kysytty lupa

Mutta en minä ole tyhmä
lauta-aidat ovat otollisia
ja otollisuus tekee virheen

Työkseni minä korjaan virheitä
autan nuoria siivoamaan jälkensä
jatkamaan elämäänsä
näkemään eteensä

Mutta kotona en enää jaksa
leikkaan pensasaitani kerran vuodessa
muuta ei tarvitse
graffiteja ei voi maalata ruusun piikkeihin

Verkon viemää

ANITA HARTIKAINEN

Yöpöydällä lojuu hujan hajan papereita. Johanna lukee johtajaopintojansa yöaikaan sängyssä, aina niin pitkään kunnes nukahtaa. Aamuisin ja päivisin ei ehdi, sillä naisella on täysi työ hoitaa esimiestasoinen virkansa nuorisotyön toiminnanjohtajana.

Viikonloppuisin Johanna opiskelee myös. Itsensä kehittäminen on tärkeämpää kuin esimerkiksi baareissa juokseminen, sitä hänen pitkitettyä nuoruuttaan elävät tai jo toisella kierroksella olevat tuttavansa tekevät. Olisihan se kivaa, juoksennella ulkona, juhlia ja lennellä kukasta kukkaan, mutta aika ei riitä, kun on tärkeämpää. Vaikka Johannalla on takanaan jo AMK-opinnot ja opettajan pätevyys, hän uskoo jatkuvan

opiskelun antavan hänelle eväitä tehdä työnsä paremmin. Elinikäinen oppiminen on se termi, siitä nykyisin puhutaan. Lihottaapa pätevyudet tilipussiakin ja avaavat ovia uusiin haastaviin työtehtäviin.

Kuihtunut viherkasvi koristaa surumielisenä huonetta. Johanna on niin keskittynyt opintoihinsa ja työhön hereillä ollessaan, ettei kukkia aina muista kastella. Ikkunalauta on niin pölyinen, että siihen voi kirjoittaa nimensä. Viikonloppuisin, jos Johanna ei työskentele tai lue, hän käpertyy sohvalle katselemaan sarjoja Netflixistä. Johannan lempisarja on Dexter. Yleensä hän valitsee ohjelmia, joissa kuvataan psykopaatteja ja mässäillään väkivallalla. Saa nollattua omat aggressiot, näin Johanna on lukenut väkivalta-vihteestä.

Johanna käyttää rahaa tarpeellisiin tarvikkeisiin, sellaisiin joita käytännön elämässä välttämättä tarvitsee. Hänellä on uusi Audi, jolla työmatkat sujuvat mutkattomasti. Työmatkapyöräilyä varten hänellä on kunnolliset varusteet

kypärästä ja ajolaseista pyöräilytossuihin, parin tonnin pyörällä voi suorastaan lennähtää töihin niinä aamuina kun ei tarvitse soittaa puheluja työmatkalla.

Jos Johanna aloittaa uuden harrastuksen, hän ostaa kuntosalikortin kerralla vuodeksi tai viimeisimmän muodin mukaiset juoksulenkkarit. Keinukengät, paljasjalkatossut, kehitys kehittyy, tutkimus löytää jatkuvasti uusia parempia terveys-suosituksia, oli kyse sitten ruokavaliosta tai lenkkareiden mallista. Hankinnat eivät kuitenkaan koskaan riitä pitämään liikuntamotivaatiota yllä: Johanna on aivan liian kiireinen ja urakeskeinen liikkuakseen riittävästi ja harrastaakseen samaa lajia pitkäjänteisesti.

Ruokansa Johanna ostaa mieluiten eettisesti, ei haittaa vaikka hintaa olisi enemmänkin, näillä liksoilla, yhden ihmisen taloudessa. Johanna herkuttelee kauppahallin liha-, kala- ja juustotiskien antimilla, paitsi töissä hän yleensä syö kuuliaisesti muiden työntekijöiden tavoin terveellisen lounassalaatin. Se on ajan henki, sosiaali-

sesti hyväksyttyä. Viikonloppuisin, kun Johanna vaihtaa vapaalle, hän linnoittautuu sohvan nurkkaan ja syö Benin ja Jerry'n brownie-kakun maukuista jäätelöä suoraan purkista yllään harmaat kolitsihousut ja nukkavieru t-paita. Sunnuntaisin on lupa rötvätä sen verran, että Johanna saattaa tilata pitsaa tai muuta pikaruokaa kotiinsa lähettipalvelulla.

Perjantai-iltana työviikon päätteeksi Johanna saattaa ottaa lasillisen tai pari punaviiniä. Ulos hän lähtee harvoin, työ vie kaikki voimat, ja kun on koko viikon ollut jatkuvassa vuorovaikutuksessa työntekijöiden, nuorten, yhteistyökumppaneiden ja sosiaalisen median verkostojen kanssa, on Johannasta ihanaa kadota maailmasta: sulkea puhelin ja tietokone ja keskittyä olemaan yksin. Silloin tällöin Johanna osallistuu netin kautta jooga-tunnille omassa olohuoneessaan internetin videolähetyksen avulla. Nettilähetykset toimivat hyvin, ei tarvitse lähteä ulos, eikä vaihtaa päälle kalliita kuntoiluvaatteita, kun ei ole muita katsomassa häntä ähertämässä

liikuntasuoritusta. Joogamatolla voi tunnin jälkeen istua hetken meditoimassa ja tuijottamassa rauhoittavan valkoista olohuoneen seinää.

Johannan luona ei koskaan käy kukaan. Hän ei sen takia viitsi siivota usein. Hän imuroi lattiat silloin kun hiekka alkaa tarttua jalanpohjiin ja pyyhkii pölyt kun huomaa sen kertyneen. Ruuanlaitto on ihanaa, meditatiivista. Pakastin on kovassa käytössä, sillä yleensä ruokaa tulee tehtyä liian paljon, eikä kukaan jaksaa syödä kolmena peräkkäisenä päivänä samaa ruokaa. Johanna pakkaa ruuat tupperwaren säilytysrasioihin sopivan kokoisiksi annoksiksi, ja ottaa kiireisimpinä iltoina valmiin ruuan pakkasesta mikron kautta lautaselle.

Jo nuorena Johanna ohjasi nuorisoryhmiä. Hän teki vapaaehtoistyötä urheiluseuroissa. Aikoinaan itsekin lupaava yleisurheilija loukkasi nilkkansa pahasti korkeushyppykisoissa, joten maajoukkuepaikan sijasta hän alkoi valmentaa nuorempaa ikäluokkaa. Nuorisotyön opiskeleminen oli lopulta kutsumusammatti: Johannan

nuoruudenaikainen poikaystävä, lupaava kolmi-
loikkaaja, kuoli traagisesti auto-onnettomuudes-
sa juuri ennen kahdeksantoistavuotissyntymä-
päiväänsä. Autokoulua innokkaasti käynyt poika
oli ottanut pahasti yhteen alkoholisti-isänsä kans-
sa, vetänyt päänsä täyteen leijonaviinaa ja varas-
tanut kostoksi isänsä auton. Matka päättyi sillan
kaiteen läpi suoraan hyiseen veteen.

Sinä päivänä Johanna päätti, että tuli häntä
vastaan mitä esteitä hyvänsä, hän tekisi kaikken-
sa pelastaakseen nuoria ja näiden vanhempia.
Hän tulisi ennaltaehkäisemään suoraan ja välil-
lisesti satojen jollei tuhansien nuorien kohtalon.
Hän ohjasi, auttaisi, opiskelisi, kouluttaisi, olisi
lempeä esimies, lempeä aikuinen nuorelle, huo-
lehtisi omasta yksiköstään käsin kokonaisten
asuinalueiden nuorten hyvinvoinnista, ehkä jo-
nain päivänä koko kaupungin, koko maan... Jo-
hanna oli masentunut poikaystävänsä kuolemasta
muutaman kuukauden, sitten hän alkoi lukea
kirjoja Äiti Ammasta, Äiti Teresasta, Eva Peró-
nista. Hän löysi tiensä, hänen täytyy auttaa.

Johanna täytti pari vuotta sitten kolmekymmentä. Vielä jonakin päivänä Johanna aikoo hankkia perheen. Siihen kuuluu mies ja lapsi. Tai lapsia. Sen hän tekee heti kun työkiireet helpottavat. Kun on nyt opinnotkin vielä kesken ja niin paljon erilaista säätämistä kun budjetit nuorisopuolella ovat niin tiukkoja. Miehet pitävät Johannaa usein kylmäkiskoisena, etäisenä ja liian itsenäisenä. Hyvin alkaneet ihmissuhdekuviot kaatuvat aina siihen, että Johanna on miesten mielestä muka liian urakeskeinen. Johanna ei voi sille mitään, asiat täytyy kerta kaikkiaan priorisoida. Jos se ei kumppanille sovi, niin sitten hän on yksin.

Kirjaston jylhä puuovi narahtaa avatessa, kunnioitusta herättävä kaiku parkaisee perään. Kaunokirjallisuushyllyt kuiskivat tarinoita eletystä elämästä, seikkailuja, nautintoja, ihmisten välisiä kohtaamisia. Hyllyjen välissä tuulahtaa ajankulu ja viestit eri maailmankolkista.

Piip, piip. Linausautomaatti piippailee merkiksi lukijan tavoitteista. Kirjastotyöntekijä vierittää

kirjakärkyä hyllyjen välissä, etsii jokaiselle niteelle oman kodin. Sade piiskaa suurten ikkunoiden laseja, kirjaston asiakkaat kantavat sisään kosteuden, johon sekoittuu kaupungin ja oman kodin ominaistuoksu. Ihmiset kuiskivat toisilleen, sadetakit suhisevat. Kenkien äänet kertovat korkeiden hyllyjen välissä kulkevista. Kumisaappaat narah-televat, korkeakorkoisten nilkkureiden painostava kopina huutaa kiireisen omistajansa saapuneen tilaan, tennarit pitävät hiljaista suhinaa. Lapsi astuu kantapäillään, saa kurttuotsaisia katseita, kun paukuttaa äänekkäästi lattiaa.

Lasten puolella automaatti hörähtää onnellisen naurun, joka kerta, kun lainaaja syöttää sen lävitse kirjan. Johanna kävelee sisään kirjaston takaseinän ovesta. Hän on saapunut kokoushuoneeseen, jossa palaveri pidetään. Handsfree-nappi korvallaan, syli täynnä papereita, kangaskassissa kaksi mappia, joista löytyy vanhoja toimintakertomuksia ja aikaisempien yhteistyöprojektien raportteja. Hän kättelee vuorotellen pöydän ympärillä istuvia henkilöitä. Sivupöydälle

on tuotu kaksi suurta termospulloa täynnä kahvia ja kuumaa vettä, valikoima teemakuja sekä suuri hopeatarjotin täynnä paprikalla, edam-viipaileilla ja salaatinlehdillä täytettyjä kroisantteja.

Piirtoheitin lojuu hylättynä huoneen nurkassa, videotykki heittää valkokankaalle dian, jossa kehutaan lukemisen olevan parasta ajanvietettä. Se kehittää älyä ja ajattelua sekä lievittää stressiä. Palaveriin on tullut edustajia kaupungin eri kirjastoista. Johanna on ainoa nuorisotyön puolelta. Kirjastotoimenjohtaja Pirjo Leppänen pyytää kirjastolaisia kertomaan nimensä ja toimenkuvansa. Vaikka sydänhalvaus on lähellä, ilmeikään Johannan kasvoilla ei värähdä, kun esittelyvuoroon tulee uusi siviilipalvelusmies, Aapo, joka avustaa seuraavan yhdeksän kuukauden ajan nuorisotyön ja kirjastotoimen yhteistyöprojektissa.

Viime viikon perjantaina Johanna oli parin viinilasin rohkaisemana asentanut puhelimeensa tinder-sovelluksen. Töissä nuoremmat työntekijät olivat sitä esitelleet, nämä taas olivat oppineet

seuranhakupalvelun aakkoset asiakkailta eli nuorilta, jotka käyvät yksikön nuorisotalolla pelailmassa ja hengaamassa. Se on ihan vaaratonta, sanovat kirkasotsaiset teinit, ei netti enää nykyisin ole täynnä pelkästään huijareita ja onnenonkijoita, moni on löytänyt näiden avulla elämänsä rakkaudenkin.

Siinä Johanna istui, Iskusta ostetun vaalean kotisohvansa nurkassa ja alkoi selata puhelimeensa avautuvien urosten virtaa. Herranjestas, alkuun ei meinannut kehdata katsoa, nuoret pojat poseeraavat niin estottomasti ja flirttaillen kameralle. Johanna oli oppinut mätsäämisen tarkoittavan sitä, että osoittaa kiinnostuksensa klikkaamalla sydäntä henkilön profiilin kohdalla. Ei kai tästä mitään vaaraakaan ole, jos kokeilee, tämän kerran vain, hän tuumasi ja hipaisi painiketta asiallisen oloisten ja silmää miellyttävien kuvien kohdalla.

Yhtäkkiä ruutu välähti viestin merkiksi. Joku oli lähestynyt häntä henkilökohtaisella viestillä! Vapisevin sormin Johanna klikkaa viestin auki

ja katsoo miehen kuvaa. Nuori, tuskin paljoa yli kahdenkymmenen, ihan poikainen vielä. Voisi olla meidän asiakas, mutta ei profiilista päätellen ollut. Juuri ja juuri ylittänyt nuokkari-iän. Vaaleat pitkät kiharat laskeutuivat kuvassa tui-masti kameraa katsovien silmien ympäriltä melkein olkapäille asti. Kuva oli mustavalkoinen, silmien tummaa ilmettä oli terävöitetty jollain suodattimella, sellaisen Johannakin oli laittanut oman kuvansa päälle, niin tekevät kuulemma kaikki. Kuvan täytyy olla edustava, herättää kiinnostus. Miksi kukaan mätsäisi, jos kuvassa oleva henkilö ei näytä houkuttelevalta, oli työpaikan nuoriso-ohjaaja kyselyt ja johdatellut Johannan filttareiden kaunistavaan maailmaan. Silmiä suuremmiksi, poskipäitä korkeammiksi, iho sileäksi ja hiuksiin hieman kiiltoa: näillä aineksilla et voi epäonnistua, ei sillä enää ole merkitystä, miltä oikeasti näyttää.

Viestittely oli suurempaa kuin mitä Johanna oli odottanut. Poikahan vaikutti kunnon pelimieheltä, kyseli heti haluaisiko Johanna nähdä.

Laittoi silmäniskuhymiön viestin loppuun. Harmittoman oloisella, vaikkakin huomattavan innokkaalla nuorella miehellä luki profiilissaan, että hän opiskelee Humanistisessa ammattikorkeakoulussa yhteisöpedagogiksi. Komea, eikä tyhmäkään. Mikä ettei. Hetken mielihohteesta Johanna kutsui nuoren miehen luokseen yömyssylle.

Kirjastotoimenjohtaja esittelee palaverissa ideansa siitä, miten lähikirjastot ja alueelliset nuorisotyöyksiköt voisivat tehostaa syrjäytymisvaarassa olevien nuorten saavuttamista ja ennaltaehkäistä vakavampia ongelmia. Johanna yrittää tarkkailla sivusilmällään kutreja, joiden tuoksu on syöpyntyt hänen aivojensa aistikeskukseen.

Kirjastonhoitaja kommentoi ideaa ja koko porukka kääntyy katsomaan. Johanna ei tiedä mistä on kysymys, hän ei ollut ymmärtänyt idean pointtia tai rekisteröinyt kommentoijan sanomisia. Häneltä odotettiin nyt siunausta, näkemystä tai muuta kommenttia asiaan, jonka

kuunteluun hän ei ollut pystynyt keskittymään. Kurkkua kuristi, kädet vapisivat, huuletkin varmaan väpättivät. Aapo istui vastapäätä ja hehkui yhtä kauniina ja houkuttelevana kuin sinä yönä. Mikä häneen meni, kuka päästää kotiinsa tuntemattoman vieraan miehen, jonka on tavannut puolta tuntia aiemmin netissä?

– Ajatus tuntuu mahdolliselta. Sitä täytyy työstää työryhmässä. Johanna takelteli ulos suustaan ympäröivimmän mahdollisen vastauksen, jonka suinkin keksi. Katset kuumottivat, hikipisara valui otsalta. Ne näkevät, ihan varmasti. Kaikki tietää, hän on naurunalainen. Ne tekivät tämän tahallaan. Johanna yrittää rauhoittaa hermonsa ja keskittyä keskusteluun. Näyttäkseen rauhallisuutensa hän puraisee ison palan kroisanttia, joka murenee levottomasti pitkin pöytää ja liituritajakun rinnuksia. Kahvikuppi kolahtaa ihan liian kovasti asettiin. Johanna ei uskalla katsoa ketään silmiin.

Hieman liian pitkään kestäneen hiljaisuuden jälkeen Leppänen jatkaa.

– Ajattelimme, että Aapo tässä alkaa kartoittaa nuorisotalojen tilanteita ja haastatella teitä nuorisotyöntekijöitä sekä teidän nuoria. Johanna vilkaisee varovaisesti Aapoa, joka pyörittelee kynää kädessä ja katselee tyhjää ruutupapereiansa.

– Aapolla on jo kokemusta kartoitustehtävistä. Hän tutki viime kesänä vastavalmistuneita lähihoitajia, jotka työskentelevät päihde- ja mielen-terveyskuntoutuksessa. Olen varma, että hän hoitaa nuorisotyöntekijät ammattitaitoisesti, vaikka siviilipalveluksessa onkin. Johanna nyökkää ja yrittää hymyillä, vaikka tietää hymyn kaartuvan rumaan irvistykseseen. Hän mumisee epäselvästi hyväksyvää vastausta. Muut kokoukseen osallistuvat pyörittelevät päitään ja vilkuilevat toisiaan. Joko ne ajattelevat, että olen menettänyt järkeni tai sitten ne oikeasti aavistavat, että tuo poika on aloittanut kartoituksensa jo, minun sängystäni.

Leppänen ehdottaa viidentoista minuutin taukoa. Pelastus.

– Valitettavasti en pysty osallistumaan ilta-päivän työpajaan, minun täytyy lähteä toiseen palaveriin, Johanna saa sanotuksi.

– Pidän tätä projektia tärkeänä, mutta meille tuli kiireellinen tapaus erään ongelmatapauksen kanssa. Perheväkivaltaa, mielenterveysongelmia. Lähettäkää minulle memo kokouksesta, niin palaan asiaan pian, Johanna selittää haroen takkia ylleen ja pakkailen hermostuneena laukkuansa.

Hän säntää kokoushuoneen ovelle ja huutaa mahdollisimman rennon kuuloisesti ”hei nyt sitten!” Johanna uskaltaa hengittää vasta, kun istuu autossaan. Audi hyrähtää käyntiin ja lähtee kuljettamaan Johannaa kaupungin toiselle puolelle kohti toimistoa. Kestää koko matkan ajan, että syke tasaantuu ja ajatukset selkiytyvät. Miten hän näin menetti malttinsa? Johanna vilkaisee kasvojansa peruutuspeilistä ja ihmettelee vielä hetken työpaikan parkkipaikalla mikä ihme häneen meni. Pitäisi säilyttää maltti ja pokka vaikka olisi mikä. Sattuuhan noita, nuorille aikuisille. Perheettömille sinkuille. Kaikki harrastavat

joskus yhden yön juttuja, ei se ole iso juttu. Johanna vilkaisee puhelinta vielä ennen kuin nousee autosta. Viesti saapunut. ”Vaikutit tänään vähän hermostuneelta. Toivottavasti kaikki on ok. Mennäänkö kahville, jos nyt aletaan työskennelläkin yhdessä? Aapo.”

Vaitiolovelvollisuus

MINERVA PIHA

– Miten töissä meni?

Sanna on tuskin ehtinyt riisua takkiaan nau-lakkoon, kun Jani jo ilmestyy makuuhuoneesta treenivaatteet päällään ja esittää kysymyksensä. Sanna kohauttaa hartioitaan.

– Mitäs siellä, hän sanoo niin kuin joka päivä viimeiset kolmetoista vuotta. Kyllä Jani tietää, että Sanna ei voi arkaluontoisista työasioista puhua. Kunhan kohteliaisuuttaan kysyy. Tai uteliaisuudesta. Ei nyt ainakaan epäluuloisuudesta, siihen ei ole mitään aihetta. Eikä töissä sitä paitsi koskaan tapahdu mitään, mikä Jania kiinnostaisi. Sanna pinnistää muistiaan ja miettii, milloin viimeksi oli sattunut jotain sellaista, että olisi pakahtunut halusta kertoa Janille. Tai jollekin.

– Sählyynkö? Sanna kysyy, vaikka tietää vastauksen.

– Joo. Tuun sitten kymmenen maissa.

– Onko Nelli kotona? Ääni lämpenee tyttären nimen kohdalla. Ihana tyttö, iloinen ja fiksu ja kaunis. Nelliä Sanna ei kadu, ei koskaan.

Jani pudistaa päätään.

– Kävi tässä koulun jälkeen ja lähti kaverilleen. Sanoin, että kahdeksaksi kotiin.

Ulko-ovi kolahtaa Janin jälkeen ja Sanna huokaisee. Taas yksi pitkä ilta yksin kotona. Kunpa joskus tapahtuisi jotakin.

Moottoriöljyn haju on jo kauan sitten tunkeutunut Sannan toimistoon asti. Toimisto sijaitsee nuorten moottorihallin toisessa kerroksessa. Sinne kuljetaan kapeita metalliportaita ja sitten ahdasta ramppia pitkin, ainoa toimistotila koko moottorihallissa. Eihän halliin tulla tietokonetta tuijottamaan vaan autoja laittamaan. Paitsi Sanna. Sanna tarvitsee tietokonetta ja omaa rauhaa, jotta voi keskittyä tilausten tekemiseen ja soittelemaan milloin millekin korjaa-

jalle, kun jokin laite on jälleen kerran onnistunut hajoamaan.

Sanna sulkee huolellisesti ovensa ja istahtaa pöytänsä ääreen. Aamut ovat rauhallisia, koska suurin osa nuorista on koulussa tai töissä. Silti Sannan lisäksi pitää aina olla yksi autoista ja moottoripyöristä tietävä nuorisotyöntekijä paikalla. On Sannakin käynyt tulikoulutuksen ja muutakin, muodon vuoksi, jotta pystyisi vastaamaan moottorihallin toiminnasta, mutta muuten hän ei tiedä autoista muuta kuin miten painetaan kaasua ja jarrua tai käännetään ohjauspyörää.

Koko aamupäivän Sanna laatii raporttia edellisen vuoden menoista, jotta voidaan hakea oikeasuuruinen avustus tällekin vuodelle. Hän on jo aikaisemmin, heti joulun jälkeen pyytänyt, että iltavuoroon saataisiin toinen nuoriso-ohjaaja Mikon avuksi. Sannan moottorihalli on isompi kuin kaupungin toisella laidalla sijaitseva, ja silti siellä on kuulemma kaksi työntekijää joka ilta. Yksi ohjaaja ei vain ehdi joka paikkaan, ja kun

autoja on raksattavana kaksi ja moottoripyöriä kolme, on tilanne mahdoton. Sanna ei jaksakaan enää kuunnella Mikon valituksia.

Kahden jälkeen meteli hallin puolella lisääntyy. Ulko-ovet kirsкуvat, kun niitä hilataan auki, sitten auton moottorin ääni kumisee korkeassa hallissa. Melkein heti perään sisään ajaa moottoripyörä. Se karjuu autoa kovempaa, mutta Sanna on jo aikaa sitten oppinut sulkemaan korvansa hallin ääniltä. Hän jatkaa sähköpostin naputtelua.

Hän naputtelee ja järjestelee papereitaan, kunnes salissa paukahtaa niin kovaa, että tuoli tärähtää. Se ei ole normaalia, eivätkä ainakaan sitä seuraavat huudot. Tuskainen huuto peittää alleen muiden äänten hätäännyksen, ja Sanna hypähtää seisomaan. Tuoli karkaa seinää vasten ja jää siihen nojalleen, mutta Sanna ryntää rappille.

– Nostakaa se! huutaa tuskainen ääni.

– Soittakaa hätänumeroon! komentaa matala ääni, rauhallinen ja Sannalle jostain tuttu.

– Sä siinä. Soita hätänumeroon. Jos ei ole puhelinta mene yläkerran toimistoon soittamaan. Te muut tulette nostamaan.

Kaikki ovat kerääntyneet moottoripyörän pilarinosturin luokse, ja Sannan on vaikea nähdä, mitä tapahtuu. Sanna kopisee portaita alas.

– Mikä hätänä? Sanna kysyy, kun pääsee muiden luokse.

– Santtu nosti moottoripyörän pilarinosturin päälle mut se keikahti sieltä ja kaatu Santun päälle, sanoo yksi nuorista.

– Voi kauhea!

– Kolmannella nostetaan. Yks kaks kolme!

Sanna kurkottelee ja näkee, miten moottoripyörä nousee pystyyn ja joku vetää Santun pois sen alta. Sanna työntää itsensä ihmismassan läpi.

– Onko kaikki kunnossa? hän sanoo ja kyykistyy pojan viereen. Poika pitelee reittään ja huohottaa.

– Onko jotain murtunut? Haavoja?

Santtu pudistaa päätään.

– Keuhkot vaa tyhjjeni.

– Ambulanssi on tulossa. Antaa niiden nyt vaan vielä katsoa. Sun pää kumahti lattiaan aika kovaa, sanoo taas matala tuttu ääni, ja Sanna nostaa katseensa.

Sanna nostaa katseensa ja kohtaa metsänvihreät silmät kolmentoista vuoden takaa. Hän tapaa hymyn, joka tunnistaa Sannan ja punaiset hiukset, jotka ovat lyhyemmät kuin silloin ennen, kauan sitten. Sitten hän tuntee oman sydämensä, joka hakkaa päästäkseen ulos ja karheen villapaidan syliin.

– Otava? Sanna kuiskaa.

– Sanna, Otava sanoo.

– Autetaan poika penkille.

Santun tasaantuva hengitys kuuluu taas vierestä, ja Sanna yrittää päästä työhönsä käsiksi. Se oli ihan yhtä vaikeaa kuin silloin, vuosia sitten, kun he olivat Otavan kanssa samassa päiväkodissa töissä, ja Sanna olisi vain halunnut pidellä kädestä. Mutta Otava tarttuu jo Santtua kainaloiden alta ja auttaa pystyyn. Sanna varmistaa toisella, Otava toisella puolella, että

Santtu ei kaadu. Kävely on huojuvaa, ja oikea jalka aristaa.

Samassa kaartaa ambulanssi pihaan, ilman sireeniä, mutta jarrutusäänet ja oven kolahdukset kuuluvat sisälle. Mikko menee ensihoitajia vastaan ja selittää, mitä on tapahtunut. Otava vetää Sannan sivulle, vaikka oikeastaan Sannan pitäisi esimiehenä olla huolehtimassa Santusta. Sanna antaa olla, Mikko osaa asiansa. Ensihoitajat tutkivat Santun ja kehottavat ambulanssiin. Lääkärin on hyvä katsoa, niin kuin Otava sanoi, vaikka kaikki näyttää olevan kunnossa. Santtu heittää moottoripyöränsä avaimet kaverille ja pyytää ajamaan pyörän kotiin.

Sanna istahtaa penkille. Hetken hän tuijottaa lattiaa ja sitten seinää. Nuoret ovat palanneet puuhiinsa, he ovat käsitelleet asian nuorisotyöntekijöiden kanssa ja saaneet ohjeen tulla puhumaan lisää, jos asia vaivaa. Sanna istuu ja Otavan lämpö tuoksuu hänen vieressään.

– Pitää varmaan raportoida nuorisoasiainkeskukseen, sanoo Otava.

Sanna kääntyy.

– Mitä sä oikeen teet täällä?

Otava naurahtaa.

– Mä tulin tähän töihin. Tänne kuulemma tarvittiin toinen ohjaaja.

– Etkö sä olekaan enää Afrikassa?

Otavan hymy haipuu, ja Sanna tietää, mitä Otava ajattelee, koska Sannakin ajattelee sitä, eikä se tunnu kivalta.

– Okei, ehkä sen raportin voi kirjoittaa huomennakin. Me tarvitaan nyt kahvia, Otava sanoo.

– Onko tällä kalsealla teollisuusalueella yhtään kahvilaa?

– On tossa Sininen tupa. Semmonen lounaspaikka.

Otava nousee ja odottaa, että Sannakin tulee. Otava huikkaa Mikolle tauosta, ja he livahtavat sivuovesta yhdessä. He kävelevät ääneti, Sanna näyttää tietä.

Silloinkin oli huhtikuu. Sannalle oli tullut vauvakuume jo edellisenä syksynä, ja joulun aikaan hän oli tavannut Janin serkkunsa kolme-

kymppisillä. Mukava mies, oli Sanna silloin ajatellut, sen kanssa voisi saada lapsen. Huhtikuussa Sanna oli tehnyt päätöksensä. Tasan kolme-toista vuotta sitten huhtikuussa. Otava oli itkenyt avoimesti, Sanna vasta jätettyään Otavan yksin kahvilaan, jonne Sanna ei enää koskaan mennyt.

Sanna ja Otava ylittävät tien ja kävelevät parkkipaikan poikki Siniseen tupaan. Sanna ei pidä paikasta, ja siksi hänellä on aina omat eväät mukana töissä. Mutta kun he kävelevät yhdessä sisään, ikkunoiden siniset verhot ja valkeat pöytäliinat heijastavat yhtäkkiä korkeaa kevättaivasta ja rasvaisen kermakastikkeen yli leijuu pajunkissojen tuoksu.

– Varaa pöytä tuolta nurkasta, Otava ehdottaa.

– Mä haen juotavaa.

– Kahvi sokerilla, Sanna sanoo ja Otava hymyilee.

– Tiedän, hän vastaa.

Kun he ovat hetken siemailleet kahvejaan, Otava laskee kupin pöytään ja kietoo kädet sen

ympärille. Nimettömässä ei ole sormusta. Sanna haluaisi pujottaa omansa pois.

– Olen mä ollut Suomessa jo vuoden verran, mutta vasta nyt sain töitä, Otava sanoo.

– Kakstoista vuotta Afrikassa, Sanna sanoo mutta ei ihmettele. Vapaaehtoisiahan siellä tarvitaan, ja Otava on juuri oikea ihminen tarttumaan toimeen vaikka keskellä viidakkokylää.

– Veit ajatukset muualle ja sai unohtamaan ikävät, sanoo Otava ja hymyilee. Sanna ymmärtää, että huhtikuu kolmetoista vuotta sitten on anteeksi annettu. Sannakin kohottaa suupieliään.

– Mites sulla? Otava kysyy.

– Tytär, Sanna sanoo ja kaivaa puhelimen taskustaan.

– Ihan sun näköinen, Otava sanoo kuvaa katsottuaan. – Eli kaunis.

Sannan posket alkavat lämmetä, ja se tuntuu mukavalta. Otava nyökkää kuppia pitelevään käteen.

– Yhä naimisissa?

Lämpö kasvoilla muuttuu kuumaksi ja polttaa. Sanna laskee kupin pöydälle ja piilottaa käden

syliinsä. Hän toivoo, että voisi myös unohtaa ikävät.

– Niin kai.

Otava katsoo kysyen, mutta Sanna ei halua tarkentaa. Hetken ilma heidän välillään maisuu kiusaantuneelta, mutta sitten Otava hymyilee.

– Kiva päästä taas tekemään töitä sun kanssasi.

– Miten töissä meni? Jani kysyy, kun Sanna on vetänyt oven kiinni.

– Mitäs siellä, Sanna vastaa.

Mutta Jani ei lopeta.

– Sä tuut myöhässä.

– Joo, tuli yks juttu, Sanna sanoo. – En mä voi kertoa.

Tänään ei ole Janin sählyilta, mutta Sanna toivoo, että olisi. Puhelin polttelee taskussa, siinä on Otavan numero, jota haluttaisi päästä kokeilemaan.

– Etpä tietenkään.

Sanna miettii.

– Tapasin yhden vanhan työkaverin, hän sanoo, mutta ei myöhästyminen siitä johdu. Onko Nelli kotona?

– Kaverilla. Minkä työkaverin?

– Yhden vaan. Et sä sitä tunne.

Viimein Jani luovuttaa ja päästää Sannan keittiöön. Sanna ottaa jääkaapista jauhelihaa ja laittaa makaronivedet kiehumaan. Hän pilkkoo kurkkua, kun taskusta kuuluu viestin merkkiäni. Antaa soida vaan, on Sanna ennen ajatellut, ei siellä mitään tärkeää ole. Mutta nyt täytyy kaivaa puhelin heti esiin. Hymy lankeaa kasvoille, kun viesti Otavalta avautuu. ”Mulla on huomenna aamuvuoro. Kaffet ennen töihin menoa?” Sanna työntää puhelimen takaisin taskuunsa ja haluaisi tanssia. Hän alkaa hyräillä.

– Mikä noin ilostuttaa? kysyy Jani, ja Sanna säpsähtää.

– Ei mikään, hän sanoo, ja sanat livahtavat ulos suusta liian vauhdikkaasti. Janin nenä nyrpistyy. Epäluulon merkki, Sanna tietää.

– Sä et koskaan kerro mulle mitään, Jani sanoo.

– Mulla on vaitiolovelvollisuus.

– Sun koko elämä on yhtä vaitiolovelvollisuutta!

– Eikä ole. Ja naidessas mut sä kyllä tiesit, että mä en voi juoruilla sulle siitä, mitä töissä tapahtuu. Sä tiesit sen!

Jani hyppii portaat yläkertaan ja paukauttaa kylpyhuoneen oven kiinni. Niin se tekee aina, kun on riita. Tällä kertaa Sanna ei juokse perään, hän ei jaksu välittää. Hän vetää puhelimen taskustaan ja lähettää viestin.

Viisitoista minuuttia ennen viikonlopun alkua Otava kiipeää portaat Sannan toimistoon. Sanna tunnistaa Otavan askelet, on jo osannut odottaa niitä. Ne ovat jo viikkoja kaikuneet portaissa aina juuri ennen Sannan työpäivän päättymistä.

– Mennäänkö kaljalle keskustaan? Otava sanoo istahtaessaan Sannan pöydän kulmalle.

– Kaljalle? Sanna kysyy. He ovat käyneet kahvilla ja päivällisellä ja elokuvissakin, mutta eivät kertaakaan kaljalla.

– Ai niin, Otava muistaa, ota sä vaiks viiniä.

Sanna miettii vielä hetken. Nelli viettää viikonloppuaan serkkunsa luona, Jani vei tytön Tampereen bussiin heti koulupäivän jälkeen. Janilla ei ole sählytreenejä perjantaisin, mutta mitä he kotona tekisivät? Istuisivat puhumattomina kumpikin omissa nojatuoleissaan ja katsoisivat telkkarista nimettömiä tosi-tv-sarjoja?

– Mennään vaan, Sanna myöntyy ja napaa pöydältä puhelimensa. ”Nuokkarin iltahajaaja sairastui. Jään paikkaamaan”, Sanna kirjoittaa ja heittää puhelimen laukkuun. Hän tietää, ettei Jani vastaa. Jani ei ole enää aikoihin vastannut Sannan ylityötekstareihin. Omatunto nipistää rinnasta, mutta ei tarpeeksi. Mukava mieshän Jani on, mutta ennen häntä tapahtui liikaa.

Otava kiertää matkustajan puolelle ja Sanna ajaa auton keskusta Otavan kotitalon parkkipaikalle. Kävellessään kohti kadunkulmassa olevaa Otavan kantapaikkaa Sanna vilkaisee viidennen kerroksen ikkunoita. Sanna ei ole ollut

Otavan luona, mutta Otava on osoittanut oikeat ikkunat.

Kantapaikka on viihtyisä ja viini hyvää. Sanna juo yhden ja sitten toisen lasillisen. He nauravat opiskelumuistoilleen ja sitten päiväkotitöilleen. Otava on hyvä kertomaan niin, että hankalatkin tilanteet muistuvat mieleen hauskoina. Kolmannen lasillisen jälkeen Sannan pitää käydä vessassa, ja päässä heittää.

Otava katsoo Sannaa ripsiensä alta.

– Et sä voi ajaa kotiin, hän sanoo, ja ääni on vielä matalampi kuin yleensä. – Tuu mun luokse.

Vatsanpohjassa vihlaisee, ja he tuijottavat toisiaan silmiin. Otava tarttuu Sannaa pikkusormesta, silittää sitä ja sitten kämmentä ja vielä rannettakin.

– Voin mä tulla, Sanna kuiskaa eikä yritä pitää ääntään tasaisena.

Aamulla olo ei ole viinistä heikko vaan onnesta parempi kuin koskaan. Sanna hymyilee avatesaan kotiovea. Hiljaa hän riisuu takkinsa ja kenkensä ja hiipii kohti portaita.

– Miten töissä meni?

Sanna pysähtyy ensimmäiselle askelmalle. Jani istuu olohuoneen sohvalla silmänaluset mustina ja edellisen päivän kauluspaita ja pikkutakki päällään. Sanna avaa suunsa, mutta nuokkari on mennyt kiinni iltayhdeltätoista, eikä kukaan nuorisotyöntekijä ole töissä koko yötä, ei ainakaan moottorihallin esimies.

Jani nousee.

– Vai pitäisikö mun kysyä miten rakastajan kanssa meni?

Onnellisuus valahtaa Sannasta pois, ja viini alkaa särkeä päässä. He tuijottavat toisiaan, kaksitoista vuotta naimisissa olleet. Janin kädet tärisivät, mutta eivät väsymyksestä. Epäluuloinen nyrpistus on muuttunut kulmien kurtistukseksi. Sanna säälii, mutta kääntyy ja nousee portaat kylpyhuoneeseen. Sanna ottaa kaapista pumpulia ja ripsiväriinpoistoainetta ja hieroo niillä silmiään.

– Kuka se on? kuuluu Janin ääni kylpyhuoneen kynnykseltä.

Sanna ei vastaa. Hän heittää pumpulin roskikseen ja pesee kasvonsa. Yhtäkkiä tuntuu kuin pesisi pois Otavan kosketusta. Sanna päättää, ettei menekään suihkuun.

– Kuka se sun rakastaja on? Jani kysyy.

Sanna huokaa. Onhan sen saatava tietää.

– Ei ole mitään rakastajaa, Sanna sanoo.

– No ihan varmasti on! Jani sanoo, ääni on jo kohonnut. Kohta se huutaisi.

– Eikä ole.

– Voi jumalauta älä valehtele mulle kun mä tiedän että sul-

– Se on rakastajatar! Sanna sanoo, ja yhtäkkiä alkaa itkettää.

Janin huuto katkeaa ja hiljaisuus pesiytyy kasvoille. Jani on pitkään vaiti. Sanna itkee, ehkä helpotusta, ehkä katumusta.

Juuri kun Sannaa alkaa aviomiehen silmien elottomuus ja huulten kuivuus pelottaa, Jani hyökkää. Kädet nousevat kurkulle ja yrittävät riuhtoa, mutta siitä ei pääse pois. Henki ei pääse pois. Kurkkua polttaa. Silmät vuotavat ja kuivuvat

sitten. Kädet putoavat alas eivätkä enää nouse takaisin ja Sanna tietää, että nyt pitää valikoida viimeinen ajatus huolella.

– Nelli, hän sanoo ja tuntee, että huulet liikkuvat.

Mutta Nelli on Tampereella eikä kuule äidin kuiskausta.

Meiän nimetki alkaa samalla kirjaimella

LINDA SKOGSTRÖM

Heti kun vastaan että ”ei, kun ystäviä me ollaan, tavallaan”, huomaan että asuntovälityksen nainen katsoo minua kummasti. ”Niin siis autan Heidiä tässä vähän, eka oma asunto, auttelen missä voin, olen nuoriso-”, mutta nainen keskeyttää kysymällä jotain vuokravakuudesta. Minulle on lopulta aivan sama, luulkoon isäksi tai jonkin sortin sedäksi, ihmiset luulevat joka tapauksessa kaikenlaista, ja minua ei haittaa, että näytän ikäiseltäni. Viisikymppisenä sellainen ei enää paljoa paina.

Hegeä ja mua luullaan kämppävälityksessä pariksi. Eikä mua haittaa pätkääkään, kun Hege

on just sellanen mies jonka kans vois aatella koodit ja koirat ja nää. Lapsista tulis söpöjä ku mä oon ihan hyvännäkönen ja Hegellä on kiharatuukka, eikä oikeestaan mitään muuta vikaa ulkonäössä kun ehkä ne ikuset flanellipaidat. On se varmaan jotain nelkyt kohta, mut ikä on vaan numero.

Siru on kipeänä ja Sanna hoitaa noroviruksen saaneita poikiaan kotona, joten minulla on nuokkarilla kädet täynnä töitä. Tykkään kyllä työstäni, mutta en voi revetä joka paikkaan. Jannujen sähly on pakko perua, ja minun on hoidettava pienten satujumppa. Olen minä sen ennenkin vetänyt, mutta en pitkään aikaan, ja tyttöjen huonekin olisi hoidettava.

Onneksi törmään Heidiin kahvihuoneessa. Se on ollut meillä harjoittelemassa nyt muutaman viikon. Fiksu likka 17-vuotiaaksi. Yleensä en kaada huoliani junioreiden harteille, mutta nyt on pakko. Heidi on luotettava, ja näistä luottonuorista varmaan se, jonka yhteydessä voi rehellisimmin

lisätä luotto-alun yhdyssanaan. Heidi lupaa hoi-
taa tyttöjen huoneen ja siivota sitten sen jälkeen.
Se kaataa minullekin kahvin ja minä sanon, että
kerkeää sen siivoamisen huomennakin.

Mä toivoisin, että Hege huomais et mä oon laihtunu aika hyvin. Voisin sanoo sille suoraan et sua varten tää kaikki on. Luulen, ettei se voi enää kovin kauaa pitää näppejä erossa musta. Vitsi mä odotan sitä.

Allun kans kun meillä meni poikki, olikse joku kuus viikkoa sitte, niin mä luulin etten selvi siitä koskaan. Mut sit mä tajusin Hegen. Eikä Hege voi olla tajuumatta, että mä oon tosi paljon ikästäni vanhempi. Saleen se tuli sinne kahvihuoneeseen vaan moikkaan mua. Keksi jotain asiaa, etten mä aattelis mitään outoo. Mut se ei tiitä, et mun puolesta se vois sanoo ne outonsa ja kaiken muunki ihan suoraan.

Satujumpassa pienin likka oksensi, kun se teki liian monta piruetta yhteen menoon. Se loppu-

aika meni sitten vähän harakoille; en saanut pieniä oikein mukaan enää kun salissa haisi yrjö ja mun piti huolehtia siitä yrjönneestä. Hain vettä ja muuta ja lohdutin, että kyllä sun äiti ihan kohta tulee. Pidin sitä sylissä kun se oli niin itkuinen, ja yritin ohjata samalla loppuja muksuja jumppailemaan. Onneksi kolme varttia on aika lyhyt aika.

Kolme varttia voi tuntua ihan ikusuudelta. Mä kyllä keskityin tyttöjen kans kynsienlakkaus-hommiin ja muuhun, mut kyllä mä kellooki vähän väliä kattelin. Aattelin, et tuleeks Hege vielä moikkaan ennenku lähtee kotiin, ja sit mä keksin et voisin pyytää kyytiä siltä. Se on kai sen se valkonen Audi.

Pyöräilin kotiin hirveää kyytiä, koska sade oli niin älytön. Pitkän päivän päälle vetinen räntäsade ei oikein maistunut, mutta onneksi sähkösauna lämpeää tosi nopeasti. Mietin, millä Heidi mahtoi mennä kotiin, kun ei mulla ollut autoa millä heittää. Se luuli jostain syystä että mulla

olisi. Neuvoisin sille bussit kyllä, mutta taisi se oikeat linjat tietää itsekin, ainakin siihen malliin se jotain sanoi. Ja muistelin, että sen koti ei kyllä ole kovin kaukana tuosta duunilta.

Olis musta kiva jos Hegellä ois auto, mut ei se nyt oo ihan mast. Kaikkee ei voi tietty saada. Audin penkillä ois ollu kiva istuu kun se ajais ja sais ite vaan fiilistellä oloo. Mut joo, kai se itekin mielellään ajais Audii tai Bemmee, mut ehkä sen palkka on aika huono. Ei silleen et se mua haittais, en mä silleen rahasta välitä ku vaan saa esim. synttäri- ja joululahjat ja tolleen perusjutut.

Mä kyl näin että Hegee harmitti jotenki sisäsesti kun ei se voinu heittää mua kotiin. Jos sen fillaris ois ollu tarakka, se ois varmaan vieny mut vaikka silleen kotiin. Ja sit se sano mulle maailman kauneimmat kolme sanaa, mee varovasti kotiin, tai jotenki noin.

Siru parantui onneksi nopeasti, ja saatiin hommat taas rullaamaan duunissa tavalliseen tapaan.

Kahvipaussilla mulle tuli vähän huoli, kun Siru sanoi, että Heidin perään pitäis ehkä vähän katsoa enemmän, ”se tekee ehkä vähän liikaa hommia”. Päivitin sitten Sirulle vähän tarkemmin Heidin kotitilannetta, ja kerroin, että olin sovitusti jeesaillut sitä oman kämpän hankkimisessa. Itsekin olin kyllä huomannut, että tyttö oli laihtunut ja näytti vähän sellaiselta, että yöt saattoivat mennä valvoessa, mutta en ollut jontekin yhdistellyt lankoja niin kuin Siru naisena osasi. Olin lähinnä vaan pannut merkille, että Heidi oli koko ajan tosi aktiivinen. Joka tapauksessa kun olin Sirun kanssa jutellut, kävin Heidin tultua duuniin sanomassa, että kaffehuoneessa olisi pikku palaveri hetken päästä.

Mä olin niin sikapetty, ku se palaveri olikin Sirun kans. Se kyseli, onko mulle laitettu liikaa tekemistä ja että miten se kämppähomma etenee. Mä olin luullu että se kämppien kattaminen oli vaan mun ja Hegen välinen juttu, ja kai mä olin sit aika veemäinen Sirulle. Ja kun se vielä

kysy mun ruokahalusta niin lähellä oli kyl etten sanonu mitenkään tyhmästi. No, mietin siinä sit vähän ja sit bymyilin ja sanoinkin vaan et kaikki on tosi okei ja että mun tarttee nyt lähtee lakkaamaan likkojen varpaankynsiä. Hegeä mä en nähny koko iltana ja se kyl ketutti.

Välillä äiti kysyy, aionko tehdä tätä nuorisohjaajan duunia nyt sitten lopun elämää, ja vastaan aina, että mitä luultavimmin kyllä. Olisi kai 54-vuotiaalle vielä mahdollista vaihtaa työtä, mutta kyllä tämä on ehdottomasti minun alani. Varsinkin kun ei sitä omaa perhettä, vaimoa ja muksuja ole ilmaantunut. Jokin aika sitten mietin Sannaa sillä mielellä, mutta kyllä ne sen viisitenavaa olisivat ehkä olleet vähän liikaa. Sitä paitsi näissä hommissa tuntuu jo muutenkin, kuin olisi valtavan lapsilauman isä.

*Ei hitto mä oon innoissani! Hege tulee muutto-
jeesiksi tiistaina. Toi muutto on pakko hoitaa sil-
lon, ja Hege sanoi et se skipppaa aamun kokouksen*

ja loppuaika sopii ”virallisen asiointikuvion” alle. Se on ihan varmaan järkänny tän. Me päästään oleen kahestaan melkeen koko päivä. Tiian jo mitä laitan päälle kun se aamul tulee hakeen mua ja kamoja.

Sanna ja Siru olivat sitä mieltä, että minun on parasta lähteä Heidin muuttoavuksi, kun miehenä olen ripeämpi nostelemaan laatikoita. Se oli minustakin ihan hyvä idea, kun muuttomiehiä ei tule muuten kuin se yksi sossun kautta saatu. Haen sen tiistaiaamuna keskustasta vuokra-autolla, jolla mennään sitten kimpassa Heidiä ja tavaroita hakemaan. Siru kertoi, ettei Heidillä ole enää sitä poikakaveriakaan, joka olisi varmaan jeesannut kantohommissa. Aleksin sen pojan nimi kai oli. No, niin ne nuoruuden rakkaudet syttyy ja sammuu, mutta sen läpi me olemme kaikki kulkeneet. Nyt on Heidin sukupolvi vuorossa.

Hege on täällä joskus ysin pintaan. Mun porukat on ollu jossain poissa jo sunnuntaiaamusta

*asti ja veli lähti kouluun jotain puol tuntia sitte. Mä oon laittanut kämpän valot kiinni ja pistäny kynttilöitä palaan. Mulla ei oo päällä ku rintsi-
kat ja uudet pikkarit. Seppäläs oli ihanii pitsisiä
eikä ees kalliita. Mä oon varma et tänään on Just
Se Päivä. Vartin päästä Hege haukkoo henkee ku
mä avaan sille oven tämmösenä. Täytyy viel kat-
toa et oon suoristanu tukan kunnolla takaakin,
koska Ella sano et miehet tykkää takaapäin tosi
paljon.*

Heidin koti näyttää ihan autiolta, kun tulemme pihaan muuttoautolla. Ikkunoissa ei näy yhtään valoa. Onkohan Heidi nyt unohtanut koko homman? Jään lakaisemaan auton takaosan lattiaa, koska se on aika likainen, ja pyydän itsensä Tomiksi esitellyttä sossun muuttomiestä menemään hakemaan Heidin. ”Soitat vaan ovikelloa.”

Kiitokset

Novellit ovat syntyneet nuorisotyöntekijöiden työpäiväkirjamerkintöjen (2013) pohjalta, mutta ovat täysin fiktiivisiä. Turun yliopiston luovan kirjoittamisen opettaja Niina Repo innostui ajatuksesta käyttää päiväkirjoja nimettöminä lähteinä opiskelijoidensa proosaharjoituksissa. Nuorisotyöntekijöiden salattu elämä heräsi henkiin novelleina, henkilökuvina ja haudan takaisina ajatuksina.

Suurimmat kiitokset menevät päiväkirjojen kirjoittajille, jotka työnsä ohella tallensivat pienen palan nuorisotyön historiaa. Lämpimät kiitokset myös Niinalle ja proosaryhmäläisille, jotka tässä kirjassa pääsevät omilla nimillään esiin.

Nuoperin Minna ja Terhi

Työpäiväkirjaotteita, joihin novellistit ovat tarttuneet

Itse olin luvannut yhdelle nuorelle virkata kännykkäpussin ja olin ottanut langat mukaan.
(Sukantekijä)

Työmatkani on noin 4 km, jonka kuljen aina pyörällä... Söin välipalaa ja luin Plantagenin lehteä. Mielessäni pyörii kaikki istutus- ja kasvatustasiat, koska meidän kotipiha on sulanut jo niin, että kohta voimme alkaa rakentaa terassia. Oli kiva unelmoida pihatöistä tauolla... Klo 16.00 tapasimme melkein kaikki tytöt tavaratalon pääovien edessä. Olimme sopineet, että sillä kertaa kerho alkaa sieltä, koska menimme yhdessä ostamaan kynsilakkoja. Tytöt lakkaavat todella usein kynsiään avoimissa ja kerhossa. (Kevät)

Työnimikkeeni on nuoriso-ohjaaja, ympäristökasvatus. Työni koostuu luontokouluopetuksesta, talon toiminnan suunnittelusta, talon ylläpidosta, erilaisiin tapahtumiin osallistumisesta yms... Minulla on ihanat työkaverit... Poikkeuksellisesti töissä myös sunnuntaina, koska järjestämme yleisötapahtuman. (Maailman korkein puu)

Novellissa ei varsinaisesti tartuttu mihinkään yksityiskohtaan, vaan yleistunnelmaan. Näin kommentoi novellia alkuperäisen työpäiväkirjan kirjoittaja: Henkilökuvassa oli osuvimpia kohtia. Varsinkin tuo ”kuka muu niille soittelisi jos en minä” -ajatus kuvaa kyllä etsivää työtä, useinkin me ollaan se taho johon ohjataan ne nuoret joiden kanssa kukaan muu ei halua työskennellä. (Kasvukipuja & Tahto vaalia)

Olen nuoriso-ohjaaja nuorisotalolla. Tällä hetkellä toimin myös tiiminvetäjänä (tehtävä on kiertävä) sekä hoidan nuorisotyöyksikön verkko- ja mediaohjaajan tehtävää väliaikaisesti.

Koulutukseltani olen sosionomi (AMK). (Muitatko mut vielä?)

Olen vastaava nuoriso-ohjaaja. Koulutukseltani olen lähihoitaja sekä lasten ja nuorten erityisohjaaja... Puoli yhden aikaan minulla on tapaminen 13-vuotiaan nuoren tytön kanssa. Hänet on lähetetty sosiaalitoimen lastensuojelun kautta Omin Jaloin -toimintaan. Kyseessä on ehkäisevän lastensuojelun menetelmä, jossa työntekijä tapaa tiettyä nuorta 3–4 kertaa sekä kerran vanhemmat. Tapaamisten aikana keskustellaan nuoren kanssa rahankäytöstä, perheestä, sosiaalisista suhteista, koulusta, rikoksista, päihteistä sekä nuoren tulevaisuuden suunnitelmista. Tarkoituksena on saada nuori itse havaitsemaan omia voimavarojaan tai riskitekijöitä... Tapaminen on ensimmäinen ja kerron nuorelle miksi hänet on lähetetty toimintaan ja miten etenemme asiassa. Keskustelemme noin tunnin verran ja sovimme seuraavan tapaamisen viikon päähän. (Syntymättömät)

Loppuillasta saatiin sitten muutama poikakin taloon. Menin antamaan pojille pleikkaria ja pyysin pelistä panttia, jolloin poika antoi tupakkaaskinsa minulle käteen. En tietenkään voi luovuttaa tupakoita takaisin alaikäiselle, joten pojan hauskaksi tarkoitettusta vitsistä tulikin vähän isompi asia. Ei enää naurattanut röökien esittely, kun soitin pojan huoltajalle ja kerroin tapahtuneesta. Eniten poikaa varmaan loppujen lopuksi harmitti se, että oli ihan omaa tyhmyyttään mokannut asian... Töiden jälkeen olin menossa tapaamaan ystävääni keskustaan. Oikaisin bussipysäkillä metsäpolun kautta ja näin kymmeniä oravia. En tykkää oravista, joten matka oli vähän jännä. (Sytyke & Anna-Kaisa ”Anski” Uuppo)

Aamuisin osalla henkilökuntaa on tapana kokoontua aamukahville kokoushuoneeseen kello 8.10. Aamukahvilla visailemme Helsingin Sanomien visailun... Minulla on aina ollut kukkia ja muita koristeita huoneessani... Taulut, mitkä

ovat huoneeni seinillä, ovat omia... Olen kaupungin taidekokoelmien vastuuhenkilö... Yhdellä seinällä on kolme kaappia. Pysin pitämään asiakirjat kaapissa. Eräässä kaapissa on hyllykkö ja se pursuaa kirjoja... Maanantaisin menen ensin klo 16.10 jumppaan ja sieltä tulen toimistoon valmistautumaan iltaohjaukseen. Illalla ohjaan tanssiryhmää. (Avun tarpeessa)

Puolessa välissä matkaa vasemmalla puolella on muutama rivitalo, joiden edessä tien reunassa on pitkä aita. Se on kaunis. Ihmettelen usein, ettei siihen ole tullut mitään sotkuja, maalauksia tai puumerkkejä. Haluaisin vaihtaa meidänkin tontin ympärille tuollaisen lauta-aidan, mutta pelkään, että se olisi liian houkutteleva paikka nuorisolle merkitä omat tunnuksensa aitaan, koska tonttimme on pitkän matkaa suuremman kadun reunalla, jossa on myös jonkun verran kulkijoita... Alkuillasta meille tuli myös trubaduuri (tämä tuli minulle yllätyksenä). Hän esitti kitaran säestyksellä alakerrassa vanhoja suomalaisia lauluja.

Nuoret eivät oikein jaksaneet keskittyä esitykseen, ja kun ylhäällä oli samaan aikaan diskomusiikkia, niin yhtälö ei ollut kovin toimiva. Trubaduuri ei soittanut kovin montaa laulua, ja totesi pois lähtiessään, että nuoret olivat jotenkin levottomia. (Mahdollisuuksia & Anja Karhunen)

Klo 13.15 kaikki muut yhteistyötahot lähtivät (pois kokouksesta) paitsi yhdet, jotka nostivat keskusteluun suuren huolen yhden alueen levottomuuksista. Nuorisotilalla oli riehuttu ja melakoitu. Kaveri kertoi olleensa töissä kun tuoleja oli heitelty ja biljardipalloja. Nuoriin, ei oltu saatu mitään kontaktia, kyseessä oli noin 15 hengen poikaporukka, joka aiheutti mellakat. TV:n kaukosäädin oli piilotettu ja siitä oli varastettu patterit. Lisäksi huolta aiheutti myös suuri päihdeongelma ja energiajuomiakin oli litkitty ihan olan takaa. (Tulva)

Nykyään pienten vuoromme ovat hulinaa täynnä. Parhaimpana päivänä 3-6 lk kävijöitä oli 51.

Luku on hurja... Todella mukavaa että näitä pieniä käy niin paljon, koko ajan on meininkiä ja aika kuluu siivillä... Viime aikoina olen huomannut, että kaipaen työssäni enemmän vastuuta ja haasteita. (Valinta & Terhi Aalto)

... Yksi vapaa päivä leirin jälkeen on ihan berberistä... Puoli vuotta Uudessa Seelannissa lähenee loppuaan ja mulla oli työpaikan etsintä eessä ja rahat yllättäen loppu. Mulla ei ollu siis rahaa, ei kämppää, auto oli pöllitty jo ennen reissuun lähtöä, ei töitä, kaik oli vähän rempallaan. Mutta jälleen kerran asiat järjestyivät. (Pappi lukkari talonpoika pyykkäri & Marika)

Viikon ensimmäinen ”normaali” työvuoro, ilta- vuoroa teen usein torstaisin. Matkustin töihin kahdella bussilla niin kuin aina, ja työpäivän aloitus tuntui ihanan tavalliselta... Kotimatka meni kahdella bussilla ja todella väsyneenä. (Ovi kiinni, ikkuna raollaan & Bussin ikkunasta näkyi kaikki kaunis)

Olen yhteisöpedagogi ja tämän alueen vastaava nuoriso-ohjaaja... Vaikka olen väsynyt ja välillä ärsyyntynyt asioista, niin rakastan työtäni ihan yli kaiken... Jos päättäjät tietäisivät kuinka laaja osaaminen nuorisotyöntekijöillä on ja mitä kaikkea työ meiltä vaatii, he ehkä ymmärtäisivät ikuisen marinan pienistä palkoista. Toivon, että jonain päivänä kaikki ymmärtäisivät kuinka tärkeää tämä työ on. (Revähdys)

Eilisestä kotiin menosta vielä on kerrottava, että ajoin n. 16–17-vuotiaan tyttösen ohi, joka kyyhötti tien risteyksessä lyyhistyneenä liikennemerkkin juuressa. Tullessani hänen luo hän itki ja hengitti todella vaikeasti ja raapi hilttömästi jalkaansa, joka olikin jo verillä. Hän kertoi, että hänellä on paniikkikohtaus ja että ambulanssi on jo tilattu. Rauhoittelin häntä ja varmistelin ambulanssin saapumisen, jonka jälkeen saatoin poistua paikalta. Jotenkin tapaus kosketti minua ihan loppuillaksi asti. (Toinen huhtikuuta)

Olen nuoriso-ohjaaja. Olen täältä kotoisin ja olen asunut täällä koko ikäni... Tämän kevään aikana olen myös ottanut epävirallisesti erään yksilöasiakkaan, 15-vuotiaan Jesperin (nimi muutettu), josta huolestuin talolla. Kävi ilmi, että häiriökäyttäytyminen mistä olin huolissani, onkin heijastusta paljon vakavammasta asiasta. Tämä asia on sellainen, mistä en nyt tässä kerro sen enempää, mutta kyse on tilanteesta, jossa en oikeastaan voi tehdä mitään. Voin vain kuunnella Jesperin ajatuksia ja huolia ja pelkoja. Olenkin tavannut poikaa kahden kesken, jotta keskustelu olisi avointa. Koen tekeväni tärkeää työtä, ja Jesper luottaa minuun. (Jesper)

Työparini kanssa keskustelimme (yksilöohjauksessa olevien) kämppisten tilanteesta, toisen kanssa (nuori A) ollaan työskennelty jo parisen vuotta vaihtelevalla menestyksellä, hänellä on mielenterveydellistä ja päihdeongelmaa, joten tilanteet voivat muuttua nopeastikin hyvästä huonoon, ja hitaasti huonosta hyvään. Yllä kerrotun

nuoren (nuori B) kanssa ollaan aloitettu työskentelemään kesäkuussa, kun hän muutti kaupunkiin. Hänellä on myös mielenterveydellisiä ongelmia, joihin hänellä on lääkitys, muttei hoitosuhdetta... Kumpikin näyttää jäävän jumiin kotiin. (Zac E)

Toiminnanjohtajana aloitin kymmenen vuotta sitten... Nyt suoritan johtamisen erityisammattitutkintoa JET:ä... Puoli yksi alkoi kirjaston ja nuorisotoimen yhteinen seminaari-iltapäivä. Teimme ryhmitöitä ja mietimme kuinka yhteistyömme voisi olla vielä hedelmällisempää. (Verkon viemää)

Työskentelen toiminnanjohtajana liikennetoiminnassa nuorisoasiainkeskuksessa. Nykyisessä tehtävässäni olen työskennellyt viitisen vuotta... Vastuualueeseeni kuuluvat nuorten liikennekoulutusalue, moottorihalli sekä lasten liikennekaupunki... Työni on päivätyötä ja työskentelen pääasiassa toimistossani yksin. Toimistoni

sijaitsee nuorten liikennekoulutusalueella. (Vaitio-
olovelvollisuus)

Olen ohjaaja (ikäloppu) ja ajautunut nuorisotyöhön vähän kuin vahingossa, minua pyydettiin sijaiseksi 1982 joulukuussa noin kuukauden ajaksi, ja niin työ vei mennessään... Tällä viikolla meillä on tuttuun tapaan peruskoulun ysiluokkalainen tet-jaksolla. Tet-harjoittelijoita otamme yhden kerrallaan ja pyrimme antamaan heille realistisen kuvan nuorisotyöstä. (Meiän nimetki alkaa samalla kirjaimella & Kutsumusammattilainen)

Sisällys

Sukantekijä	7
Kevät	11
Maaailman korkein puu	28
Kutsumusammattilainen	35
Kasvukipuja	38
Muistatko mut vielä?	41
Tahto vaalia	57
Syntymättömät	59
Sytyke	72
Bussin ikkunasta näkyi kaikki kaunis	84
Avun tarpeessa	93
Mahdollisuuksia	108
Terhi Aalto	119
Tulva	124
Valinta	136
Anna-Kaisa ”Anski” Uuppo	149

Pappi lukkari talonpoika pyykkäri	151
Ovi kiinni, ikkuna raollaan	164
Revähdys	173
Marika	181
Toinen huhtikuuta	183
Jesper	188
Zac E	192
Anja Karhunen	198
Verkon viemää	200
Vaitiolovelvollisuus	216
Meiän nimetki alkaa samalla kirjaimella	234
Kiitokset	243
Työpäiväkirjaotteita, joihin novellistit ovat tarttuneet	244

MEIÄN NIMETKI ALKAA SAMALLA KIRJAIMELLA

JA 18 MUUTA NOVELLIA

Siellä, luisulla keinsonahkapenkillä uskalsin
vetää syvään henkeä ja tuntea sieraimissani
sateen kastelemien päällysvaatteiden nurjan
tuoksun.

Lapsista tulis söpöjä ku mä oon ihan
hyvännäkönen ja Hegellä on kihara tukka.

Otin tavaksi neuloa jäähyväissukat jokaiselle,
jonka olin saanut selviytymään omin
nokkineen. Lankaa on mennyt paljon,
muttei lainkaan hukkaan.

WWW.NUOPERI.FI